

ONCE IN A LIFETIME

Lukiolaisten kokemuksia Vanhat Tanssit -kurssista ja -tapahtumasta

Heidi Heiska

Katja Latonummi

Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma

Liikuntakasvatuksen laitos

Jyväskylän yliopisto

Syksy 2015

TIIVISTELMÄ

Heiska, H. ja Latonummi, K. 2015. Once in a lifetime: Lukiolaisten kokemuksia Vanhat Tanssit -kurssista ja -tapahtumasta. Jyväskylän yliopisto, Liikuntakasvatuksen laitos, Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma. 95 s., 2 liitettä.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää lukion toisen vuosikurssin opiskelijoiden näkemyksiä ja kokemuksia Vanhat Tanssit -kurssista ja -tapahtumasta. Tutkimuksessa tarkasteltiin, millaisia merkityksiä opiskelijat antavat tapahtumalle. Tavoitteena oli kuvata, selittää ja ymmärtää nuorten kokemuksia ja merkityksellisinä pitämiä asioita. Tutkimuksella haluttiin myös selvittää opiskelijoiden Vanhat Tanssit -kurssille osallistumisen sekä osallistumattomuuden syitä.

Aineisto on laadullinen tapaustutkimus, jossa käytettiin hermeneuttis-fenomenologista otetta. Tutkimukseen osallistui erään eteläsuomalaisen lukion 39 opiskelijaa, joista tyttöjä oli 21 ja poikia 18. Tutkimusaineisto kerättiin marraskuussa 2014. Aineisto koostuu opiskelijoiden vapaa-ajallaan kirjoittamista ainekirjoituksista. Opiskelijat kirjoittivat aineen joko otsikolla *Kokemuksia Vanhat Tanssit -kurssista ja -tapahtumasta* (N=33) tai *Miksi en osallistunut kurssille?* (N=6). Aineisto analysoitiin laadullisella sisällönanalysillä ja teemoittelemalla.

Tutkimus osoitti, että Vanhat Tanssit -kurssilla ja -tapahtumalla on tärkeä merkitys lukiolaisten toisen vuoden opiskelussa. Nuoret kirjoittivat runsaasti parinvalinnasta, ulkonäkötekijöistä, esiintymisistä sekä esiintymisjännityksestä. Tutkimuksen nuoret pitivät tanssien harjoittelua tärkeänä osana Vanhat Tanssit -kurssia ja nuoret kehuivat harjoitusten ilmapiiriä. Tanssien ohella oheistoiminta, nousi merkitykselliseksi osa-alueeksi, jossa tärkeää oli yhdessä oleminen ja yhdessä tekeminen. Kurssi vaikutti myönteisesti usean nuoren suhtautumiseen tanssimista kohtaan. Onnistumisen kokemukset lisäsivät itseluottamusta omaan tanssimiseen, minkä uskottiin rohkaisevan myöhemmin vapaa-ajallakin tanssimaan paritansseja. Tärkeänä kurssin antina nuoret pitivät myös tanssitaidon oppimista. Vanhat Tanssit -kurssi ja -tapahtuma oli opiskelijoille arvokas yhteisöllinen kokemus. Suurin osa tutkimuksen nuorista kertoi Vanhojen tanssien vaikuttaneen myönteisesti ryhmän yhteenkuuluvuuteen ja yhteishenkeen. Opiskelijat pitivät erityisen tärkeänä sitä, keiden kanssa tapahtuman sai kokea. Erityisesti tytöille tapahtuman kokeminen hyvien kavereiden kanssa oli arvokkaampaa kuin itse tanssiminen. Tärkeäksi nousi myös vanhojen tanssien kokeminen kyseisessä lukiossa kyseisen ryhmän kanssa ennen koulun lakkauttamista. Tutkimuksemme nuoret kokivat, että Vanhat Tanssit ovat osa yleissivistystä ja hieno perinne lukioissa. Opiskelijat näkivät erilaisten tapahtumien tuovan mielekästä vaihtelua teoriapainotteiseen opiskeluun. Merkittävimmit Vanhat Tanssit -kurssille osallistumisen syiksi nousivat kavereiden osallistuminen, oman sisaruksen tai sukulaisen esimerkin seuraaminen sekä opettajan tai oman vanhemman houkuttelu. Mikään yksi erityinen tekijä ei sitä vastoin noussut selkeäksi osallistumattomuuden syyksi.

Asiasanat: kokemus, lukio, merkitys, tanssi, Vanhat Tanssit

ABSTRACT

Heiska, H. and Latonummi, K. 2015. Once in a Lifetime: The Upper Secondary School Students experiences of the Senior Dance course and the Senior Dance event. Department of Physical Education, University of Jyväskylä, Master's thesis, 95 pp, 2 appendices.

The purpose of this study was to find out opinions and experiences of the Finnish Upper Secondary School Senior Dance course and the Senior Dance event. The present study examines the meanings students give to the course. The aim was to describe, explain and understand student's experiences and things that they consider meaningful. The purpose was also to find out what motivated the students to attend to the course and why some of the students didn't take part to the course.

The present study is a qualitative case study. Hermeneutic phenomenological research approach was used to explore the narrative identities of the participants, who were students from a certain, southern Finland upper secondary school. There were 39 students, 21 girls and 18 boys. The data was collected during November 2014. The data was generated from student's essays that they wrote on their spare time. The topics of the essays were "Experiences of the Finnish Senior Dance course and -event" (N=33) or "Why I didn't attend to the course?" (N=6). The data was analysed using qualitative content analysis and thematic analysis. Quality of data and analysis was enhanced by concentrating the analysis on rich narratives.

The findings of the present study suggest that the students find Senior Dance course and the Senior Dance event meaningful. The common topics that the students wrote were choosing their partner, appearance, performances and excitement during performances. Students considered dance practices important part of the course and they praised the atmosphere of the rehearsals. Post-event activities were also meaningful. The important thing about the excessive events was that the group had a chance to be together and do things together. Attitudes towards dance became more positive. Succeeding in dancing increased self-confidence and many of the students thought that it will encourage them to dance social dances in their spare time as well. The students thought that it was important to learn to dance. The course and the event were important communal experiences for the students. Most of the participants told that the course and the event had a positive influence on the social cohesion and the spirit of the group. The most important aspect for the students was the opportunity to dance with certain group of people. Especially girls found that it was even more important to experience the event with good friends than dancing itself. It was also important to experience the Finnish Senior Dance in the certain school with the certain group before the school was closed down. The students thought that Finnish Senior Dance is part of the common knowledge and a great tradition. Different events bring variation to theory based learning. The most significant reasons to participate to the course were participation of friends, siblings or relatives and the persuasion of the teacher or a parent. There was no specific reason why student chose not to participate to the course.

Key words: experience, upper secondary school, meaning, dance, the Finnish Senior Dance

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	1
2 TANSSIN MÄÄRITELMIÄ	4
2.1 Tanssin subjektiivisia merkityksiä	7
2.2 Tanssin yhteisöllisiä merkityksiä	8
2.3 Tanssin kulttuurisia merkityksiä	12
3 KOULU JA TANSSI	15
3.1 Liikuntakasvatus koulussa	15
3.2 Lukion liikunnanopetus	15
3.3 Tanssin opetus koulussa.....	17
3.4 Tutkimuksia tanssinopetuksesta.....	18
4 VANHAT TANSSIT	21
4.1 Vanhojenpäivän historiaa.....	21
4.2 Vanhat Tanssit	22
4.2.1 Hovi- ja juhlatanssit	23
4.2.2 Pari-, seura- ja kansantanssit.....	25
5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT	28
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN	29
6.1 Tutkimuksen luonne	29
6.2 Tutkimuksen kohdejoukko.....	30
6.3 Tutkimusmenetelmät	31
6.4 Aineiston keruu	32
6.5 Aineiston käsittely ja analysointi	35
6.6 Tutkimuksen eettisyys	38
7 TULOKSET.....	40
7.1 Opiskelijoiden merkityksellisiksi kokemat asiat Vanhojen Tansseissa.....	40

7.1.1 Valmistautuminen kurssille	42
7.1.2 Ulkonäkö	47
7.1.3 Vanhat Tanssit -kurssi ja Vanhojenpäivä.....	51
7.2 Vanhat Tanssit -kurssi ja -tapahtuma opiskelijoiden kokemana.....	63
7.2.1 Vanhat Tanssit subjektiivisena kokemuksena	64
7.2.2 Vanhat Tanssit yhteisöllisenä kokemuksena	67
7.2.3 Vanhat Tanssit osana lukiokulttuuria.....	70
7.3 Osallistuminen.....	73
7.3.1 Vanhat Tanssit -kurssille osallistumisen syyt.....	73
7.3.2 Miksi nuori ei osallistunut Vanhat Tanssit -kurssille.....	77
8 POHDINTA.....	79
8.1 Tutkimuksen päätulosten tarkastelua.....	80
8.2 Tutkimuksen luotettavuus	86
8.3 Jatkotutkimusaiheita	87
LÄHTEET	89

LIITTEET

1 JOHDANTO

Kerran vuodessa maamme lukiot täyttyvät kauniista nuorista naisista, hulmuavista helmoista, tylliunelmista, strassien kimalluksesta ja komeista, tummiin pukeutuneista nuorista miehistä. On helmikuun puoliväli ja Vanhojenpäivä. Abiturentit ovat juhlineet edellisenä päivänä viimeistä koulupäiväänsä ennen lukulomaa ja ylioppilaskirjoituksia. Heidän poistuttuaan koulusta on vuorossa lukion toisen vuoden opiskelijoiden juhla, Vanhojenpäivä. Vanhojenpäivä on tärkeä siirtymäriitti, jolla opiskelijat juhlistavat koulun vanhimmiksi tuloa. Päivää on edeltänyt pitkä rupeama tanssien harjoittelua, hikeä, epätoivoa ja onnistumisen riemua sekä asukokonaisuuden ja ulkonäkötekijöiden pohdintaa. Vanhat Tanssit -kurssi on yksi suosituimmista lukion valinnaisliikuntakursseista ja se kuuluu lähes jokaisen lukion kurssitarjontaan.

Vanhojen juhlinta vakiintui suomalaisissa lukioissa 1950-luvulla ja vanhojentanssiperinne on yhä vahva osa lukiokulttuuria (Jäppinen 2007). Huolimatta pitkästä perinteestä ja tämän päivän suuresta suosiosta, Vanhojen Tansseja on tutkittu Suomessa hyvin vähän (Happonen & Mustonen 2013; Jäppinen 2007; Pakarinen 2004). Aiemmista tutkimuksista kaksi ovat pro gradu -tutkielmia (Happonen & Mustonen 2013; Pakarinen 2004) ja yksi Helsingin kaupunginmuseon tekemä Vanhojen Tanssien historiaa käsittelevä tutkimus (Jäppinen 2007). Halusimme tällä tutkimuksella saada yksityiskohtaisempaa ja syvällisempää tietoa tämän hetken Vanhojen Tanssit -kurssista ja -tapahtumasta opiskelijoiden kokemana. Happonen ja Mustosen (2013) tutkimus oli määrällinen, ja kohdejoukkona olivat Vanhojen Tansseja opettavat opettajat. Pakarinen (2004) keskittyi laadullisessa tutkimuksessaan Vanhojenpäivään ja siihen valmistautumiseen.

Tanssi on kautta aikojen kuulunut ihmisen elämään. Tanssilla on ihmiselle vahva sosiaalinen merkitys, jolloin päämääränä on yhdessäolo ja hyvänolon tuottaminen. Tanssi on myös esittävä taidetta, jolloin tanssi tuottaa nautinnon niin tanssijalle kuin katsojallekin. Jokainen kokee tanssin yksilöllisesti ja antaa kokemilleen asioille merkityksen omista lähtökohdistaan, joten samasta asiasta voi muodostua useita merkityksiä. (Anttila 1994; Dans i Skolan 1990; Hanna 1979; Hoppu 2003.) Henkilökohtaisella tasolla tanssi voidaan kokea fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen ulottuvuuden kautta. Tanssiharjoittelun tavoitteena voi olla kunnon parantaminen tai tanssitaitojen kehittäminen. Tanssin avulla voidaan saavuttaa mielen

virkeyttä, hyvää oloa ja parantaa itsetuntoa. Tanssi kehittää ryhmätyötaitoja, toisten huomioimista ja oma-aloitteisuutta. (Brinson 1991, 162; Buckroyd 2000, 3; Dans i Skolan 1990; Siljamäki 2007; Swindlehurst & Chapman 2008.)

Tanssi on vahvasti yhteisöllistä toimintaa. Ihmiselle on tärkeää kokea kuuluvansa johonkin ryhmään, koska se motivoi ja tukee ihmisen elämää ja kasvua. Ryhmän jäsenenä yksilö kokee itsensä merkitykselliseksi ja tarpeelliseksi. Ryhmällä on yleensä jokin yhteinen päämäärä tai pyrkimys, jonka eteen ponnistelu lisää yhteenkuuluvuutta ja yhteisöllisyyttä. Uudessa Lukion opetussuunnitelman perusteiden luonnoksessa (2015) liikunnan syventävien kurssien eräiksi tavoitteiksi on määritelty vastuunottaminen omasta ja yhteisestä toiminnasta sekä myönteiset kokemukset yhteisöllisyydestä. Yhdessä liikkeellä -kurssin, johon Vanhojen tanssit usein sisältyvät, tavoitteeksi määritellään opiskelijoiden sosiaalisen yhteenkuuluvuuden edistäminen. Työskentelytavoissa painottuvat ryhmän aktiivinen osallistuminen, toiminnallisuus ja yhteistoiminta. Uuden opetussuunnitelman tavoitteissa korostuvat entistä enemmän opiskelijoiden osallisuus sekä yhdessä tekeminen, ja siitä myös Vanhat Tanssit -kurssissa on pitkälti kyse. (Antikainen, Rinne & Koski 2003, 18-19; Lukion opetussuunnitelman perusteiden luonnos 2015, 227-228.)

Lukiolaisten keskuudessa Vanhat Tanssit -kurssi ja Vanhojenpäivä ovat odotettuja ja merkittäviä toisen opiskeluvuoden tapahtumia. Vanhat Tanssit nähdään eräänlaisena välietappina lukioaikana kuten abiturienttien penkinpainajaisetkin. Vanhat Tanssit ovat vahva osa lukiokulttuuria ja ne mielletään kuuluvan luonnollisena osana lukio-opiskeluun. Vanhat Tanssit -kurssilla on paikkansa teoriapainotteisten lukiokurssien joukossa, koska se tuo erilaisuudellaan vaihtelua opiskeluun. Opiskelijoiden keskuudessa vanhojentanssiperinnettä arvostetaan ja perinteen toivotaan jatkuvan tulevaisuudessakin.

Vanhat Tanssit ovat valtakunnallisesti laaja tapahtuma, johon osallistuu vuosittain iso joukko maamme lukiolaisia. Vanhojenpäivä ei ole enää vain tanssivien opiskelijoiden ja muiden lukiolaisten juhla, vaan tanssiesityksistä pääsevät nauttimaan niin opiskelijoiden lähipiiri kuin monet ulkopuoliset katsojatkin. Vanhojen esiintymisiä on viety lukioiden ulkopuolelle päiväkoteihin, peruskouluihin, erilaisiin saleihin ja liikuntahalleihin, jolloin kauniista puvuista ja hienoista tanssiesityksistä pääsevät nauttimaan ketkä tahansa. Vanhojenpäivä kiinnostaa yhä suuremmissa määrin myös mediaa, joka tuo tapahtumaa entistä laajemman yleisön tietoisuuteen. Vanhojen Tansseista käydään myös kiihkeää keskustelua sosiaalisessa mediassa,

ja yhä useammat blogin pitäjät kirjoittavat tapahtumasta ja siihen valmistautumisesta. Vanhojenpäivän näkyvyys on median ja sosiaalisen median ansiosta viime vuosina levinnyt merkittävästi.

Tässä tutkimuksessamme pyrimme selvittämään, mitkä asiat Vanhat Tanssit -kurssilla ja -tapahtumassa ovat merkityksellisiä opiskelijoille. Haluamme myös selvittää, miten nuoret näkevät Vanhat Tanssit -kurssin subjektiivisena ja yhteisöllisenä kokemuksena sekä osana lukiokulttuuria. Lisäksi olemme kiinnostuneet opiskelijoiden motiiveista osallistua kurssille tai jäädä pois kurssilta. Kyseessä on tapaustutkimus eräästä eteläsuomalaisesta lukiosta. Kyseinen lukio lakkautettiin keväällä 2014, joten tähän tutkimukseen osallistuneet opiskelijat olivat viimeinen ryhmä, joka osallistui kyseisessä lukiossa Vanhojen Tanssit -kurssiin ja -tapahtumaan. Tutkimus toteutetaan laadullisena ja aineisto kerätään ainekirjoituksilla.

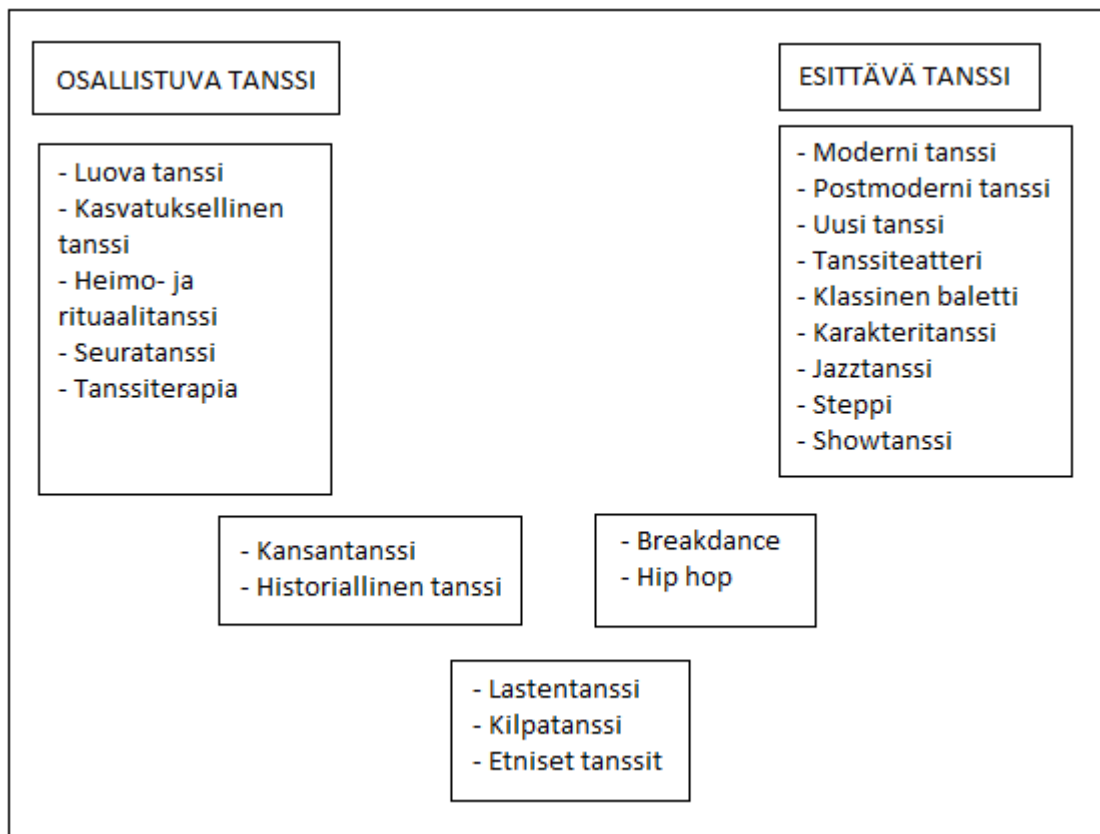
2 TANSSIN MÄÄRITELMIÄ

Tanssia voidaan pitää yhtenä vanhimmista kommunikointimuodoista ihmisten välillä. Tanssi on ihmisen luonnollinen tapa liikkua, koska esimerkiksi lapsi ilmaisee itseään vartalonsa kautta jo paljon ennen kuin hän ilmaisee itseään muilla tavoilla. (Dans i Skolan 1990, 4-5.) Tanssin määrittely on haastavaa, sillä selkeää jakoa tai luokittelua ei ole, ja tanssin tarkastelunäkökulmat voivat vaihdella suuresti. Tanssin määrittely ei ole edes länsimaissa täysin yksiselitteistä, ja merkitykset voivat vaihdella hyvin laajoista suppeisiin. (Hoppu 2003, 30.) Layson (1994) määrittelee tanssin kolmen ulottuvuuden kautta. Ensimmäinen ulottuvuus käsittelee tanssia tanssin historian näkökulmasta, toinen ulottuvuus kuvailee tanssimuotoja ja kolmas ulottuvuus liittyy tanssin asiayhteyteen. Tanssin perinteinen määritelmä on tarkastella tanssia läpi historian. Historiallisesti tarkasteltuna erilaiset tanssityylit saadaan laitettua ajalliseen järjestykseen. Tarkastelussa on puutteensa sillä suurin osa tanssimateriaalista on 1900- ja 2000-luvuilta, joten ennen 1900-lukua tapahtuneen tanssin tarkastelu on haastavaa lähteiden puuttuessa. (Layson 1994.)

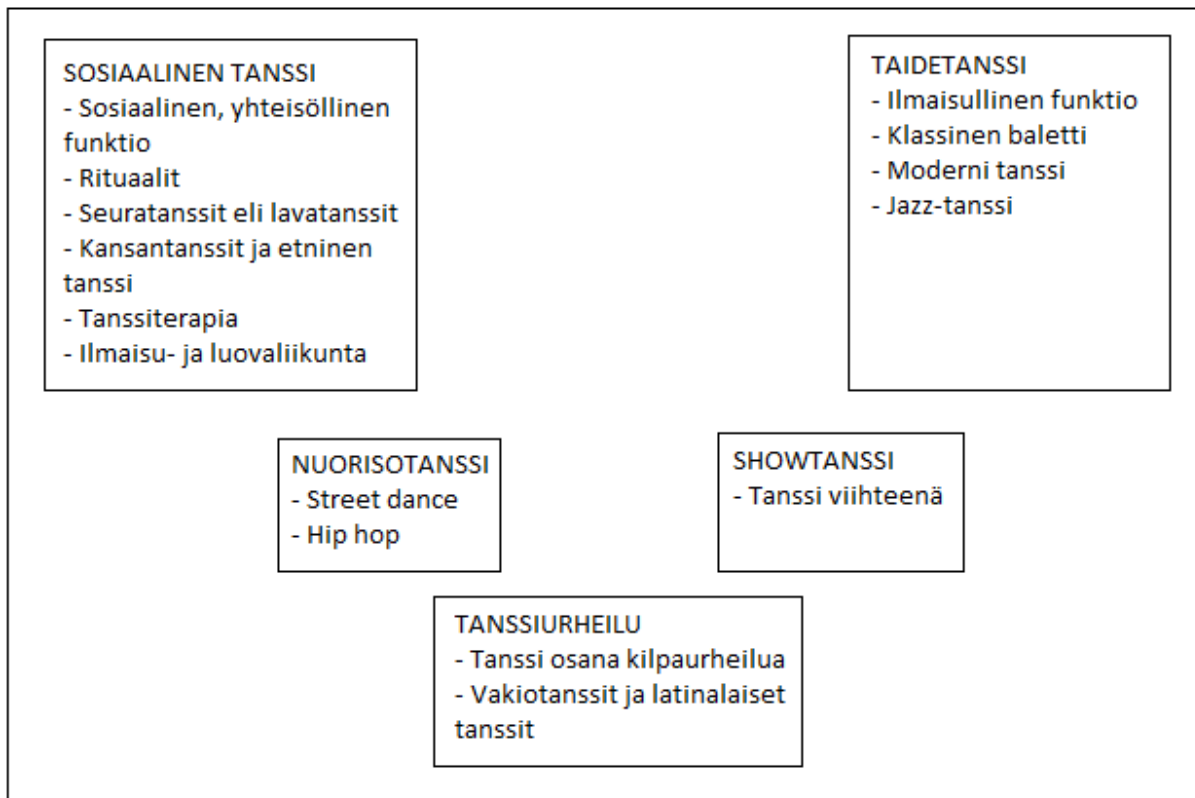
Tanssi voidaan määritellä myös tanssimuodon mukaan. Tanssimuodot vaihtelevat sosiaalisesta, yhdessäoloa korostavasta tanssista esiintymiseen painottuvaan taidetanssiin tai uskonnollisista tanssirituaaleista kehon muokkaamiseen liittyvään kuntoiluun. Tanssimuotoja syntyy jatkuvasti lisää jo olemassa olevien tanssien rinnalle. Tanssin tarkka luokittelu on hankalaa, sillä tanssin merkitys tanssijalle itselleen muuttuu jatkuvasti. (Layson 1994, 7-8; Nieminen 2007.) Asiayhteyttä käytettäessä tanssi määritellään esimerkiksi kulttuurin, sijainnin, taiteellisuuden, poliittisuuden tai sosiaalisten asiayhteyksien perusteella. (Layson 1994, 8-10.) Nieminen (1998) lisää asiayhteyteen perustuvaan luokitteluun tanssijoiden iän ja tanssijoiden kokemuksen. Osa luokitteluista voi perustua myös tanssimuodostelmaan, joka voi vaihdella yksintanssista pari-, jono- tai piirimuodostelmaan. (Nieminen 1998, 21.)

Anttila (1994) ja Nieminen (2007) jakavat tanssimuodot tanssin merkitysten perusteella kahteen ryhmään, sosiaaliseen eli osallistuvaan tanssiin ja taidetanssiin eli esittävään tanssiin (Kuva 1 ja Kuva 2). Sosiaaliset tanssit määritellään sellaisiksi tansseiksi, jotka ovat osa ihmisten elämää. Näihin tansseihin kuuluvat muun muassa seurataanssit eli lavataanssit ja kansantanssit. Sosiaalisen tanssin tärkeimpiä merkityksiä ovat sosiaalinen yhdessäolo ja vuorovaikutus, sukupuolten väliset kontaktit, liikunnan tarpeen tyydyttäminen, tanssin antama

hyvänolontunne sekä kansallisten tai paikallisten traditioiden säilyttäminen. Osallistuminen sosiaalisiin tansseihin on yleensä hauskaa ja jollain tavalla terveyttä edistävää. Lisäksi sosiaalisilla tansseilla voi olla pitkät perinteet, jonka johdosta ne voivat kuulua erottamattomasti esimerkiksi juhliin ja tiettyihin riitteihin. Sosiaalisiin tansseihin voi myös liittyä keskeisesti yhteisön arvostus, jolloin yhteisön arvo osoitetaan tanssin kautta. Taidetanssiin eli esittävään tanssiin puolestaan kuuluvat tanssit, joissa on mukana ilmaisullinen funktio, ja tanssin tavoitteena voi olla esimerkiksi esityksen työstäminen. Monien tanssimuotojen merkitys on kuitenkin muuttunut tai monipuolistunut niin paljon, että ne voitaisiin luokitella molempiin pääluokkiin. Esimerkiksi kansantanssi on sekä sosiaalista yhdessä tanssimista että taidokasta esittävää tanssia. (Anttila 1994, 8; McCutchen 2006, 223-227; Nieminen 2007.)

KUVA 1. Eri tanssilajien kenttä (Anttila 1994, 8.)

KUVA 2. Eri tanssilajien kenttä (Nieminen 2007)

Tässä työssä tarkastelun kohteena on lukion toisen vuoden opiskelijoiden perinteikäs tanssitapahtuma, Vanhat Tanssit. Vanhat Tanssit -kurssi koostuu nimensä mukaisesti erilaisista perinteisistä tansseista, joita harjoitellaan kurssilla ja jotka esitetään Vanhat Tanssit -tapahtumassa. Vanhat Tanssit -kurssi voitaisiin sijoittaa sekä esittävän tanssin että osallistuvan tanssin luokkiin. Vanhat Tanssit -kurssi on sisällytetty lukion opetussuunnitelmaan, joten se on koulussa toteutettavaa kasvatuksellista tanssia. Suuri osa Vanhat Tanssit -kurssilla tanssituista tansseista on seurataksia, joten olisi loogista sijoittaa Vanhat Tanssit osaksi osallistuvaa tanssia. Osa Vanhat Tanssit -kurssilla harjoiteltavista tansseista voidaan kuitenkin luokitella myös kansantansseiksi tai historiallisiksi tansseiksi. Toisaalta Vanhat Tanssit -tapahtuma voidaan sijoittaa esittävän tanssin luokkaan, koska kurssin keskeinen tavoite on esiintyä kurssin päätteeksi Vanhojenpäivänä. Lisäksi yhä useammassa koulussa opiskelijat valmistelevat yhdessä yhden tanssin, niin kutsutun oman tanssin. Omassa tanssissa voi olla vaikutteita lähes mistä tahansa tanssista, kuten hip hopista, modernista tanssista tai etnisistä tansseista. Vanhojen Tanssien sijoittaminen tanssin kentälle on siis varsin haastavaa. Koska suurin osa Vanhat Tanssit -kurssilla harjoiteltavista tansseista kuuluu sosiaalisen tanssin piiriin, on tässä tutkimuksessa pääpaino vain tiettyjen sosiaalisten tanssien tarkastelussa.

2.1 Tanssin subjektiivisia merkityksiä

Tanssiharjoitteluun liittyy aina ihminen kokonaisuutena, vaikka tanssiharjoittelun tavoitteena olisikin esimerkiksi fyysisen suorituskyvyn parantaminen tai tanssitaitojen kehittäminen (Siljamäki 2007). Hoppu (2003) näkee tanssin voimakkaasti yksilöllisenä kokemisena, ja tanssi myös ilmenee yksilöllisenä ruumiillisuutena. Taidekokemukset ovat Anttilan (1994, 25) mukaan subjektiivisia, joten eri yksilöt kokevat tanssin eri tavalla. Myös kokemus taiteen vastaanottamisesta vaihtelee. Tilanneyhteys ja tanssijan sisäinen kokemus liikkeestä ovat olennaisempia kuin liikkeen havaittavat ominaisuudet. (Anttila 1994, 25.)

Tanssi edistää herkkyyttä työskennellä muiden kanssa, kehittää työskentelyn itsevarmuutta niin itsenäisesti kuin ryhmässä työskenneltäessä, rohkaisee itsenäisyyteen ja aloitekyvykkyyteen sekä tarjoaa myös heikommille opiskelijoille tilaisuuksia pätevyydenkokemuksiin, itsetunnon parantumiseen sekä erilaisiin saavutuksiin ja menestykseen. Tanssin avulla on mahdollista rakentaa minuutta ja kehittää persoonallisuutta. (Brinson 1991, 162; Buckroyd 2000, 3; Dans i Skolan 1990, 31, 34; Swindlehurst & Chapman 2008.) Tanssiin liittyy myös emotionaalinen puoli, ja se vaikuttaa muiden taidemuotojen ohella tunteisiin, ajatuksiin ja ideoihin. Tanssin avulla voi ilmaista vaikeitakin asioita, joita ei välttämättä pysty ilmaisemaan sanallisesti. (Dans i Skolan 1990, 35.)

Anttila (1994) ja Luukko (2003) pitävät tanssin harjoittelua merkityksellisenä, sillä se kehittää kehon ja liikkeen hallintaa sekä liikkeiden suuntaamista ja tarkoituksenmukaisuutta. Lisäksi tanssin harjoittelu lisää rytmistä osaamista, opettaa erilaisia askelkuvioita ja kehollista ilmaisua sekä kehittää terveellistä ja aktiivista elämäntapaa. (Anttila 1994, 14-15; Luukko 2003.) Tanssi vaikuttaa fyysiseen suorituskykyyn lisäämällä lihasvoimaa, kestävyyttä, liikkuvuutta, koordinaatiota sekä motorisia taitoja (Anttila 1994, 15; Brinson 1991, 162). Tanssin harjoittelu lisää kinesteettistä tietoisuutta, jonka johdosta uusien motoristen taitojen oppiminen helpottuu. Tanssin harjoittelemisen myötä käsitys ja tietoisuus omasta vartalosta lisääntyy. Erityisesti pienille lapsille vartalon liikuttaminen on uuden oppimiseksi tärkeää, mutta myös vanhemmat oppijat hyötyvät tanssin harjoittelusta. (Anttila 1994, 15; Dans i Skolan 1990, 34.) Lisäksi tanssinopetus rohkaisee yhteistyöhön ja erilaisten ratkaisujen tuottamiseen, opettaa sosiaalisia taitoja ja tapakasvatusta, kehittää itseilmaisua, esiintymistaitoja ja luovuutta, opettaa keskittymään ja harjoittelemaan sekä ohjaa kulttuurin

tuntemukseen ja perinteen arvostamiseen. (Brinson 1991, 162; Luukko 2003; Swindlehurst & Chapman 2008.)

2.2 Tanssin yhteisöllisiä merkityksiä

Koulu on aina sosiaalinen yhteisö, joka myös kasvattaa yksilöitä tietynlaisiin suhdemalleihin (Laine 2003, 18). Yhteisöllisyys kuvaa yksilön suhdetta ympäröivään yhteisöön. Sosiaaliset rakenteet ohjaavat ja määrittävät ihmisten yhteisöllistä toimintaa. Sosiaaliset rakenteet ovat yhteiskunnan tärkeimpien instituutioiden ja ryhmien yhdistelmistä syntyviä kokonaisuuksia. Ne toimivat ihmisten toiminnan ja käytäntöjen ylläpitäjinä. Sosiaaliset rakenteet muodostavat yksilöiden ja yhteisöjen ajattelun ja toiminnan perustan, joten niitä ei välttämättä tunnisteta sosiaalisiksi muodostelmiksi. Ihmisten eläminen alueellisesti yhdessä, yhteisöissä, on kartuttanut ihmisten sosiaalisten rakenteiden perustaa. (Antikainen ym. 2003, 12-13.) Mikä tahansa toimintansa aloittava ryhmä tai koululuokka ei ole automaattisesti valmis oppijoiden yhteisö, koska yhteisön kehittyminen on dynaaminen prosessi. Yhteisön kehittyminen päättyy todennäköisesti vasta silloin, kun yhteisö hajoaa. (Hännikäinen & Rasku-Puttonen 2006; Salovaara & Honkonen 2011, 11.)

Antikainen ym. (2003) jakavat yhteisöllisyyden toiminnalliseksi ja symboliseksi. Toiminnallisessa yhteenkuuluvuudessa ja yhteisöllisyydessä yhteisyys perustuu jaetuille päämäärille, joihin pyritään yhdessä toimimalla. Yhteisölle on tyypillistä pysyvä vuorovaikutus, jonka kautta muodostuvat vuorovaikutussuhteet jäsenten välillä, yksittäisen jäsenen mahdollisuudet yhteisössä ja yhteisön jäsenistöön kuuluvien ja kuulumattomien kanssakäymisen ehdot. Symbolinen yhteisöllisyys puolestaan ilmenee yhteenkuuluvuudentunteena, joka ei välttämättä rajoitu alueellisesti yhdessä eläviin ihmisiin. Tällöin yhtenäisyys voi syntyä esimerkiksi yhteisten ajatusten ja näkemysten perusteella. (Antikainen ym. 2003, 14.) Vanhojen Tanssi -kurssi voidaan luokitella kuuluvaksi toiminnalliseen yhteisöllisyyteen, sillä kurssin ja opiskelijaryhmän yhteisenä tavoitteena on harjoitella vuorovaikutuksessa toistensa kanssa vanhoja tansseja ja esittää tanssit Vanhojenpäivänä.

Ihmiselle on tärkeää kuulua ryhmään, koska ryhmään kuuluminen motivoi yksilön elämää ja kasvua. Ryhmä määritellään yleensä ihmisjoukoksi, joka on säännöllisesti, kasvotusten tapahtuvassa vuorovaikutuksessa keskenään. Säännöllisesti toisiaan tapaaville ihmisille syntyy yhteisiä tapoja, solidaarisuutta, keskinäistä kiintymystä sekä pyrkimystä tukea toisiaan.

Ryhmän jäsenet myös muokkaavat toistensa toimintaa ja ryhmän jäseniltä odotetaan käyttäytymistä, jota ei välttämättä odoteta ryhmään kuulumattomilta. Yksilön sitoutumisen aste ja asema ryhmän sisällä määrittävät, millaisia ajattelun ja toiminnan muotoja sekä kokemuksia ja tapoja yksilölle syntyy ryhmän toiminnan myötä. Ryhmien perusteella muodostuu yhteiskunnan sosiaalinen järjestys ja yksilön sosialisoinnin perusta. (Antikainen ym. 2003, 18-19.) Kouluissa muodostuvat ryhmät poikkeavat muista nuorten muodostamista ryhmistä, koska luokka- tai kurssikavereita ei voi itse valita, toisin kuin esimerkiksi ystävyysyhteisöissä tai harrastusryhmässä. Nuori kuitenkin muodostaa koulussa tärkeitä vertaisryhmiä, joissa ollaan pitkään ja joissa vuorovaikutusta tapahtuu päivittäin. Nuori näkee koulun usein paikkana, jossa on kavereita ja ystäviä, kuulutaan ryhmään ja koetaan yhteisöllisyyttä. Ryhmä on nuorelle se paikka, jossa hän jakaa onnistumisen kokemuksia ja oppimisen iloa. (Salovaara & Honkonen 2011, 45, 52, 109.) Yksilö myös luo käsityksen itsestään osana yhteisöä toimimalla aktiivisesti ryhmässä (Anttila 1994, 10).

Ryhmät voidaan jakaa primaariryhmiin ja sekundaariryhmiin. Primaariryhmä, kuten perhe, on yksilön läheisin ryhmä. Sekundaariryhmissä suhteet eivät välttämättä ole syvästi henkilökohtaisia tai intiimejä tunnesiteitä, vaikka ihmiset tapaavatkin toisiaan säännöllisesti. Sekundaariryhmän toiminta perustuu kuitenkin jäsenten yhteisesti jakamiin arvoihin, toiminnan päämääriin ja päämäärän saavuttamisen keinoihin. Sekundaariryhmät pyrkivät yleensä johonkin käytännön tavoitteeseen. Myös sekundaariryhmän merkitys voi kasvaa tärkeäksi, jos yksilö on sitoutunut siihen voimakkain tunnesitein. Sekundaariryhmien merkitys korostuu etenkin nuoruudessa, sillä nuoret voivat kiinnittyä erilaisiin nuorisoryhmiin hyvinkin vahvoihin tunnesitein. (Antikainen ym. 2003, 18-19.) Vanhat Tanssit -kurssilla muodostuvaa ryhmää voidaan pitää sekundaariryhmänä, sillä kyseessä on opiskelijaryhmä, ja osa sen jäsenistä on saattanut tuntea toisensa ja opiskella yhdessä jo vuosia. Opiskelumotivaatio voi vahvistua ryhmän toiminnan myötä, jos ryhmällä on yhteinen tavoite, jonka onnistumiseksi tarvitaan kaikkia ja jota kohti ryhmän jäsenet ponnistelevat. (Rasku-Puttonen 2006; Salovaara & Honkonen 2011, 109).

Yhteisön tärkeimpiä ominaisuuksia on tunne yhteishengestä. Yhteenkuuluvuus koetaan sitä voimakkaampana, mitä voimakkaammin yhteinen kokemus vaikuttaa yhteisön jäseniin. (Hyypä 2002, 27-28.) Yhteisölle on kuvaavaa, että kunnioitusta ja välittämistä huokuva ilmapiiri on pitkällisen työn tulos, jota on työstyetty kuuntelemalla, jakamalla ja keskustelemalla. Yhteisön kehittyminen perustuu siihen osallistuvien välisiin suhteisiin. (Rasku-Putto-

nen 2006.) Yhteisöön kuuluva on myös yhteisön jäsen. Tällöin yhteisöön kuuluvalla on tunne siitä, että hän kuuluu johonkin ja on henkilökohtaisessa suhteessa muiden yhteisön jäsenten kanssa. (Hyypä 2002, 25.) Sosiaaliset suhteet vaikuttavat työskentelyyn. Yhteisö tarjoaa yksilölle mahdollisuuden kehittää kognitiivisia, sosiaalisia ja emotionaalaisia taitoja. Yhteisössä toimimalla ei ainoastaan sisäistetä ja omaksuta yhteisön kulttuuria, vaan muokataan sitä omalla aktiivisella panoksella. (Hännikäinen & Rasku-Puttonen 2006.) Yhteisöllisyys on sekä yksittäisen oppilaan että koko ryhmän kokemus. Yhteisöllisyyden myötä oppilas saa kokemuksen siitä, että koulussa on hyvä olla, ja jokaisella on mahdollisuus osallistua koulun toimintaan. Yhteisöllisyys ei näy ainoastaan kouluyhteisön jäsenille, vaan se näkyy myös ulospäin. Yhteisöllisyyden myötä koulussa viihdytään, ja sinne on mukava tulla. Jokaisen oppilaan, opettajan ja koulun aikuisen tulisi kokea kuuluvansa kouluyhteisöön, sillä koulussa syntyvä yhteisöllinen ilo ja turvallisuus vahvistavat myös yksilön iloa ja turvallisuuden kokemusta. Yhteisöllisyys syntyy yhteisistä kokemuksista, perinteistä, tapahtumista ja yhdessä tekemisestä. Konkreettisia, yhteisöllisyyttä edistäviä käytänteitä ovat esimerkiksi koulun yhteiset tapahtumat, jotka tuovat myös mukavaa vaihtelua koulun arkeen. Mikäli oppilaille antaa aktiivisen roolin toimia koulukulttuurin ja yhteisöllisyyden kehittämisessä, kokevat oppilaat olevansa aktiivisessa roolissa kehitystehtävässä. Koulun toimintakulttuuri toteuttaa todellista yhteisöllisyyttä ja koulun haasteena onkin rakentaa yhteisöllisyyttä, jossa on mukana koko koulu. (Salovaara & Honkonen 2011, 41-43, 78.)

Mahdollisuudet kokea itsensä tarpeellisiksi vahvistavat ryhmään kuulumista. Vastuutehtävät lisäävät ymmärrystä itsestä, vastuuntuntoa ja itsearvostusta. (Rasku-Puttonen 2006.) Koulussa on tärkeää huomioida nuorten näkökulma esimerkiksi siten, että oppilaille on mahdollisuus osallistua ja olla osallisina koulun toiminnan kehittämisessä. Nuorten osallistumisen mahdollistamiseksi tarvitaan myönteistä asennetta ja tekoja aikuisilta. Osallisuuden onnistumiseksi on ehdottoman tärkeää luottaa nuoriin. Sekä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa että lukion opetussuunnitelman perusteissa yhtenä painoalueena on oppilaiden vaikuttaminen ja aktiivinen kansalaisuus. Koulujen toimintakulttuuria tulisi kehittää aktiiviseksi lisäämällä oppilaiden osallistumismahdollisuuksia, kuulemista sekä yhteistoimintaa. (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003; Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014; Salovaara & Honkonen 2011, 68.)

Liikunnan oppimistulosten seuranta-arviointi perusopetuksessa (2011) osoitti oppilaiden suhtautumisen liikuntaa kohtaan olevan myönteisempää kuin suhtautumisen yleisesti

koulunkäyntiin. Liikuntatunnin lajisisältö vaikutti tärkeimpänä koululiikunnan kiinnostavuuteen, mutta myös opettajan kannustus ja luokan ilmapiiri osoittautuivat tärkeiksi. Liikuntatunneilla viihtymistä edistivät kavereiden kanssa oleminen, tasa-arvo, hauskuus ja rento ilmapiiri. Tärkeä tuntien mielisuuteen vaikuttanut tekijä oli myös se, että oppilaat saivat tehdä itse päätöksiä ja valintoja oppitunneilla. (Palomäki & Heikinaro-Johansson 2011, 69, 75, 79.)

Nurmi (2012) tutki väitöskirjassaan yhteisöllisyyden kehittymistä lukion opiskelijoiden keskuudessa toimineessa hiphop-kerhossa. Kerho toimi lukiolla vuoden ja siinä oli opiskelijoita kaikilta luokka-asteilta. Ryhmän opiskelijat eivät aluksi tunteneet toisiaan kovin hyvin, eikä ryhmä ollut yhtenäinen. Yhteisöllisyys kuitenkin parani kerhovuoden edetessä. Yhteisöllisyyden lisääntymistä edisti ilmapiirin muuttuminen vapautuneemmaksi ja turvallisemmaksi, jonka myötä opiskelijat uskalsivat muun muassa esiintyä rennommin toisilleen. Yhteisöllisyyttä ja viihtyvyyttä saattoi lisätä myös opiskelijoiden omien taitojen kehittyminen ja itseluottamuksen parantuminen. Kurssilla tähdättiin kevätkuulaesitykseen, joka oli ryhmän yhteinen ”juttu”. Esityksessä haluttiin onnistua ja sitä odotettiin innokkaasti. (Nurmi 2012, 49-50.)

Nurmen mukaan (2012, 11-12) nuorisokulttuurisissa liikuntamuodoissa korostuvat yhteisöllisyys ja nuorten itsensä tekemä kulttuuri. Nuorten kokemukset ja koulun sosiaalinen konteksti olisi tärkeä ottaa mukaan kouluoppimiseen. Olisi tärkeää luoda koulutilaa, jossa nuorten eletty sosiaalisuus ja toimintasuuntautuneisuus yhdistyneenä elämyksellisyyteen olisi mahdollista. (Laine 2003, 145-146.) Myös McCutchen (2006, 4) painottaa luovuuteen kannustavan oppimisympäristön luomiseen. Tällaiseen ympäristöön päästään hänen mukaansa muun muassa oppilaskeskeisen opetuksen avulla, jolloin oppilas nähdään kokonaisuutena. Koulusta, ja erityisesti lukiosta, muodostuu nuorelle helposti suorituskeskeinen paikka. Elämyksellisyyteen ja opiskelijoiden toiminnallisuuteen tähtäävillä lukiokursseilla voisi olla tilausta opiskelijoiden yhteisöllisyyden lisääjänä.

Hanna (1979, 4) pitää tanssia sosiaalisena käyttäytymisenä, ja tanssin kautta näkyy muun muassa se, miten yksilöt käyttäytyvät ryhmissä. Tanssi on myös toisen ihmisen kohtaamista ja tanssimista hänen kanssaan, sillä tanssiva ihminen toimii toisten tanssijoiden kanssa, jäljittelee heitä ja sopeuttaa tanssinsa heidän tanssiinsa. Tanssissa yksilö, toinen ihminen ja yhteiskunta ovat jatkuvasti läsnä. (Hoppu 2003.) Yhdessä tehtynä tanssi mahdollistaa kanssakäymi-

sen ihmisten välillä. Tanssissa kommunikointi ja ilmaisujen vaihto voi tapahtua liikkeen kautta, joka on ihmisten kaikkein perimmäisin tapa kommunikoida. (Brinson 1991, 161; Swindlehurst & Chapman, 2008, 29.) Liikkuminen yhdessä tiettyyn rytmiin on ihmisille perustavanlaatuisen ominaisuus (Hoppu 2003). Tanssissa vuorovaikutus ei rajoitu vain tanssijoiden välille, vaan tanssiesityksissä vuorovaikutus ja sosiaalisuus koskevat myös tanssijoiden ja yleisön välille syntyvää vuorovaikutusta. Koulussa ryhmällä ja ryhmässä tapahtuvalla sosiaalisella vuorovaikutuksella on suuri merkitys muun muassa nuoren identiteetin kehittymiselle. Tanssiminen ryhmässä lisää yhteenkuuluvuutta ja vahvistaa ryhmän yhteisöllisyyttä. (Dans i Skolan 1990, 5, 31, 33.) Tanssi lisää yhteistyötä, sillä esimerkiksi tanssittaessa ennalta harjoiteltua tanssia, on oppilaiden tehtävä sovitut tehtävät tietyssä järjestyksessä, työskenneltävä erilaisten ihmisten kanssa ja odotettava omaa vuoroa. Oppilaat oppivat tanssin avulla huomioimaan toistensa näkökohtia, sopeutumaan yhteisiin sääntöihin ja ratkaisemaan ristiriitoja. Myös koskettaminen kuuluu olennaisena osana tanssiin, ja toiseen koskettaminen tapahtuu tanssin kautta luonnollisesti. Oppilaat saavat tanssin myötä positiivisia vartalokontakteja sekä luonnollista vuorovaikutusta tyttöjen ja poikien välillä. (Anttila 1994, 6, 16; Dans i Skolan 1990, 31, 33; McCutchen 2006, 296.)

Tanssitunnilla vallitseva ilmapiiri on tärkeä osa tanssikokemusta. Myönteisten kokemusten syntymiseksi on olennaista, että tanssitunnilla vallitsee vapautunut ja hyväksyvä ilmapiiri. Myönteiset kokemukset voivat syntyä myös liikkeellisen kommunikoinnin myötä. Yhteisöllinen tanssin jakaminen ja sosiaalinen tuki muulta ryhmältä luovat parhaimmillaan yksilön identiteettiä. Yhteistä tarinaa ovat parhaassa tapauksessa muodostaneet yhdessä tanssiminen sekä tanssitunnilla vallinnut rentous ja ilo. (Siljamäki 2013, 107.)

2.3 Tanssin kulttuurisia merkityksiä

Hall (2003) tarkoittaa kulttuurilla yhteisten merkitysten järjestelmiä, joita samaan ryhmään, yhteisöön tai kansakuntaan kuuluvat ihmiset käyttävät ymmärtääkseen maailmaa. Kulttuuri on eräs keskeisimmistä tavoista, joilla voidaan muodostaa, ylläpitää ja muuttaa identiteettiä, sillä kokemus kuulumisesta kulttuuriin luo myös tunteen yhteisöön kuulumisesta. (Hall 2003.) Saarikoski (2003) puolestaan määrittää ruumiimme, johon kuuluvat taidot ja tavat, kulttuurisen oppimisen tuotteeksi. Yksilöllisesti koetun elämän erilaiset tavat toimia näkyvät kulttuurissa. Hannan (1979) mukaan tanssi ilmenee myös kulttuurisena käyttäytymisenä.

Ihmisten arvot, asenteet ja uskomukset muokkaavat tanssikäsitetä, sen tyyliä, muotoa ja sisältöä. (Hanna 1979, 3.)

Kaikkialla maailmassa, kaikenlaisissa kulttuureissa, esiintyy tanssiksi määriteltävää liikkumista ja tanssia sosiaalisena ajanviettotapana. Liikkeen avulla ihmisen on mahdollista laajentaa elämismaailmaansa. (Brinson 1991, 3; Dans i Skolan 1990, 5; Hoppu 2003; Swindlehurst & Chapman, 2008.) Tanssi on Hopun (2003) mukaan kulttuurinen ilmiö, joten ymmärtääkseen tanssia, on ymmärrettävä myös kulttuuria. Kulttuuri saa lähtökohtansa ihmisen ruumiillisuudesta. Tanssi on aktiivinen ja tärkeä osa kulttuurista ja yhteiskunnallista todellisuutta. (Hoppu 2003.) Kansallinen tanssikulttuuri ilmenee tanssin taidemuodoissa, joita nähdään esimerkiksi teatterissa, teatterin ulkopuolella, kansantanssissa, sosiaalisessa tanssissa sekä tanssikasvatuksessa (Brinson 1991, 159). Hopun (2003) mukaan tanssi on lähinnä länsimaissa määritelty irralliseksi ilmiöksi, sillä joissain kulttuureissa tanssi kytkeytyy tiukasti muihin kulttuuri-ilmiöihin. Hoppu näkee esimerkiksi japanilaisessa teeseremoniassa sekä islamilaisessa rukoushetkessä tanssillisia piirteitä. Tanssi on ajan ja paikan tuotos ja tanssilla on merkittävä rooli historiassa. Eri kulttuureista tulevilla ihmisillä on erilainen tapa tanssia, mutta eri kulttuureista tulevat tanssit käsittelevät kuitenkin samanlaisia, yleismaailmallisia teemoja. Tanssit paljastavat eri kulttuurien tärkeänä pitämiä arvoja. (McCutchen 2006, 211-212.) Tanssiminen laajentaa ihmisten tanssinäkemyksiä, antaa ihmisille vapautta tanssia omilla ehdoillaan ja lisää luovuutta. (Brinson 1991, 4.)

Tanssi voidaan nähdä kulttuurisesti usealla tavalla. Tanssin kulttuuriset merkitykset voivat liittyä eri kulttuureista tulevien tanssimuotojen välittämään tietoon ja sitä myötä myös muuttuneeseen kulttuuritietouteen. Brinson (1991) tähdentää, että eri tanssimuotojen kautta avautuu rikas ja monipuolinen eri kulttuurimuotojen moninaisuus. Tanssin avulla on mahdollista oivaltaa erilaisia kulttuurisia perinteitä, tanssi auttaa ymmärtämään tiettyjä tanssiin liittyviä kulttuurisia arvoja, ja tanssi esittelee oman näkökulmansa kulttuurin luomiseen ja muutokseen. (Brinson 1991, 162.) Antropologisen määritelmän mukaan käsite kulttuuri sisältää ihmisryhmien tärkeinä pitämät ja sukupolvelta toiselle välittävät elämänmuodot, säännöt ja normit. Tällöin tanssin kulttuuriset merkitykset voivat liittyä oman maan kulttuurin välittämiseen ja tanssi voi siis toimia myös tiettyjen kulttuuristen käytänteiden välittäjänä. Tanssin kulttuurinen merkitys voidaan nähdä myös esteettisesti. Esteettisyyteen liittyä tanssin ohella myös muita taidemuotoja, kuten musiikki, teatteri, kirjallisuus sekä kuvataide. (Dans i Skolan 1990, 32.) Ylittämällä kulttuurirajoja ja tanssimalla

toisten kulttuurien tansseja, opitaan tuntemaan vieraita kulttuureja ja perinteitä sekä luodaan kansainvälistä ymmärrystä. Yhteiskuntamme on yhä enenevässä määrin monikulttuurinen. Tanssin merkitys on suuri, sillä sen avulla voidaan vähentää ennakkoluuloja eri ryhmien välillä ja opitaan sietämään ja arvostamaan erilaisuutta. (Anttila 1994, 6, 15; Dans i Skolan 1990, 32.) On tärkeää, että lapset ja nuoret saavat osallistua aktiivisesti kulttuurin tekemiseen, jotta he eivät ole vain passiivisia kuluttajia. Kouluissa tapahtuvalla tanssikasvatuksella tulisi pyrkiä lisäämään oppilaiden ymmärrystä erilaisista tanssimuodoista sekä välittämään tietoa omasta ja toisten tanssiperinnöstä. (Dans i Skolan 1990, 33.)

3 KOULU JA TANSSI

Tässä luvussa tarkastelun kohteena on koulussa tapahtuva tanssinopetus. Vanhat Tanssit -kurssi toteutetaan lukiossa, ja sen vuoksi pääpaino on lukion opetussuunnitelman ja liikunnanopetuksen tarkastelussa. Luvussa tutustutaan koulussa järjestettävän tanssinopetuksen tavoitteisiin ja tanssinopetuksen tärkeyteen. Lisäksi tutustutaan joihinkin kouluissa toteutettuihin tanssitutkimuksiin ja -projekteihin.

3.1 Liikuntakasvatus koulussa

Liikuntakasvatus on laajasti ymmärrettynä kaikkea sellaista toimintaa, joka tarkastelee liikuntaan liittyviä ilmiöitä kasvatuksen näkökulmasta. Näkyvin puoli liikuntakasvatuksessa on liikunnanopetus, jonka yhtenä tehtävänä on fyysisen aktiivisuuden lisääminen. Liikuntakasvatuksen avulla tarjoutuu mahdollisuus uusiin ihmiskontakteihin ja yhdessä toimimiseen. Lisäksi liikunnalla voidaan edistää oppimista. Teoreettisten aineiden rinnalla liikunnan toiminnallisuus auttaa omaksumaan sekä tietoja että oppimistottumuksia, kuten pitkäjänteisyyttä. Liikuntakasvatus on myös osa kulttuuri- ja taidekasvatusta, sillä se sisältää runsaasti esteettisiä, ilmaisullisia ja luovuutta edistäviä elementtejä. Liikunta on sekä kansallinen että kansainvälinen ilmiö. Liikunta on keskeinen osa kansallista kulttuuriperintöä. Lisäksi monia liikuntamuotoja harrastetaan samalla tavalla ympäri maailman. (Laakso 2007.)

3.2 Lukion liikunnanopetus

Lukiokoulutuksen tehtävänä on Lukion opetussuunnitelman (2003) ja Lukion opetussuunnitelman luonnoksen (2015) mukaan perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävän jatkaminen. Lisäksi lukiokoulutuksen tehtävänä nähdään laaja-alaisen yleissivistyksen antaminen. Opetuksen arvoperusta pohjautuu suomalaiseen sivistyshistoriaan, joka taas on osa pohjoismaista ja eurooppalaista kulttuuriperintöä. Kulttuuriperinnön vaaliminen, arvioiminen ja uudistaminen ovat lukion oppimistavoitteita. Lähtökohtana lukio-opetukselle on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioitus. Avoin demokratia, tasa-arvo ja hyvinvointi ovatkin keskeisiä lukiokoulutuksen edistämisen osa-alueita. Yhteistyötä, kannustavaa vuorovaikutusta ja rehellisyyttä korostetaan kasvatustyössä. On tärkeää, että opiskelija saa lukioaikana kokemuksia tulevaisuuden rakentamisesta yhteisillä päätöksillä ja työllä. Lukiossa on tavoit-

teena toimintakulttuuri, joka korostaa koko yhteisön jäsenten vastuuta, on avoin yhteistyölle ja vuorovaikutukselle yhteiskunnan kanssa sekä maailmassa tapahtuville muutoksille. Opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus oman työyhteisönsä kehittämiseen esimerkiksi oppilaskuntatoiminnan kautta. Opiskelutaidoissa korostetaan taitoa toimia yhdessä toisten kanssa erilaisissa ryhmissä ja verkostoissa. (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003, 12, 14, 24; Lukion opetussuunnitelman perusteiden luonnos 2015, 4-9.)

Lukion opetussuunnitelman perusteet (2003) määrittää liikunnanopetuksen tehtäväksi terveellisen ja aktiivisen elämäntavan edistämisen. Tavoitteena on ohjata opiskelija ymmärtämään liikunnan merkitys fyysiselle, psyykkiselle ja sosiaaliselle hyvinvoinnille. Liikunnasta saatujen positiivisten kokemusten myötä opiskelijan psyykinen vireystila ja koulussa jaksaminen vahvistuu. Opiskelijalla on mahdollisuus ilmaista itseään ja kokea elämyksiä liikunnan avulla. Liikunta nähdään toiminnalliseksi oppiaineeksi, jossa kehitetään opiskelijoiden fyysis-motorisia ominaisuuksia sekä tuetaan tasapainoista kehitystä ja kasvua. Liikunnan avulla pyritään vahvistamaan sosiaalisia taitoja ja yhteenkuuluvuutta sekä ohjataan vastuullisuuteen ja opetetaan hyviä tapoja. Liikunnanopetus tukeutuu eettiseen ja esteettiseen arvopohjaan. Lisäksi liikuntaa opetetaan monipuolisesti ja opetusjärjestelyinä käytetään yksilö-, pienryhmä- sekä ryhmäopetusta. Liikuntamuotoja valitessa otetaan huomioon suomalaisen liikuntakulttuurin perinteet. (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003, 205.)

Lukio-opinnot muodostuvat pakollisista, syventävistä ja soveltavista kursseista. Lukion liikunnan pakollisilla kursseilla syvennetään peruskoulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä mahdollistetaan uusiin lajeihin tutustuminen. Yksi pakollisten liikuntakurssien keskeisistä sisällöistä on tanssi eri muodoissaan. Syventävät kurssit ovat valinnaisia, aineen pakollisiin kursseihin liittyviä kursseja, joita opiskelijan tulee valita koko lukioaikana vähintään kymmenen. Vanhat Tanssit -kurssi on yleensä sisällytetty Lukion opetussuunnitelman perusteissa (2003) syventävään kurssiin *Yhdessä liikkuen*. Syventävissä liikuntakursseissa korostetaan opiskelijalähtöisyyttä, yhteistoiminnallisuuden edistämistä sekä koulun yhteishengen vahvistamista. Sisältöjen tarkentaminen tapahtuu yhdessä opiskelijoiden kanssa. *Yhdessä liikkuen* -kurssin tavoitteena on edistää opiskelijoiden yhteisiä liikuntaharrastuksia ja painottaa työtavoissa opiskelijaryhmän yhteistoimintaa (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003, 15, 206-208.)

Vuonna 2016 voimaan tulevassa Lukion opetussuunnitelman perusteiden luonnoksessa (2015) lukion liikuntakurssit on edelleen jaettu pakollisiin ja syventäviin kursseihin. Lukiokoulutuksen valtakunnallisilla syventävillä kursseilla on tavoitteena harjoittaa kokonaisvaltaista hyvinvointia ja terveyttä edistävää liikuntaa. Kursseilla otetaan vastuuta omasta ja yhteisestä toiminnasta sekä pyritään saamaan myönteisiä kokemuksia yhteisöllisyydestä. Opetussuunnitelman luonnoksessa ei ole lainkaan mainittu lajeja, joita tulisi opettaa, joten esimerkiksi tanssin opetusta ei ole enää mainittu kurssien sisällöissä. Yksi syventävistä kursseista on nimeltään *Yhdessä liikkeellä*, joka voidaan toteuttaa esimerkiksi Vanhojenpäivän tanssien muodossa. Kurssilla pyritään edistämään opiskelijoiden sosiaalista yhteenkuuluvuutta sekä syvennetään sosiaalisen toimintakyvyn osa-alueen taitoja ja tietoja. Opiskelijoiden aktiivinen osallisuus, toiminnallisuus ja yhteistoiminta painottuvat kurssin työtavoissa. (Lukion opetussuunnitelman perusteiden luonnos 2015, 227-228.)

3.3 Tanssin opetus koulussa

Tanssilla ei ole itsenäisen aineen asemaa koulussa, vaan sitä opetetaan muun liikunnanopetuksen yhteydessä. Toisaalta tanssin asema kouluissa on kuitenkin parantunut, ja yhä useampi nuori harrastaa tanssia jossain muodossa. Tanssia opetetaan osana liikuntakasvatusta, jonka johdosta tanssinopetuksen määrä ja -laatu riippuu liikunnanopettajan tanssitaidoista, kiinnostuksesta ja asenteista. (Nieminen 1998, 31.) Oppilaiden tanssikäsitys rakentuu Anttilan (2013, 25) mukaan pääosin vapaa-ajalla, koska tanssinopetus kouluissa vaihtelee suuresti. Kaikilla oppilailla ei myöskään ole omakohtaista kokemusta tanssista. Siljamäki (2007) näkee opettajan tanssi- ja oppimiskäsityksen ohjaavan vahvasti tanssin opetusta. Opettaja voi pitää tanssia kuntoiluna, taideilmaisuna, liikesarjoina tai kasvatuksen välineenä. Eri opettajat painottavat eri tavoilla tavoitteita ja sisältöjä sekä välittävät tietoa eri tavoilla. Myös työtavat vaihtelevat opettajasta riippuen. Tanssikäsitys ei ole pysyvä olotila, vaan se muuttuu omien kokemusten myötä. Opettajalla on siis mahdollisuus vaikuttaa omaan tanssikäsitykseensä esimerkiksi laajentamalla omaa tanssiosaamistaan. (Siljamäki 2007.)

Luukon (2003) mukaan tietopuolisten asioiden vastapainoksi on tärkeää lisätä koulussa kulttuurin ja luovuuden kehittämistä. Tanssi mahdollistaa oppilaille tavan osallistua liikkeen kautta oppimiseen, jollaista ei muissa oppiaineissa ole tarjolla (Brinson 1991, 161). Kansallisten ja sosiaalisten arvojen huomioiminen koulun toimintakulttuurissa on nähty tärkeäksi tekijäksi, jotta oppilaasta kehittyy avoin, idearikas ja perinteitä arvostava nuori.

Tanssiesitykset tulisi nähdä olennaisena osana kaikkia koulun juhlatilaisuuksia. Useiden koulujen opetussuunnitelmiin on kirjattu yhteistyötä musiikin-, liikunnan-, kuvataiteen-, käsityön- sekä äidinkielen opettajien välillä. Yhteistyön tuloksia ovat musikaalit, näytelmät, esitykset, erilaiset juhlat sekä oppilaiden luovuutta osoittaneet, innostavat projektit. (Luukko 2003.) Koulussa toteutettava tanssi mahdollistaa McCutchenin (2006, 296) mukaan työskentelyn yhdessä, joukkueen tavoin, yhteistä tavoitetta kohti. Toki muussakin liikunnassa voi olla yhteisiä tavoitteita, mutta silloin asiaan liittyy yleensä kilpailu, joka taas yleensä puuttuu tanssista.

Luukko (2003) pitää tanssin merkitystä tärkeänä koulun liikuntakulttuurissa. Tanssin avulla on niin ikään mahdollista rakentaa yhtenäistä, koko koulun kulttuuria (Dans i Skolan 1990, 4). Oppilaiden kokemat onnistumisen elämykset liikunnan parissa, taitojen oppiminen monipuolisen liikunnan harrastamiseksi sekä liikunnan omaksuminen ”omaksi jutuksi” ovat tärkeitä, ja tanssi on yksi väline siihen. Tanssi kuuluu olennaisena osana kouluun leikkikoulusta lähtien ja se saa arvoisensa päätöksen lukion Vanhojen Tanssien juhlassa. Koulun liikuntatunneilla opetellaan kansantansseja, seurataksseja, vanhoja tansseja ja paritansseja sekä muotitansseja. Oppilaat ovat yhä kiinnostuneempia tanssista ja heitä kiinnostaa muun muassa nuorisokulttuuriin liittyvä tanssi, taidetanssi ja luova tanssi. (Luukko 2003.) Tanssimisen ja esiintymisen ohella tanssikasvatuksessa on olennaista lisäksi oppia tanssin historiasta sekä kulttuurista (McCutchen 2006, 20).

3.4 Tutkimuksia tanssinopetuksesta

Nieminen ja Varstala (2002) selvittivät tutkimuksessaan tanssin asemaa koulujen liikunnanopetuksessa sekä liikunnanopettajien kokemuksia koulujen tanssiopetuksesta. Tutkimusaineisto koostui kyselystä, johon vastasi 180 nais- ja miesliikunnanopettajaa, jotka olivat valmistuneet 1990-luvulla, ja joilla oli työkokemusta keskimäärin kuuden vuoden verran. Naisopettajista suurin osa arvioi opetustaitonsa hyväksi lavatansseissa, yleisessä rytmiikassa, kansantansseissa ja nuorisotansseissa. Miesopettajat puolestaan kokivat opettavansa hyvin vain sosiaalisia tansseja, eli lavatansseja ja Vanhoja Tansseja, sekä rytmiikkaa. Opettajat pitivät tanssia tärkeänä osana koululiikuntaa, koska se mahdollistaa tyttöjen ja poikien välisen kontaktin, kehittää koordinaatiota ja opettaa sosiaalisia taitoja. Tanssi nähtiin monipuolisena liikuntana, hyvänä välineenä tapakasvatukseen ja keinona säilyttää ja siirtää suomalaista kulttuuria uusille sukupolville. Opettajan myönteinen asenne

tanssia kohtaan vaikutti opettajan näkemyksiin siitä, miten positiiviseksi tämä näki oppilaiden asenteen tanssia kohtaan. (Nieminen & Varstala 2002.)

Tanssi on globaali ja yleisinhimillinen ilmiö, mutta siitä huolimatta tanssia on tutkittu kokonaisuudessaan varsin vähän (Hoppu 2003, 21). Myös Vanhojen Tanssien tutkiminen on vähäistä ja aiheesta on tehty ainoastaan kaksi pro gradu -tutkielmaa. Happonen ja Mustosen (2013) pro gradu -tutkielmassa kartoitettiin liikunnanopettajien kokemuksia Vanhat Tanssit -kurssin opettamisesta. Opettajille suunnattuun kyselyyn osallistui 318 suomalaista liikunnanopettajaa, joista naisia oli 70 % ja miehiä 30 %. Tulosten mukaan liikunnanopettajat kokivat hallitsevansa Vanhat Tanssit -kurssin opettamisen vähintään melko hyvin. Pätevyyden kokemisessa ei ollut eroja nais- ja miesopettajien välillä. Tutkimus osoitti myös, että kaikille kouluasteille pätevät opettajat kokivat pätevyytensä opettaa Vanhoja Tansseja paremmaksi kuin ne, joilta pätevyys puuttui, tai joilla pätevyys oli vain esimerkiksi peruskoulun ala- ja yläluokille. Myös kokemus kurssin opettamisesta lisäsi opettajan pätevyyden kokemuksia, sillä yli kuusi kertaa kurssia opettaneet opettajat kokivat hallitsevansa kurssin opetuksen paremmin kuin opettajat, jotka olivat opettaneet vähemmän. Lisäksi opettajan oma asenne Vanhat Tanssit -kurssin opettamiseen ja tapahtumaan asennoitumiseen olivat yhteydessä opettajan kokemaan pätevyyteen. Mitä positiivisempi opettajan oma asenne oli, sitä paremmaksi hän koki myös oman opetustaitonsa. (Happonen & Mustonen 2013, 56-58.)

Anttila (2013) toteutti Vantaalla vuosien 2009-2013 ajan tanssiprojektia, jossa koko koulu osallistui tanssiin. Projektin aikana tanssinopetus tapahtui jonkun muun oppiaineen tunneilla ja opetus rakentui kyseisen oppiaineen sisällöstä käsin. Koululla toimi projektin ajan päätoiminen tanssinopettaja, opettajille järjestettiin täydennyskoulutusta ja koulussa toteutettiin tanssiaiheisia vierailuja, esityksiä ja tapahtumia. Projektin päätyttyä tanssista oli muodostunut osa koulun arkea, johon oli totuttu ja joka oli myös suurimmaksi osaksi hyväksytty.

Anttilan (2013) tutkimuksessa tutkimusaineisto muodostui muun muassa oppilaiden haastatteluista (n=31), ja suurin osa haastatteluista oppilaista olisi valmiita lisäämään tanssin koulun opetussuunnitelmaan, jos he saisivat päättää asiasta. Tanssi oli tutkimuskoulussa korostetusti esillä koulun toimintakulttuurissa. Koska tanssi ei normaalisti ole niin keskeinen osa koulun toimintakulttuuria kuin mitä se tutkimusjakson aikana oli, ajatus tanssista opetussuunnitelman osana tuntui aluksi useista oppilaista oudolta ajatukselta. Haastattelut

kuitenkin osoittivat, että oppilaat eivät vastustaneet ajatusta. Osa oppilaista ehdotti, että tanssi voisi olla kouluissa valinnaisaine tai sitä voisi olla korkeintaan yksi tunti viikossa. Oppilaat toivat haastatteluissaan esille myös tanssin huonon aseman Suomessa ja pohtivat, miksi tanssia pidetään erityisesti tyttöjen lajina ja miksi sitä arvostetaan niin vähän. Oppilaat pohtivat tanssin lisäämistä koulussa erilaisista näkökulmista. Tanssin lisääminen koulussa olisi oppilaiden perheiden kannalta taloudellisesti perusteltua, sillä jos tanssia olisi koulussa, ei sitä välttämättä tarvitsisi harrastaa vapaa-ajalla. Osa oppilaista koki tanssin opetteluun lisäävän kulttuuritietoisuutta. Myös yleissivistys nousi yhdeksi oppilaiden perusteluksi. Tanssi ei kuitenkaan oppilaiden mielestä saanut olla liian tavallista, vaan sen piti erottua esimerkiksi muusta liikunnasta. Tanssi oli oppilaiden mielestä parhaimmillaan silloin, kun se mahdollistaa oppilaiden keskeisen vuorovaikutuksen, yhteisen tekemisen, keksimisen ja omat valinnat. Oppilaat myös kertoivat oppineensa yhteistyökykyjä tanssitunneilla. Yhteistyötaitojen kehittyminen näkyi oppilaissa haluna tehdä omia koreografioita, sommitelmia ja näytöksiä yhteistoiminnallisesti. (Anttila 2003, 132-135.)

Ollila (2005) toteutti pro gradu -tutkielmassaan lastentanssi- ja taidetanssin harjoittelua eräälle peruskoulun toiselle luokalle. Projektissa toteutettiin seitsemän kerran tanssi-ilmaisujakso luokalle, johon kuului 18 oppilasta. Oppilaista 10 oli poikia ja 8 tyttöjä. Tutkimus osoitti, että projekti lisäsi kiinnostusta tanssia kohtaan, innosti oppilaita tanssimaan ja tanssille tuntui olevan tarvetta koulussa. (Ollila 2005, 2,33, 84-85.)

Välimäki (2006) selvitti liseniaatintutkimuksessaan, millaisia ruumiillisia kokemuksia Kauhavan lukiossa lukuvuoden 2003-2004 aikana toteutetulla jazz-tanssikurssilla syntyi. Kurssille osallistui 27 opiskelijaa. Tutkimuksesta ilmeni, että opiskelijat kokivat tanssin muun opiskelun vastapainona, tanssi tuotti iloa sekä toimi vapauttavana ja ilmaisullisena. Lisäksi kurssi mahdollisti oppilaille kunnon ja taitojen parantamisen tanssin avulla. Positiivisiksi kokemuksiksi nousivat esiintymiset kurssin aikana ja kurssin päätteeksi. (Välimäki 2006, 2.)

Kouluissa tehdyt tanssitutkimukset osoittavat, että kouluissa toteutettavalle tanssikasvatukselle on tilausta. Ilo ja innostuminen, taitojen kehittäminen sekä teoreettisen opiskelun vastapaino ovat vain pieni osa tanssikasvatuksen hyödyistä. Parhaimmillaan tanssikasvatus voi lisätä oppilaan itsetuntemusta, edistää sosiaalisia taitoja sekä tutustuttaa oppilaat erilaisiin perinteisiin ja kulttuureihin. Tanssi tarjoaa yhden mahdollisuuden kehittää yhtenäistä koulun toimintakulttuuria.

4 VANHAT TANSSIT

Tässä luvussa luodaan katsaus Vanhojenpäivän ja Vanhojen Tanssin historiaan. Aluksi tarkastelun kohteena on Vanhojenpäivän vieton alkuperä, Vanhojen Tanssien leviäminen Suomessa sekä Vanhojen Tansseissa käytettävät puvut. Käytämme teoriaosassa termiä Vanhojenpäivä, koska termiä on käytetty tarkastelemassamme tutkimuskirjallisuudessa. Luvun jälkimmäisessä osassa tarkastellaan Vanhat Tanssit -tapahtumassa tanssittavia tansseja.

4.1 Vanhojenpäivän historiaa

Vanhoja tansseja on tutkittu Suomessa varsin vähän. Tietävästi lukion toisen vuoden opiskelijoiden rooli koulun vanhimpina alkoi korostua penkinpainajaistapojen saadessa nyky-
muotoisia piirteitä 1920-luvulla. Tuohon aikaan tyttöjen määrä lisääntyi oppikouluissa ja muoti muuttui tehden pitkistä hameista vanhanaikaisia. Vanhojentanssiperinne on mitä luultavimmin syntynyt Suomessa, koska sillä ei ole esikuvia naapurimaissa. Ensimmäiset tiedot helsinkiläiskoulujen Vanhojenpäivästä ovat 1930-luvulta, mutta kuitenkin Vanhojenpäivän vietto oli vielä 1930-1940-luvuilla harvinaista. Sota-ajalta vanhojen tanssien muistot ovat vähäisiä. (Jäppinen 2007.)

Suuressa perinnekirjassa (2011) määritellään nimityksen Vanhojenpäivä tulevan siitä, että lukion kolmasluokkalaiset lähtevät penkinpainajaistensa jälkeen lukulomalle ylioppilaskirjoituksia varten ja lukion kakkosluokkalaisista tulee lukion vanhimpia. Vanhojenpäivää juhlintaan heti penkinpainajaisten jälkeisenä päivänä, joka sijoittuu perinteisesti helmikuun puolivälin tienoille. (Suuri perinnekirja 2011, 397-398.)

Jäppinen (2007) arvelee Vanhojenpäivän vieton vakiintuneen tietävästi ensin Arkadian yhteislyseossa osin sen sallivan ilmapiirin vuoksi. Vielä 1950-luvulla pukeutumista vanhoiksi paheksuttiin, koska sen katsottiin loukkaavan joidenkin rehtoreiden mielestä koulun iäkkäimpiä opettajia. Kuitenkin 1950-luvulla Vanhojenpäivän vietto alkoi levitä erityisesti Helsingin kouluissa. Myös opettajien myönteinen asennoituminen alkoi vauhdittaa Vanhojenpäivän vieton leviämistä. (Jäppinen 2007.)

Vanhojenpäivänä käytettävien tanssipukujen historiallista alkuperää ei ole tarkkaan määritelty, ja pukuna onkin nähty vuosien saatossa oikeita vanhoja juhlapukuja sekä moderneja iltapukuja. Useimpien vanhojen juhlapukujen tyyli on peräisin 1800-luvun alkupuolen ja 1900-luvun alun väliseltä ajalta. Vanhojenpäivänä halutaan näyttää hienolta ja pukeutumiseen panostetaan, sillä kyseessä on arvokas iltajuhla. (Suuri perinnekirja 2011, 398-399.) 1950- ja -60-luvuilla pukukirjo oli värikästä. Vaatteet saatettiin haalia lähisukujen vinteiltä ja ne saattoivat olla peräisin 1800- ja 1900-luvun taitteesta. Osa vanhojenpäivään osallistuneista oppilaista vuokrasi pukunsa teatterista ja myös kansallispukuja käytettiin. Ehostukset ja kampaukset tehtiin lähes aina kotona, mutta osa pojista vuokrasi teatterista partoja ja viiksiä. (Jäppinen 2007.)

Itse Vanhojen tanssi levisi pukeutumista hitaammin. Myös eroja tanssien laadussa, määrässä ja harjoitteluaktiivisuudesta ilmeni. Vielä 1970-luvulta on mainintoja Vanhojenpäivistä, jolloin ei tanssittu. Viimein 1980-luvulla Vanhojenpäivä levisi koko maan lukioihin. Pukuihin, kampauksiin ja meikkeihin alettiin panostaa entistä enemmän, joka oli seurausta myös yleisestä vaurastumisesta. Myös tanssivalikoima laajeni ja vanhojen omasta illanvietosta tuli tapahtuman vakiintunut osa. Viime vuosikymmenten aikana vanhojen puvut ovat vaihtuneet historiallisista puvuista iltapukuihin ja tanssikirjo on monipuolistunut. (Jäppinen 2007.) Vanhojen Tanssien nykymuoto onkin saattanut ottaa vaikutteita amerikkalaisen high schoolin päättäjäistansseista, promeista. Varsinaisten vanhojen pukujen tilalle ovat tulleet juhllisuus ja hienous. (Suuri perinnekirja 2011, 399.) Vanhojen Tanssit ovat lukiolaisille tärkeä tapahtuma. Usein parhaat tanssiparit varataan hyvissä ajoin ja erityisesti pojista voi olla pulaa. (Yle uutiset 2014.)

4.2 Vanhat Tanssit

Vanhat Tanssit -tapahtumassa tanssittavat tanssit vaihtelevat opettaja-, koulu- ja kuntakohtaisesti. Monissa kunnissa opettaja valitsee tanssittavat tanssit omien mieltymystensä mukaan. Lukiossa tanssittavat Vanhat Tanssit olivat 1900-luvun alun muotitansseja. Ajallisesti ja tyyllillisesti ne voidaan sijoittaa kansantanssien ja nykyaikaisen seuratanssin välimaastoon. Vanhojen tanssien lisäksi niitä voidaan nimittää salonkitansseiksi tai juhlatansseiksi. Suomeen ne ovat tulleet yläluokan välityksellä ja useilla tansseilla on ollut myös suomenkielinen nimi, kuten Mignon, jota kutsutaan myös kehruvalssiksi. (Vanhat tanssit 2014.)

Happonen ja Mustosen (2013) tutkimus osoitti, että lukioiden Vanhat Tanssit -tapahtumassa tanssitaan yli 150 erilaista tanssia. Yhdeksän suosituinta vuonna 2013 tanssittua tanssia olivat Kehruuvalssi, Tango ja Wienervalssi, Cicapo, Poloneesi, Pas d’Espagne, Avaustanssi, opiskelijoiden Oma tanssi ja Salty Dog Rag (Taulukko 1). Keväällä 2013 kyseisiä tansseja tanssittiin yli sadassa lukiossa. Muita yleisesti tanssittuja tansseja olivat Virginia Reel, Lambeth Walk, Pompadour, Pas de Quatre sekä Wengerka. Joissain kouluissa tanssittiin myös polkkaa, masurkkaa ja erilaisia rock-tansseja. (Happonen & Mustonen 2013, 59.)

TAULUKKO 1. Yleisimmät lukioissa tanssittavat Vanhat Tanssit. (Happonen & Mustonen 2013, 59.)

Suosituimmat Vanhat Tanssit	Muita tapahtumassa tanssittavia tansseja
Kehruuvalssi (Mignon) Tango Wienervalssi Cicapo Poloneesi Pas d’Espagne Avaustanssi Oma tanssi Salty Dog Rag	Virginia Reel Lambeth Walk Firemans Dance Pompadour Do sa Do Mixer Jiffy Mixer Pas de Quatre Wengerka Polkka Masurkka Rock-tanssit

4.2.1 Hovi- ja juhlatanssit

Perinteisistä Vanhoista tansseista käytetään myös nimitystä juhlatanssit tai salonkitanssit. Näitä tansseja ovat esimerkiksi Pas d’Espagne, Pas de Quatre, Kikapo, La Chaconne, Krakowiak, Wengerka, Pas des Patineurs, Pompadour sekä Franseesi. Osa tansseista kuului jo 1900-luvun alussa akateemisten juhlien tanssiohjelmistoon. Tanssit ovat peräisin Euroopasta, erityisesti Ranskasta, Puolasta, Unkarista ja Espanjasta ja ne ovat saaneet tyylinsä hovien tansseista. Vanhojen Tanssien lisäksi kyseisiä tansseja tanssitaan nykyään joissakin yliopistojen järjestämässä akateemisissa tanssiaisissa. (Juntunen, Perkiö & Simola-Isaksson 2010, 137; Nieminen, 2007.) Sen sijaan tansseja ei juurikaan tanssita Suomen ulkopuolella. Vielä 1950- ja 1960-luvuilla Poloneesia (Grande March) tanssittiin Yhdysvalloissa joidenkin lukioiden ja yliopistojen tanssiaisissa. Vanhojen Tanssit -tapahtumassa nähdään lisäksi yhä enemmän tansseja, jotka kuuluvat länsimaiseen kansantanssiperinteeseen. (Nieminen, 2007.)

Vanhojen tanssien henki on säilynyt vuosien saatossa samanlaisena, juhlanan arvokkaana tai kohteliaan sirona, vaikka tanssien muodot ja vuorojen järjestys vaihtelevatkin paljon (Melkko 1977, 72).

Poloneesi, Masurkka ja Krakowiak ovat peräisin Puolasta. Varhaisimmat tiedot Vanhojen tanssien perinteestä ovat Krakovasta, jossa Poloneesia tanssittiin jo vuonna 1574. Poloneesi levisi nopeasti ympäri Eurooppaa aina Englantia ja Ranskan hovia myöten. Suomeen Poloneesi saapui 1700-luvun lopulla. Tätä kolmitasoista juhlatanssia käytetään suurissa juhlatilaisuuksissa aloitustanssina, sillä se on monivuoroinen suurten joukkojen tanssi. Tanssiminen tapahtuu kulkueenomaisissa kuvioissa, joista on olemassa useita eri variaatioita. Myös monissa kuuluisissa baleteissa, kuten Joutsenlammessa ja Prinsessa Ruususessa on nähtävissä Poloneesin vaikutteita. (Juntunen ym. 2010, 140-141; Luukko 1998, 7; Viitanen 1984, 4.) Puolan armeijan tanssiaisissa, Varsovassa, tanssittiin Masurkkaa 1830-luvulla. Masurkkaa tanssittiin suosittuna tanssina Itä-Euroopassa ja Ranskassa ja se oli tunnettu myös Englannissa vuonna 1845, mutta se ei noussut Englannissa yhtä suureen suosioon. Masurkkaa tanssittiin yhtenä tanssina myös kuningatar Viktorian tanssiaisissa Englannissa. (Luukko 1998, 9; Milad 2002, 44.) Krakowiak on Puolasta 1820-luvulta peräisin oleva vauhdikas tanssi, jossa on laukka-, polkka- ja näpäyshyppyvuoroja (Luukko 1998, 9).

Useat Vanhojenpäivänä tanssittavat tanssit, kuten Wienervalssi, Mignon eli Kehruuvalssi sekä Veleta, perustuvat valssin kolmitahtiseen askeleeseen. Wienervalssi on Vanhojen Tanssien esitysten upeimpia tansseja ja se on luonteeltaan pehmeästi etenevä, uljas ja sulavalinjainen tanssi (Luukko 1998, 11). Wienervalssi tuli tunnetuksi 1800-luvun alkupuolella kuuluisien itävaltalaisen säveltäjien, Franz Lannerin ja Johann Straussin musiikin myötä. Wienervalssissa oikeat ja vasemmat käännökset vaihtelevat ja sen tanssiminen vaatii kestävyyttä, jotta tanssijat pysyvät musiikin tahdissa. (Wright 2003, 87-88.) Mignon syntyi 1800-1900-lukujen vaihteessa Ranskassa (Juntunen ym. 2010, 143). Mignonissa käytetään Perhevalssin kuvioita ja tanssia tanssitaan yleensä Kehruuvalssiversiona Kehruuvalssin musiikkiin. Myös Pas d'Espagnen loppuosa sisältää Mignonin kuvioita. Veleta puolestaan on syntynyt Brittein saarilla 1800- ja 1900-lukujen taitteessa ja sitä voidaan tanssia lähes minkä tahansa hitaan ja keinuvan valssin tahdissa. Veletan säestykseksi sopii erinomaisesti esimerkiksi Edelweissin melodia musikaalista Sound of Music. (Luukko 1998, 9-11.)

Pompadour on peräisin Aurinkokuninkaan hovista Ranskasta. Tanssia tanssitaan Menuetin kuvioin piirissä ja se on saanut nimensä Madame Pompadourin mukaan. (Luukko 1998, 8-9.) Menuettia tanssittiin jo 1500-luvulla Euroopan hoveissa, mutta Suomeen se saapui 1700-luvulla. Varsinainen Menuetin kulta-aika oli 1700-1800-luvuilla. Menuettia tanssitaan kepeästi 3/4-tahtilajiin ja se on juhlavan vakava tanssi. (Juntunen ym. 2010, 130; Luukko 1998, 8-9; Viitanen 1984, 4.) Ranskan hoveissa on tanssittu myös La Chaconnea jo 1660-luvulla. Franseesia on tanssittu Euroopan hoveissa ja tanssiaisissa 1800-luvun alkupuolelta alkaen. Tanssi on eräs Guadrillin muoto ja sen vanhimmat kirjoitetut ohjeet ovat peräisin vuodelta 1820. Franseesia tanssittiin Suomessa 1860-1890-luvuilla. Franseesi on hienostunut ja juhlava tanssi, jota tanssivat niin kansa kuin niin kutsuttu herrasväkikin. Perinteisesti Franseesia tanssitaan neliössä. Tanssiin kuuluu viisi osaa, jotka ovat Tervehtiminen, Karkelo, Hanhenmarssi, Vierailu ja Laukka. Jokaiseen osaan kuuluu myös oma musiikkinsa. (Luukko 1998, 8-9; Viitanen 1984, 4.)

Cicapo eli Kikapo on alkuperältään preussilainen tasajakoinen kävelytanssi. Musiikkina käytetään yleisimmin Picador-marssia. Cicapo on suosituimpia Vanhojen Tansseja helppoutensa ja reippautensa vuoksi. Cicapoa tanssittiin Preussissa ja Euroopassa 1890-luvulla. (Juntunen ym. 2010, 142; Luukko 1998, 10.) Pas de Quatre kulkeutui 1800-luvun loppupuolella Yhdysvalloista Englantiin, jossa se sai nykyään tunnetun nimensä. Pas de Quatre tanssittiin 1900-luvun alkuvuosina lähes jokaisissa tanssiaisissa. (Luukko 1998, 9.)

Lambeth Walk on brittiläinen tasajakoinen tanssi, joka on koreografisoitu musikaalisävelmään. Se on saanut vaikutteita charleston-tanssista sekä ragtime-musiikista. Tanssi oli muodissa 1920-1930-luvuilla ja sitä tanssittiin ympäri Englantia. Tanssi levisi melodioineen ympäri Euroopan sekä Yhdysvaltoihin. Salty Dog Rag on peräisin Yhdysvalloista ja kyseessä on ympäri maailman tanssittava ”latotanssi”. Tanssi on ottanut vaikutteita ragtime-musiikista ja se on eräs suosituimmista Vanhojen Tansseista. (Juntunen ym. 2010, 105; Luukko 1998, 11.)

4.2.2 Pari-, seura- ja kansantanssit

Termejä paritanssit, seurataanssit ja lavataanssit käytetään usein rinnakkaisina. Paritansseihin ja seurataansseihin voitaisiin sisällyttää myös kansantanssit. Lavataansseihin puolestaan voitaisiin laskea mukaan kansantansseihin kuuluvat paritanssit, kuten valssi, jenkka, polkka ja

masurkka. Lavatanssien suosio kasvoi Suomessa 1950- ja 1960-luvuilla, mutta myöhemmin diskojen tulo Suomeen laski lavatanssien suosiota. 1990-luvulta lähtien lavatanssien suosio on jälleen kasvanut tasaisesti. Tavallisimpia Suomessa tanssittavia lavatansseja ovat tango, foksi, valssi, hidas valssi, humppa ja ”lavalattarit”. Myös jenkkaa, polkkaa ja masurkkaa tanssitaan lavoilla. (Nieminen 2007.)

Valssia pidetään maailman vanhimpana yhä yleisesti tanssittavana paritanssina. Valssin alkuperästä ei ole tarkkaa tietoa, mutta varhaisten saksalaisten tukijoiden mukaan valssi olisi voinut saada alkunsa Itävallan ja Saksan alppiseutujen vanhoista kansanomaisista tansseista, joista se kehittyi 1700-luvulla. Myös valssin nimi on peräisin saksan kielestä walzen, joka tarkoittaa pyöriä. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 167-169; Luukko 1998, 7; Milad 2002, 35.) Valssin tanssimisessa oli uutta se, että tanssiminen tapahtui suljetussa tanssioitteessa eteenpäin pyörien. Aiemmin paritansseissa oli joko liikuttu eteenpäin pyörimättä tai pyöritytty paikallaan. Valssin aikakausi oli varsinaisesti 1800-luku ja se kansanomaistui jo 1840-luvulla (Luukko 1998, 8; Milad 2002, 35). Wrightin (2003, 87-88) mukaan 1900-luvulle tultaessa tämä arvokkaassa tanssiasennossa, aaltomaisella ylös-alas-liikkeellä tanssittava tanssi oli levinnyt kaikkien yhteiskuntaluokkien keskuuteen. Suomessa valssista tuli nopeasti suosittu itsenäinen paritanssi ja sen suosio on säilynyt nykypäiviin asti lähinnä seuratanssina, sillä vain pieni osa suomalaisista kansantansseista perustuu valssimelodioihin (Nieminen 2007; Viitanen 1984, 5).

Tangon synty ajoittuu 1800-luvun lopulle Etelä-Amerikkaan, mutta Suomessa se esiteltiin vasta 1910-luvulla samassa yhteydessä kun eurooppalaiset seuratanssit alkoivat tulla Suomeen. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 179; Nieminen 1998, 24.) Suomeen rantautunut ensimmäinen tyyli oli kuitenkin liian argentiinalaista ja askeleet liian vaikeita suomalaisten makuun. Suomen suurimmissa kaupungeissa, kuten Helsingissä, Turussa, Viipurissa ja Tampereella monimutkaiseen tangotyyliin innostuttiin ja innostus poiki tangotanssiaisia, perhetangoiltoja, tangonäytöksiä ja iltapäivän tangotilaisuuksia. Ensimmäinen maailmansota hillitsi tangoinnostusta Suomessa ja vaikeasti opittava tango alkoi myös alun innostuksen jälkeen jäädä 1920-luvulla foxtrotin ja jazzin askelten alle. 1930-luvulla tangosta oli kuitenkin tullut tanssi muiden paritanssien joukkoon. Kansallinen tangokulttuuri alkoi varsinaisesti vasta toisen maailmansodan jälkeen. Tangoinnostusta lisäsivät yksinkertaiset ja kaikkien opittavissa olevat askeleet. Lavojen tango perustuu paljolti foxtrotin askeliin. (Hakulinen & Yli-Jokipii 2007, 185; Kahila & Kahila 2006, 110-111, 123-125; Milad 2002, 83.)

Pas d'Espagne on Espanjasta peräisin oleva kansantanssi. Suosituimmillaan tämä 3/4 tahtilajiin tanssittava tanssi oli 1800-1900-lukujen vaihteessa. (Juntunen ym. 2010, 146.) Kontratansseihin (country dances) kuuluvat solatanssit ja katrillit ovat lähtöisin Englannista. Virginia Reel on suosittu ja vauhdikas englantilaista alkuperää oleva tanssi, joka muistuttaa suomalaisia solatansseja. Kontratanssit levisivät Suomeen 1800-luvun alussa Ranskasta, ja suurin osa suomalaisesta kansantanssiperinteestä kuuluu kontratansseihin. (Luukko 1998, 8; Nieminen 2007.)

5 TUTKIMUKSEN TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT

Vanhat Tanssit on perinteikäs lukion juhla, josta kuitenkin on olemassa vain vähän tutkimustietoa. Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää ainekirjoitusten avulla erään eteläsuomalaisen lukion Vanhat Tanssit -kurssille osallistuneiden opiskelijoiden kokemuksia ja näkemyksiä kurssista ja Vanhat Tanssit -tapahtumasta. Tavoitteena oli kuvata, selittää ja ymmärtää asioita, jotka nousivat merkityksellisiksi opiskelijoiden kirjoituksissa. Tutkimuksella halusimme myös selvittää, miten nuoret näkevät Vanhat Tanssit -kurssin subjektiivisena ja yhteisöllisenä kokemuksena sekä osana lukiokulttuuria. Tässä tutkimuksessa subjektiivisilla kokemuksilla tarkoitetaan erilaisia henkilökohtaisen kokemuksen muotoja, joita nuoret kokivat kurssin aikana. Yhteisöllisillä kokemuksilla tarkoitetaan, miten nuoret ovat kurssilla kokeneet yhteistyön, ilmapiirin ja yhteenkuuluvuuden. Lisäksi halusimme tarkastella opiskelijoiden motiiveja osallistua tai olla osallistumatta kurssille.

Tutkimuksessa pyritään erityisesti vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

1. Mitkä asiat nousevat merkityksellisiksi opiskelijoiden kirjoituksissa?
2. Miten nuoret kokivat Vanhat Tanssit -kurssin ja -tapahtuman?
  - 2.1 Millaisena subjektiivisena kokemuksena nuori koki Vanhat Tanssit?
  - 2.2 Millaisena yhteisöllisenä kokemuksena nuori koki Vanhat Tanssit?
  - 2.3. Miten nuori koki Vanhat Tanssit lukiokulttuurin osana?
3. Miksi nuori osallistui tai ei osallistunut Vanhat Tanssit -kurssille?

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN

Tässä luvussa kerrotaan tutkimuksen luonteesta ja esitellään tutkimuksen kohdejoukko. Luvussa kerrotaan myös tutkimuksen toteutuksesta ja aineiston keruusta, käytetyistä tutkimusmenetelmistä sekä aineiston käsittelystä ja analyysistä. Luvun lopussa tarkastellaan vielä tutkimuksen eettisyyttä.

6.1 Tutkimuksen luonne

Tutkimus on luonteeltaan kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, jossa käsitellään nuorten merkityksellisiksi kokemia tekijöitä Vanhat Tanssit -kurssilla ja -tapahtumassa. Opiskelijoiden kokemuksia tarkastellaan subjektiivisina, yhteisöllisinä sekä osana lukiokulttuuria. Lisäksi käsitellään nuorten syitä osallistua tai jättää osallistumatta kurssille. Tutkimuksen laadullisuus näkyy aineistonkeruutavassa, aineiston analyysissä sekä tulosten luotettavuudessa. Aineisto kerättiin ainekirjoituksilla ja aineiston analysoinnissa käytettiin laadullisia menetelmiä, teemoittelua ja aineistolähtöistä sisällönanalyysia. (Schreier 2012, 1-5; Tuomi & Sarajärvi 2013, 91-94, 103-113.) Laadulliselle tutkimukselle on tunnusomaista, että tutkimussuunnitelma muotoutuu tutkimuksen edetessä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 164). Niin myös tässä tutkimuksessa tutkimuskysymykset ovat tarkentuneet jatkuvasti tutkimuksen edetessä.

Tutkimuksen tarkoituksena oli selittää, kuvata ja ymmärtää Vanhat Tanssit -kurssin taustalla olevia tekijöitä. Uskoimme laadullisen tutkimusotteen palvelevan paremmin työtämme, sillä halusimme saada opiskelijoiden oman äänen kuuluville ilman että vaihtoehtoja rajataan. Hirsjärvi ym. (2009) pitävät kvalitatiivisen tutkimuksen lähtökohtana todellisen elämän kuvaamista. Kohdetta pyritään kuvaamaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti, sillä todellisuus on moninainen, eikä sitä voi pirstoa mielivaltaisesti osiin. Tutkijan arvot muovaavat tapaa, jolla tutkija pyrkii ymmärtämään tutkimiaan ilmiöitä. Tutkija ja aiempi tieto kietoutuvat toisiinsa, joten objektiivisuutta ei voi saavuttaa perinteisessä mielessä. (Hirsjärvi ym. 2009, 160-161.)

Tässä tutkimuksessa tutkimusote on hermeneuttis-fenomenologinen. Laineen (2010) mukaan tutkimusotteelle ovat ominaisia ihmiskäsitys ja tiedonkäsitys. On keskeistä ymmärtää,

millainen ihminen on tutkimuskohteena, miten kohteesta voi saada tietoa ja millaista tieto on luonteeltaan. Tutkimuksen teon kannalta keskeisiä käsitteitä ovat kokemus, merkitys ja yhteisöllisyys. Kokemus ymmärretään fenomenologiassa ihmisen kokemuksellisenä suhteena omaan todellisuuteensa ja kokemus syntyy vuorovaikutuksessa todellisuuden kanssa. Kokemus ilmentää yksilön suhdetta toisiin ihmisiin ja kulttuuriin. Fenomenologit ymmärtävät ihmisen suhteen maailmaan olevan intentionaalinen, joka puolestaan tarkoittaa sitä, että kaikella on meille merkitystä. Kokemus muotoutuu ennen kaikkea merkitysten mukaan ja merkitykset ovat kokemuksen tavoin fenomenologisen tutkimuksen keskeinen kohde. Fenomenologian mukaan ihmisyksilö on perustaltaan yhteisöllinen. Merkitysten lähteenä on yhteisö, johon jokainen kasvaa ja kasvatetaan. Jokainen yksilö on erilainen, mutta meillä on myös yhteisiä piirteitä yhteisön jäseninä. Hermeneutiikka tarkoittaa teoriaa ymmärtämisestä ja tulkinnasta. Hermeneuttinen ulottuvuus sisällytetään fenomenologiseen tutkimukseen, jotta tutkittavien ilmaisuja voidaan tulkita. Hermeneuttisen tulkinnan kohteena ovat ihmisten ilmaisut. Ilmaisut kantavat merkityksiä, joten ilmaisut ja niiden ymmärtäminen ovat yhteisöllisen elämän perusilmiö. (Laine 2010.)

6.2 Tutkimuksen kohdejoukko

Tutkimuksen kohdejoukkona olivat erään eteläsuomalaisen lukion vuonna 2014 Vanhojen tansseihin osallistuneet opiskelijat. Metsämuurosen (2005, 53) mukaan kohdejoukko voidaan valita ei-satunnaisesti esimerkiksi tutkijoiden mielenkiinnon mukaan. Laadullisessa tutkimuksessa kohdejoukon valitseminen tarkoituksenmukaisesti onkin tyypillistä (Hirsjärvi ym. 2009, 164). Kyseisen lukion opiskelijat valittiin kohdejoukoksi, koska lukio lakkautettiin vuonna 2014 ja ikäluokka oli viimeinen lukiossa vanhat tanssit tanssinut ryhmä. Koulu ja opiskelijat olivat molemmille tutkijoille tuttuja, koska molemmat ovat työskennelleet kyseisessä koulussa ja opettaneet osaa opiskelijoista. Tutkimukseen osallistui 43 opiskelijaa, joista 39 palautti vastauksen. Vain neljä opiskelijaa jätti vastaamatta kyselyyn. Vastausprosentiksi muodostui 91 %, jota voidaan pitää hyvänä, sillä kyseessä oli vapaaehtoinen ja omalla ajalla tehtävä työ. Vastauksensa palauttaneista opiskelijoista oli tyttöjä 21 ja poikia 18. Vastanneista Vanhat Tanssit -tapahtumaan ja -kurssille osallistui 32 opiskelijaa. Kuusi opiskelijaa ei osallistunut kurssille eikä tapahtumaan. Näistä opiskelijoista yksi oli tyttö ja viisi poikaa. Lisäksi yksi opiskelija sai erityisjärjestelyin sovittua, ettei osallistu kurssille, mutta on mukana Vanhat Tanssit -tapahtumissa, eli Vanhojen illassa ja -päivässä. Tämän poikkeavan järjestelyn taustalla oli opiskelijan muutto perheensä kanssa

toiseen kaupunkiin, josta oli mahdotonta saapua harjoituksiin. Opiskelija halusi kuitenkin tanssia Vanhat Tanssit pitkäaikaisten kavereidensa kanssa ennemmin kuin uudessa koulussa vieraiden saman ikäisten kanssa. Tämän mahdollisti opiskelijan monien vuosien tanssitausta, häntä vuotta vanhemman edellisenä vuonna tanssineen kaverinsa avuliaisuus toimia hänen tilallaan harjoituksissa sekä opettajan joustava ja ymmärtäväinen asenne.

6.3 Tutkimusmenetelmät

Tässä tutkimuksessa aineisto on kerätty opiskelijoilta ainekirjoituksilla, joten voidaan puhua narratiivisesta aineistosta. Kertomusten, kuten tarinoiden, elämäkertojen, juttujen ja muistelmien tutkimusta kutsutaan usein narratiiviseksi tai kerronnalliseksi tutkimukseksi. Narratiivinen aineisto perustuu kerrontaan ja sitä ovat esimerkiksi vapaat kirjalliset vastaukset, jossa tutkittava kertoo näkemyksensä asiasta omin sanoin. Yksinkertaisimmillaan se voi olla mitä tahansa kerrontaan perustuvaa aineistoa. Olennaista kuitenkin on, että aineistosta on mahdollista nostaa näkyviin tarinallinen merkitysrakenne. Narratiivisuuden synonyymina voidaan käyttää kerronnallisuuden ohella myös tarinallisuutta. (Heikkinen 2010; Hyvärinen 2006; Hänninen 2010.) Kun pyrkimyksenä on ymmärtää tutkittavia heidän itsensä tuottamien kertomusten, tarinoiden ja muistelujen avulla, puhutaan elämäkerrallisista lähestymistavoista ja persoonallisiin dokumentteihin perustuvasta tutkimuksesta (Hirsjärvi ym. 2009, 217). Heikkisen (2010) mukaan narratiivisessa tutkimuksessa huomio kohdistuu siihen, millä tavalla yksilöt antavat merkityksiä asioille tarinoidensa kautta. Narratiivinen tutkimus ei myöskään pyri aina objektiiviseen tai yleistettävään tietoon, vaan pyrkimyksenä on henkilökohtainen, subjektiivinen ja paikallinen tieto tietystä aiheesta. (Heikkinen 2010; Hyvärinen 2006.) Opiskelijoiden tuottamat tekstit eivät ole puhtaasti kertomuksia, elämäntarinoita tai muistoihin perustuvia tekstejä, mutta niissä on elementtejä kaikista edellä mainituista.

Näkemyks elämän ja identiteettien rakentumisesta tarinoina on elämäkerrallisen lähestymistavan taustalla. Keskeistä on kiinnostus yksittäisen ihmiseen yksilölliseen tapaan kokea, ajatella ja toimia. (Hyvärinen 2006; Syrjälä 2010.) Hyvärisen (2006) mukaan kertomus on lisäksi kommunikaatiota ihmisten välillä sekä vuorovaikutuksen väline. Syrjälä (2010) näkee kokemukset tarinoina, joita ihmiset elävät ja muotoilevat uudelleen niitä kertoessaan. Sanoetaan, että ihmisen koko elämä ja hänen minuutensa rakentuu tarinoiden kertomisen kautta. Reflektio, oman elämän pohdinta, on ihmisen perustavanlaatuisen ominaisuus. Tällaisen

kerronnan avulla ihminen rakentaa minuuttaan. Keskeistä on nostaa esille tutkittavien ääni, heidän tunteensa, toimintansa ja kokemuksensa tarkastellen erityisiä elämän käännekohtia. Tarinat ilmaisevat kertojan yksilöllisen merkityksen ja toimivat mielen ilmaisijoina. (Syrjälä 2010.)

Omaelämäkerta eroaa tiedonkeruumenetelmänä haastattelusta monella tavalla. Kirjoittaessa ihmistä ei häiritse mikään vuorovaikutussuhde, sillä hän on yksin ajatustensa, kokemustensa, motivaationsa ja kirjoitusvälineidensä kanssa. Kirjoittaminen tarjoaa tutkittavalle mahdollisuuden purkautua tai tunnustaa asioita avoimemmin, mutta toisaalta kirjoitukset voivat olla myös hyvin varovaisia. Omaelämäkerrassa voi jäädä paljon mielenkiintoisia ja tutkimuksen kysymyksenasettelun kannalta keskeisiä asioita kertomatta. Se kertoo olennaisen siitä, miten ilmiö on kertojan näkökulmasta hahmottunut ja mitkä asiat ovat siinä päällimmäisenä. Elämäkertojen hyvänä puolena on se, että tutkittava saa itse päättää, mistä kertoo. Ihminen on aktiivinen subjekti, ei objekti. (Eskola & Suoranta 1998, 122-125.)

Opiskelijoilta kerättyjen ainekirjoitusten tapaisten yksityisten dokumenttien käyttö tutkimusaineistona sisältää oletuksen, että tekstin kirjoittaja pystyy, ja jollakin tapaa on parhaimmillaan ilmaistessaan itseään kirjallisesti (Tuomi & Sarajärvi 2013, 84). Oletimme, että lukiolaiset ovat riittävän kypsiä kirjoittajia pystyäkseen tuottamaan laadukkaita kirjallisia vastauksia. Halusimme vaikuttaa opiskelijoiden vastauksiin mahdollisimman vähän, jotta opiskelijoiden oma ääni nousisi aineistosta esiin. Päätimme kuitenkin laatia opiskelijoille kirjoittamisen tueksi ohjepaperin (Liite 2), sillä tapahtumasta oli kulunut aikaa jo useita kuukausia. Ohjepaperin avulla pyrimme välttämään suppeiden vastausten palautumista. Yritimme ehkäistä vastausten liiallista johdattelua painottamalla ohjepaperissa opiskelijan oman kokemuksen tärkeyttä tutkimuksemme kannalta.

6.4 Aineiston keruu

Keräsimme aineiston opiskelijoilta marraskuussa 2014 vapaa-ajalla kirjoitettuna ainekirjoituksina. Sillä hetkellä lukion kolmatta vuosikurssia käyvät opiskelijat kirjoittivat aiheesta ”Kokemuksia Vanhat tanssit -kurssista ja -tapahtumasta”. Ne opiskelijat, jotka eivät osallistuneet Vanhojen Tansseihin, kirjoittivat vapaamuotoisesti, miksi eivät osallistuneet kurssille eivätkä tapahtumaan. Ennako-oletuksena oli, että lukion opiskelijat osaavat ilmaista itseään hyvin kirjallisesti, minkä vuoksi aineistonkeruumenetelmäksi valittiin ainekirjoitus.

Oletimme myös, että anonyymisti vastatessa nuoret uskaltavat tuoda avoimemmin ja rohkeammin todellisia ajatuksiaan ja tuntemuksiaan esille kuin esimerkiksi haastattelussa.

Laadimme opiskelijoille vastaamisen tueksi ohjepaperin (Liite 2), jotta heidän olisi helpompi työstää tekstiään itsenäisesti. Toivoimme ohjepaperin myös lisäävän vastausten monipuolisuutta. Laadimme ohjepaperin huolellisesti, jotta se olisi selkeä ja jotta saisimme sisältörikkaita vastauksia. Testasimme ja muokkasimme ohjepaperia seminaariryhmässä. Vastaukset kirjoitettiin nimettöminä, mutta ohjepaperin yhteydessä oli kohdat, joissa opiskelijan piti rastittaa sukupuolensa, osallistuiko hän kurssille, tapahtumaan, molempiin vai ei kumpaankaan. Liitimme lopullisen ohjepaperin yhteyteen myös tutkijoiden yhteystiedot, jotta opiskelijalla olisi mahdollisuus tarvittaessa ottaa meihin yhteyttä. Yhtään yhteydenottoa emme kuitenkaan saaneet. Opiskelijoille jaettiin henkilökohtaisesti vastauskuoret, jotka sisälsivät ohjeet kirjoittamiseen, ohjepaperin ja vastauskonseptin.

Tutkimuskohteena ollut lukio lakkautettiin keväällä 2014 ja opiskelijat hajautettiin naapurikaupungin kahteen eri lukioon. Tästä syystä vastausten kerääminen kouluaikana ei ollut mahdollista. Kohdejoukon tytöt ja osa pojista oli molemmille tutkijoille entuudestaan tuttuja, sillä molemmat tutkijat olivat opettaneet osaa opiskelijoista. Aivan aluksi selvitimme Vanhat Tanssit -kurssia opettaneiden opettajien avulla kyseisen vuosikurssin opiskelijat ja ketkä opiskelijoista olivat tanssineet. Tämän jälkeen lähestyimme kahta tyttöopiskelijaa, toista tekstiviestillä ja puhelinoitolla, toinen tavattiin kasvotusten toisen tutkijan lapsen harrastuksen yhteydessä. Heille kerrottiin tutkimussuunnitelmasta ja kysyttiin mielipidettä sekä kiinnostusta osallistua tutkimukseen. Molemmat ilmaisivat kiinnostuksensa ja lupautuivat jo alustavasti mukaan. Puhelimella tavoitetun tytön avulla selvitettiin myös, missä lukiossa kukin opiskelija tällä hetkellä opiskeli. Näiden kahden myönteisen vastaanoton rohkaisemana lähestyimme muita tyttöjä tekstiviestein ja kysyimme lupaa soittaa heille. Tekstiviestissä kerrottiin, että asia koskee entistä lukiota ja Vanhojen tansseja. Suurimman osan puhelinnumerot selvitettiin Fonectan numeropalvelusta ja puuttuvat numerot saatiin selville kavereilta puheluiden yhteydessä. Yhden illan aikana lähes kaikki tytöt oli tavoitettu ja heidän vastaukset olivat ainoastaan myönteisiä ja innostuneita. He uskoivat, että pojat suostuisivat myös mukaan ja lupautuivat jopa innostamaan heitä. Näiden myönteisten vastausten innoittamana päätimme ryhtyä tähän tutkimukseen. Kyseisen kunnan sivistystoimenjohtajaa lähestyttiin sähköpostilla, kerrottiin tutkimusaikeesta ja kysyttiin, tarvitaanko tutkimuslupaa. Tätä ei sivistystoimenjohtajan mukaan tarvittu, koska kyseinen

koulu on lakkautettu, eikä kunta ole opetuksen järjestäjänä. Myös molempien koulujen rehtoreille tiedotettiin tutkimuksesta ja tiedusteltiin, tarvitaanko tutkimuslupaa. Rehtoreiden mukaan erillistä lupaa ei tarvittu, koska koulu-aikaa ei käytetty vastaamiseen ja opiskelijat olivat täysi-ikäisiä.

Poikien tavoittaminen oli jonkin verran haasteellisempaa kuin tyttöjen. Kaikkien puhelinnumeroita ei löytynyt numerotiedustelusta ja lähestymistä tekstiviestillä ja puhelinsoitolla ei uskottu niin toimivaksi tavaksi kuin tytöillä. Ennako-oletuksenamme oli, etteivät pojat välttämättä vastaisi vieraan ihmisen viesteihin, eikä heidän innostuksensa edellisen kevään Vanhojen tansseja koskevaan tutkimukseen olisi niin innostunut kuin tyttöjen. Ajattelimme, että poikien tapaaminen olisi toimivampi keino markkinoida tutkimusta ja houkutella heitä mukaan. Tapaaminen onnistui koulun ryhmänohjaustuokioiden yhteydessä ja yhteistyö sujui erinomaisesti, koska ryhmänohjaajat antoivat meille mahdollisuuden tulla tapaamaan opiskelijoita ryhmänohjaustuokioiden aikana. Toisessa koulussa tapaaminen onnistui erittäin helposti, koska siellä kaikki opiskelijat olivat sijoitettu samaan ryhmään ja yhteydenpitoa käytiin vain yhden ryhmänohjaajan kanssa. Tapaamisessa kerroimme opiskelijoille tutkimuksesta, jaoimme motivointikirjeen (Liite 1), keräsimme puuttuvat yhteystiedot (puhelinnumero ja sähköpostiosoite) ja tiedustelimme alustavaa osallistumishalukkuutta. Lisäksi ilmoitimme opiskelijoille, että otamme heihin yhteyttä tekstiviestillä, kun tutkimusajankohta on selvillä ja tulemme jakamaan ohjeet vastauspapereineen koululle. Toiselle koululle opiskelijoiden tapaaminen onnistui vasta noin kolme viikkoa myöhemmin, koska väliin osui koulujen syysloma. Tapaamisen sopimista hankaloitti myös opiskelijoiden hajauttaminen eri ryhmiin ja tapaamisesta joutui sähköpostitse, tekstiviestein ja puhelinsoitoin sopimaan usean opettajan kanssa. Lopulta yksi opettaja antoi luokkansa käyttöömme ja opiskelijat pyydettiin ryhmänohjaustuokion aikana tai sitä edeltävällä välitunnilla käymään kyseisessä luokassa. Työille tapaamisesta tiedotettiin tekstiviestein ja heiltä oli saatu vastausvarmistus paikalle saapumisesta, mutta poikien tiedottamisesta huolehtivat ryhmänohjaajat. Tämä aiheutti hiukan epävarmuutta, saavatko pojat tiedon asiasta ja tulevatko he paikalle. Tapaaminen onnistui kuitenkin epäilyistä huolimatta hyvin. Muutamaa sairastapausta lukuun ottamatta kaikki saapuivat paikalle. Erityisesti pojille kerrottiin tutkimuksesta, vaikka osa oli saanut jo ennakkotietoa tytöiltä, heiltä otettiin yhteystiedot ja tiedustelimme, ketkä ovat halukkaita osallistumaan tutkimukseen. Tällä koululla pystyttiin jo samalla kertaa jakamaan vastauskirjekuoret ohjeineen ja apupapereineen.

Toisen koulun opiskelijoille ilmoitettiin etukäteen, mistä ja mihin aikaan kirjekuoren voisi henkilökohtaisesti käydä hakemassa. Ohjeistuksena oli, että vastaus kirjoitetaan ensisijaisesti käsin. Vastauksen sai halutessaan kirjoittaa myös koneella, mutta tällöin vastaus piti myös itse tulostaa. Opiskelijoilla oli kaksi viikkoa aikaa vastata ja heille ilmoitettiin aika ja paikka, jonne heidän piti henkilökohtaisesti palauttaa kirjekuori. Kirjekuorien antamisen ja palautuksen yhteydessä pidimme kirjaa siitä, ketkä opiskelijat olivat hakeneet ja palauttaneet kirjekuoren. Mikäli opiskelija oli unohtanut tulla paikalle tai oli muuten estynyt, hänen kanssaan sovittiin henkilökohtaisesti uusi palautusaika.

6.5 Aineiston käsittely ja analysointi

Tässä tutkimuksessa aineiston analysoinnissa on käytetty laadullista sisällönanalyysiä ja teemoittelua. Laadullisella sisällönanalyysillä pyritään kuvaamaan aineistossa ilmeneviä merkityksiä systemaattisesti. Aineiston analysointia ohjaa alussa valittu tutkimuskysymys, eikä kaikkea aineistossa ilmenevää ole tarkoitus tutkia. Kuitenkin tarkoituksena on analysoida koko aineisto ja miettiä jokaisen osion kohdalla, miten se soveltuu tutkimukseen. Mikäli aineistosta jättää osia analysoimatta, voi lopullisesta tutkimuksesta jäädä pois olennaisia osioita. Laadullinen sisällönanalyysi soveltuu kaikille aineistolle, jotka sisältävät tulkintaa ja sisällönanalyysin avulla saadaan syvällisempää tietoa tutkittavasta ilmiöstä. (Schreier 2012, 1-3, 5.) Teemoittelulla puolestaan tarkoitetaan aineiston pelkistämistä ja jäsentämistä tiettyjen aineistosta nousevien teemojen perusteella. Aineistosta muodostettiin suurempia teemoja ja teksteistä poimittiin teemoihin liittyviä opiskelijoiden ilmauksia. (Eskola & Vastamäki 2010.)

Eskola (2010) jakaa laadullisen analyysin muodot aineistolähtöiseen, teoriaohjaavaan ja teorialähtöiseen analyysiin. Tässä tutkimuksessa aineiston analyysissa oli piirteitä sekä aineistolähtöisestä että teoriaohjaavasta analyysistä. Aineistolähtöisessä analyysissa on ideana, että aineistosta muodostetaan teoreettinen kokonaisuus, eikä aiemmalla tiedolla aiheesta pitäisi olla mitään tekemistä lopputuloksen kanssa (Eskola 2010; Tuomi & Sarajärvi 2013, 95-96.) Aineiston analysointia aloittaessamme meillä ei ollut juurikaan teoriaa, mutta meillä oli kuitenkin jonkinlainen oletus, millaisia vastauksia opiskelijat mahdollisesti tulisivat kirjoittamaan. Tästä syystä Eskolan (2010) esittämä teoriaohjaava analyysi kuvaa ehkä paremmin analyysiamme, sillä analyysissa on teoreettisia kytkentöjä, jotka eivät kuitenkaan pohjautu suoraan teoriaan. Teoriaohjaavan analyysin tarkoituksena ei ole testata jo olemassa olevaa teoriaa, vaan pikemminkin löytää uusia näkökulmia jo olemassa olevan teorian

rinnalle. Laadullisen aineiston analysoinnissa voidaan usein lähteä liikkeelle aineistolähtöisesti, mutta lopussa analyysia ohjaavaksi ajatukseksi on voinut tarkentua jokin teoriassakin mainittu seikka. Tutkija vaihtelee ajatteluprosessissaan aineistolähtöisyyttä ja valmiita teoreettisia malleja. (Eskola 2010; Tuomi & Sarajärvi 2013, 95-97.)

Aloitimme aineiston analysoinnin litteroimalla sekalaisessa järjestyksessä kaikki 39 vastausta. Merkitsimme jokaisen tekstin alkuun kirjain- ja numerolyhennelmän, joka perustui ohjepaperissa kysytyyn tietoon. Kirjainyhdistelmä saattoi olla esimerkiksi muotoa TKK10, jossa T tarkoitti tyttöä, ensimmäinen K kertoi opiskelijan osallistuneen kurssille, toinen K merkitsi, että opiskelija oli osallistunut Vanhat Tanssit -tapahtumaan ja numero tarkoitti sitä, että kyseinen teksti oli kymmenes litteroitu teksti. Vastaavasti yhdistelmä PEE22 tarkoitti poikaa, joka ei osallistunut kurssille eikä tapahtumaan ja oli 22 litteroitu teksti. Litteroitua tekstiä kertyi yhteensä 34 sivua, 1.5 rivivälillä.

Aloitimme työskentelyn lukemalla muutamaan kertaan kaikki 39 tekstiä. Analyysisapluunaa varten valitsimme kokonaisaineistosta kaikkiaan 12 tekstiä. Molemmat tutkijat valitsivat sopivia, sisällöltään rikkaita tekstejä ja lopulliset 12 tekstiä valitsimme yhdessä. Luimme tekstejä aluksi useita kertoja erikseen ja molemmat tutkijat tekivät teksteistä omat pelkistyksensä. Aloitimme aineiston purkamisen aineiston pelkistämällä, eli poimimme aineistosta olennaisen. Lauseet tai ilmaisut listattiin allekkain Excel-taulukoon. Taulukon ensimmäiseen sarakkeeseen purettiin teksti lauseittain ja viereiseen sarakkeeseen pelkistettiin lause, eli lauseen merkitys kirjoitettiin auki yksinkertaisemmin, kuin se tekstissä luki.

Muodostimme tekstistä seuraavat 22 alaluokkaa: *kurssin valitsemisperuste, parinvalinta, puvun hankinta, pukeutuminen, ulkonäkö / laittautuminen, tanssien harjoittelu, yhteistyö, kurssin ilmapiiri, opettajien toiminta, opettaminen, oppiminen, rahankäyttö / kustannukset, esiintymiset, tuntemukset, suhtautuminen tanssiin, ruokailu, illanvietto / jatkot, yhteishenki, kurssin merkitys, mieleenpainuvaa, musiikki sekä tekisin toisin*. Lisäksi muutama pelkistys jäi sijoittamatta ja ne sijoitettiin luokkaan *muut*.

Luokkien muodostamisen jälkeen aloimme yhdistellä luokkia. Aluksi pienemmät luokat, jotka liittyivät selkeästi toisiinsa, yhdisteltiin suuremmiksi kokonaisuuksiksi. *Tanssien harjoittelun* alle sijoitettiin alaluokat *tanssien harjoittelu, opettajien toiminta, opettaminen, oppiminen, musiikki* ja *oma tanssi*, sillä ne kaikki mielestämme liittyivät selkeästi tanssien harjoitteluun.

Valmistautuminen kurssille ja esiintymisiin alle menivät luokat *kurssin valitsemisperusteet* ja *parinvalinta*, sillä ne tapahtuivat ennen kurssin alkamista. Lisäksi luokkaan sijoitettiin alaluokat *puvun hankinta*, *pukeutuminen* sekä *ulkonäkö / laittautuminen*, jotka liittyivät itse tanssipäivään valmistautumiseen. Lopullisia alaluokkia oli yhdistelyn jälkeen 13.

Tämän jälkeen alaluokkia vertailemalla pyrimme löytämään laajempia kokonaisuuksia. Aineistosta muodostettiin neljä pääluokkaa, jotka olivat: *Vanhat tanssit kurssi*, *kurssin merkitys*, *vanhat tanssit subjektiivisena kokemuksena* sekä *vanhat tanssit yhteisöllisenä kokemuksena*. Vanhat Tanssit -kurssi -luokan alle menivät alaluokat tanssien harjoittelu, valmistautuminen kurssille, esiintymiset ja kustannukset. Nämä tekijät liittyivät vanhat tanssit -kurssiin ja -tapahtumaan, eikä niihin liittynyt henkilökohtaisia tuntemuksia tai merkityksiä. Kurssin merkitys -luokan alle ei tullut muita alaluokkia kuin kurssin merkitys. Tässä työssä kurssin merkitys ajatellaan osana lukio-opetusta, merkityksenä lukion opetussuunnitelmassa, eikä niinkään henkilökohtaisena merkityksenä. Vanhat Tanssit subjektiivisena kokemuksena -luokan alle menivät omat tuntemukset, suhtautuminen tanssimiseen, tekisin toisin ja mieleenpainuvaa. Edellä mainitut kohdat liittyvät keskeisesti henkilön omiin tärkeinä pitämiin asioihin, henkilökohtaisiin kokemuksiin ja tuntemuksiin. Vanhat Tanssit yhteisöllisenä kokemuksena -luokan alle menivät yhteistyö, ilmapiiri, yhteishenki ja oheistoiminta. Nämä tekijät liittyivät sosiaalisiin suhteisiin ja yhdessä tekemiseen. Aineistosta muodostetut pää- ja alaluokat on esitelty taulukossa 2. Luokkien muodostaminen ohjasi teorian muodostumista, sillä teoria ei ollut täysin valmis aineistonkeruuvaiheessa. Tutkimussuunnitelman tarkentuminen tutkimuksen edetessä on myös Hirsjärven ym. (2009, 164) mukaan tyypillistä laadulliselle tutkimukselle.

TAULUKKO 2. Aineistosta muodostetut pää- ja alaluokat

Vanhat Tanssit – kurssi	Kurssin merkitys	Vanhat Tanssit sub- jektiivisenä koke- muksena	Vanhat Tanssit yhteisöllisenä koke- muksena
Tanssien harjoittelu - Tanssien harjoittelu - Opettajien toiminta - Opettaminen - Oppiminen - Musiikki - Oma tanssi	Kurssin merkitys	Omat tuntemukset	Yhteistyö
Valmistautuminen kurssille ja esiintymi- siin - Kurssin valitsemisperuste - Parinvalinta - Puvun hankinta - Pukeutuminen - Ulkonäkö / laittautu- minen		Suhtautuminen tans- simiseen	Ilmapiiri
Esiintymiset		Tekisin toisin	Yhteishenki
Kustannukset		Mieleenpainuvaa	Oheistoiminta - ruokailu - illanvietto / jatkot

6.6 Tutkimuksen eettisyys

Noudatimme tutkimuksessa hyviä tutkimuseettisiä käytäntöjä. Tuomi ja Sarajärvi (2013, 127) pitävät yhtenä hyvän tutkimuksen kriteerinä tutkimuksen sisäistä johdonmukaisuutta. Olemme pyrkineet toimimaan johdonmukaisesti kaikissa tutkimuksen teon vaiheissa. Lisäksi olemme pyrkineet noudattamaan rehellisyyttä, huolellisuutta ja tarkkuutta toiminnassamme. Tuomi ja Sarajärvi (2013, 132-133) pitävät hyvänä tieteellisenä käytäntönä muun muassa asianmukaista viittaamista aikaisempiin tutkimustuloksiin sekä huolellista raportointia. Tässä työssä olemme tehneet lähdeviittaukset asiaan kuuluvalla tavalla ja raportoineet tutkimuksen tekemisen vaiheista seikkaperäisesti.

Tuomi ja Sarajärvi (2013) pitävät tärkeinä eettisinä seikkoina sitä, että tutkittaville selitetään tutkimuksen tavoitteet ja menetelmät. Tutkittavilla pitää myös olla oikeus suostua tutkimukseen vapaaehtoisesti ja kieltäytyä osallistumasta. Lisäksi tutkimustietojen tulee olla luottamuksellisia ja osallistujien tulee jäädä nimettömiksi. (Tuomi & Sarajärvi 2013, 131.) Tutkimuksen teon alkuvaiheessa selvitimme tarkasti lupa-asiat sekä koulujen rehtoreilta että kunnan sivistystoimenjohtajalta. Opiskelijat osallistuivat tutkimukseen vapaaehtoisesti ja he olivat tutkimuksenteon aikana täysi-ikäisiä. Keräsimme vastaukset opiskelijoilta nimettöminä ja painotimme opiskelijoille, että heidän henkilöllisyytensä ei paljastu missään vaiheessa. Opiskelijoiden nimiä ei käytetty tulosten raportoinnissa, vaan heidät yksilöitiin kirjain-numerosarjalla. Lisäksi opiskelijoille painotettiin, että aineisto tulee vain tutkijoiden käyttöön.

7 TULOKSET

Tässä luvussa esittelemme tutkimuksemme tulokset. Ensimmäisessä pääluvussa käsittelemme opiskelijoiden kirjoituksista nousseita vanhojen tansseissa merkityksellisinä pitämiä asioita. Luvussa vastaamme kysymykseen, mistä asioista opiskelijat kirjoittivat kertoessaan vanhojen tansseista. Toisessa pääluvussa selvitämme, millaisena kokemuksena nuoret pitävät vanhojen tansseja. Opiskelijoiden kokemukset jakautuivat kolmen teeman alle; Vanhat Tanssit opiskelijoiden subjektiivisena kokemuksena, Vanhat Tanssit yhteisöllisenä kokemuksena sekä Vanhat Tanssit osana lukiokulttuuria. Kolmannessa pääluvussa käsittelemme kurssille osallistumisen ja osallistumattomuuden syitä. Luvussa selvitämme, mitkä tekijät ovat innoittaneet opiskelijoita osallistumaan Vanhat Tanssit -kurssille tai miksi osa opiskelijoista ei ole halunnut osallistua kurssille. Kahdessa ensimmäisessä pääluvussa tarkastelumme kohteena ovat Vanhat Tanssit -kurssille ja Vanhojenpäivään osallistuneiden nuorten vastaukset, kolmannessa pääluvussa ovat mukana myös kurssille osallistumattomien nuorten vastaukset. Olemme rakentaneet tulososiomme kirjallisuuden, aiempien tutkimusten ja tämän tutkimuksen tulosten pohjalta. Läpi tulosten mukana kulkee opiskelijoiden oma ääni sitaattien muodossa, millä tuomme syvyyttä ja mielenkiintoa tuloksiin.

7.1 Opiskelijoiden merkityksellisiksi kokemat asiat Vanhojen Tansseissa

Vanhat Tanssit -kurssille ja -tapahtumaan osallistuneiden nuorten kirjoituksista valtaosa oli kirjoitettu myönteiseen ja innostuneeseen sävyyn. Nuorten kirjoituksista nousi esille monia samoja aihealueita. Luokittelimme aihealueet kahdeksaan alamerkitysluokkaan, jotka nimesimme sisältöä kuvaavasti seuraavasti: *parin valinta*, *pukeutuminen*, *muut ulkonäkötekijät*, *kustannukset*, *tanssien harjoittelu*, *esiintymiset*, *oheistoiminta ja oppilaiden oma tanssi*. Alamerkitysluokista erottui vielä yhteisiä tekijöitä ja luokittelimme ne kolmeen päämerkitysluokkaan. Ensimmäinen pääluokka on *valmistautuminen kurssille* ja se sisältää alaluokan *parin valinta*. Toinen pääluokka on *ulkonäkö*, jonka muodostavat alaluokat *pukeutuminen*, *muut ulkonäkötekijät* ja *kustannukset*. Kolmas pääluokka, *vanhat tanssit*, koostuu alaluokista *tanssien harjoittelu*, *esiintymiset*, *oheistoiminta* ja *oppilaiden oma tanssi*. (Taulukko 3.)

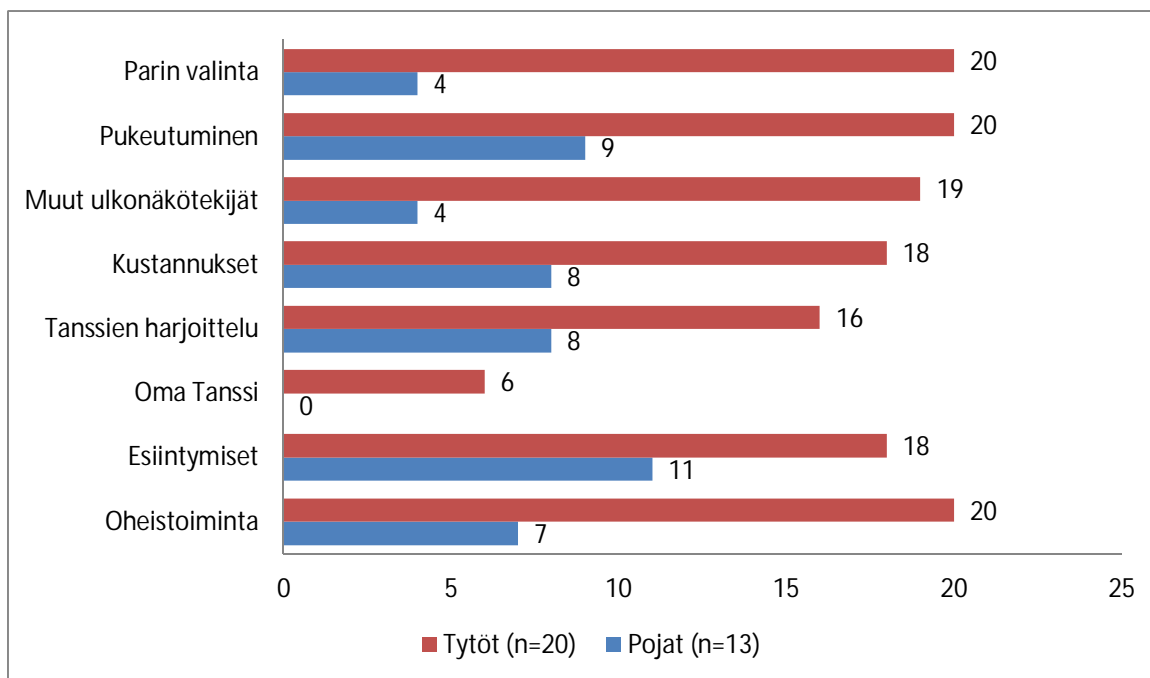
TAULUKKO 3. Pää- ja alaluokat opiskelijoiden merkitykselliseksi kokemista asioista Vanhat Tanssit -kurssilla ja -tapahtumassa.

VALMISTAUTUMINEN KURSSILLE	ULKONÄKÖ	VANHAT TANSSIT -KURSSI JA VANHOJEN PÄIVÄ
Parin valinta	Pukeutuminen	Esiintymiset
	Muut ulkonäkötekijät	Tanssien harjoittelu – Tanssien oppiminen – Ilmapiiri – Yhteistyö – Opettajien toiminta – Musiikki
	Kustannukset	Oheistoiminta
		Oppilaiden oma tanssi

Alamerkitysluokassa, *parinvalinta*, kerromme nuorten ajatuksia parien muodostumisesta sekä omaan pariin mahdollisesti kohdistuneista kriteereistä. Alaluokka *pukeutuminen* käsittelee asun valintaa, hankintaa ja asuun kohdistuneita vaatimuksia. Alaluokassa, *muut ulkonäkötekijät*, tulevat esille muut ulkonäköön liittyvät tekijät kuten kampaus, meikki ja kynnet. Alaluokka *kustannukset* sisältää tutkittavien näkemyksiä rahallisesta panostuksesta tapahtumaan, mahdollisesta budjetista ja kustannusten maksajasta. Alaluokassa *esiintymiset* kuvataan tanssiesiintymisiä ja niihin liittyviä tunnetiloja. Alaluokassa *tanssien harjoittelu* käsitellään tanssien oppimista, tanssimusiikkia, opettajien toimintaa, yhteistyötä parin kanssa ja kurssin ilmapiiriä. Alaluokassa *oheistoiminta* käsitellään nuorten näkemyksiä vanhojen tansseihin liittyvistä oheistapahtumista kuten vanhojen ruokailusta, yhteisestä illanvietosta ja vanhojen risteilyistä. Alaluokassa *oppilaiden oma tanssi* tuodaan esille tutkittavien ajatuksia heidän vuosikurssinsa oman tanssin syntymisestä, esittämisestä ja merkityksestä.

Kurssilla ja tapahtumassa merkityksellisiksi nousseista asioista kirjoitettiin runsaasti. Etenkin tyttöjen keskuudessa moni aihe nousi tärkeäksi tarkasteltaessa kirjoittajien määrää. Parin valinnasta, pukeutumisesta ja oheistoiminnasta olivat kirjoittaneet kaikki tutkimukseen osallistuneet tytöt. Myös muut ulkonäkötekijät, kustannukset ja esiintymiset koettiin tyttöjen keskuudessa erittäin tärkeiksi, koska lähes kaikki tytöt olivat kirjoittaneet niistä. Kirjoittajamäärän perusteella voidaan todeta, että pojille merkityksellisimpiä asioita olivat esiintymiset, pukeutuminen, kustannukset ja tanssien harjoittelu. Myös oheistoiminnasta oli suhteellisen moni poika kirjoittanut. Selkeästi vähiten huomiota oli saanut opiskelijoiden oma

tanssi, josta oli kirjoittanut vain kuusi tyttöä. Poikien keskuudessa vähiten merkitystä saivat opiskelijoiden oma tanssi, tanssiparin valinta ja muut ulkonäkötekijät. (Kuvio 1.)

KUVIO 1. Opiskelijoiden kirjoituksissa merkityksellisiksi nousevat asiat Vanhat Tanssit -kurssilla ja -tapahtumassa.

7.1.1 Valmistautuminen kurssille

Tärkeä osa kurssille valmistautumista on tanssiparin valinta. Monet miettivät tanssiparin valintaa ja sopivia partnerivaihtoehtoja jo varhaisessa vaiheessa ennen kurssin alkua. Parin valinta halutaan tehdä riittävän aikaisin, jotta varmistetaan oma osallistuminen tapahtumaan.

”Parin valinta oli vaikein osuus. Mietittiin kavereiden kanssa pitkään parivaihtoehtoja...” (TKK15)

”Jo silloin suurimmalla osalla meistä, seuraavan vuoden tanssijoista, oli pari ja itse aloin panikoida sitä, että löytäisinkö vielä parin. En voinut käsittää sitä, että meidän tapahtumaamme oli aikaa vielä kokonainen vuosi, mutta silti olin jo myöhässä.” (TKK14)

”Parin valinta oli tottakai myös tärkeää ja se hoidettiin ajoissa jo ekan lukiovuoden aikana.” (TKK31)

Omista vuoden 2014 Vanhojen Tansseista kokemuksista blogissaan kertova tyttö kirjoittaa myös ajoissa olemisen merkityksestä ja toteaa, että hänelle ja kavereilleen oli ollut lukion alusta asti itsestään selvää tansseihin osallistuminen ja parikin etsittiin niin ajoissa, ettei osallistuminen jäisi siitä kiinni (Lehtinen 2014). Myös Pakarinen (2004) toteaa vanhojen tansseja koskevassa pro gradu-tutkielmassaan, että tutkimukseen osallistuneet nuoret olivat kirjoittaneet paljon tanssiparin valinnasta. Monelle nuorelle oli tärkeää, että tanssipari oli mieleinen ja tanssiparin valinta tehtiin ajoissa. (Pakarinen 2004, 19.) Tyypillistä tämän päivän parien muodostumiselle on myös jonkin asteinen kilpailu, ”nopeat syövät hitaat” -periaate. Kuka ehtii kysymään ensin, kuka on aikaisin liikkeellä, saanko ketään pariksi, onko ketään enää vapaana? Myös tässä tutkimuksessa tuli esille varhainen parien muodostus ja kilpailuasetelma.

”Kun olimme ykkösluokalla ja sen aikaisten vanhojen tanssit olivat, nousi ilmoille pilvi, jossa leijui: ”Kenen kanssa mä tanssisin?” ja ”Kuulitko jo et se ja se tanssii yhdessä?”... joten pieni paniikki iski, että mitä jos en saakaan paria.” (TKK4)

”...paniikinomaisesti ”pommitin” Facebookissa muutamaa vuosiluokkalaistamme. Olisin kyllä halunnut kysyä asiaa kasvotusten, sillä netissä kysyminen ei oikein tuntunut oikealta, mutta koska asialla oli jo niin kiire päädyin kuitenkin tekemään näin. Olin yksi viimeisistä, joille pari järjestyi.” (TKK14)

Sopivaa paria ja jopa kriteerejä parille saatetaan pohtia tarkkaan ennen kuin ketään kysytään pariksi. Pakarisen (2004) tutkimuksessa nuorten ainekirjoituksista nousi esille seuraavia parin valintaan vaikuttaneita tekijöitä: pari on ystävä tai muuten tuttu jo entuudestaan, pari on kiinnostava tyyppi, pari osaa tanssia ja poika on pidempi kuin tyttö (Pakarinen 2004, 20-21). Tässä tutkimuksessa pariin kohdistuneista odotuksista kirjoittivat vain tytöt. Pariin kohdistuneet odotukset olivat hyvin samansuuntaisia kuin Pakarisen (2004) tutkimuksessa. Parin valinnassa oli tärkeää, että parin kanssa tulee hyvin toimeen ja yhdessä olisi mukavaa. Parin tuntemista jo ennestään arvostettiin. Myös parin tanssitaitoa pidettiin yhtenä kriteerinä

ja valintaan vaikuttavana tekijänä. Muutamat tytöt kirjoittivat, että parin pituus oli merkitsevä, pojan tulisi olla tyttöä pidempi.

”...parinvalinnassa minulle oli tärkeätä se, että minä ja parini tultaisiin hyvin toimeen keskenämme ja se että meillä olisi hauskaa yhdessä.” (TKK17)

”Parivalintaan siis vaikutti se, kuinka hyvin tunsin parin entuudestaan.” (TKK34)

”Muistin, että pakollisen liikunnan tunneilla poika oli tanssinut hyvin.” (TKK5)

”...parinvalintaan vaikutti oikeastaan vain se, että pojan täytyisi olla itseäni pidempi.” (TKK38)

Nykyään parien muodostaminen on jätetty opiskelijoiden itsensä hoidettavaksi. Tämä on tuonut opiskelijoille vapautta päättää itse, mutta vapaudesta on seurannut myös ongelmia ja kielteisiäkin piirteitä parien muodostumiseen. Kouluissa koetaan ongelmaksi nuorten mahdollisuus valikoida tanssipari omien mieltymysten mukaan, koska yhä useampi vanhojen tansseihin osallistuva on lukion ulkopuolelta. Lappeenrannan Lyseon lukiossa vuoden 2015 vanhojen tanssijoista jopa 20 prosenttia oli koulun ulkopuolelta (Pihlaja 2015). Toisaalta monissa lukioissa tyttöjen määrä on suurempi kuin poikien. Poikien vähyttä on korjattu sillä, että tytöt ovat voineet pyytää tanssiparia oman vuosikurssin ulkopuolelta, kuten ylempältä luokalta, toisesta koulusta tai vaikkapa omaa poikaystävää. Tästä taas on seurannut se, että välttämättä kaikki kurssille osallistuvat pojat eivät saa paria, koska tytöt ovat hankkineet parinsa muualta. Myös Lappeenrannan Lyseon lukion rehtori toteaa, että vuosi vuodelta yhä useampi lukiolainen toivoo voivansa tanssia vanhat tanssit lukion ulkopuolelta tulevan tyttö- tai poikaystävän kanssa. Tähän on tyttövaltaisessa lukiossa suostuttu, mutta tilanne on muuttumassa kestävämmäksi. Luukkosen mukaan tilanteesta on tullut painajainen niille, joiden on vaikea löytää tanssiparia. (Pihlaja 2015.)

Tässä tutkimuksessa kohteena olleessa ryhmässä oli 20 tanssiparia. Tanssijoista vain yksi tyttö ja yksi poika olivat kyseisen lukion ulkopuolelta tulleita naapurikaupungissa opiskelevia lukiolaisia. Tutkimuskohteena olleen lukion rehtori oli jo joitakin vuosia aiemmin linjannut

parien valintaa niin, että ensisijaisesti pari tulee hankkia kurssille osallistuvista oppilaista ja vasta sen jälkeen voidaan harkita ulkopuolisia pareja, mutta heilläkin tulee olla ennestään lukio-opintoja (Opettajan haastattelu 2015). Tässä tutkimuksessa parien muodostuminen oli ilmeisesti sujunut ilman suurempia ongelmia, koska nuoret kirjoittivat hyvin myönteiseen sävyyn parin hankkimisesta. Joillekin asia, lähinnä parien hankinnan aikainen aloitus, oli aiheuttanut pientä paniikkia ja jännitystä, mutta moni kirjoitti parin löytymisen olleen vaivatonta ja helppoa.

”...parinvalinta luonnistui helposti, koska en itse ehtinyt kysyjän rooliin, vaan minua kysyttiin tanssipariksi jo ennen kuin kerkesin edes ajatella asiaa.”
(PKK3)

”...parinvalinnassa minulla kävi tuuri... kotiin päästyäni oli eräs luokkamme poika minua tekstiviestillä kysynyt ja näin parin saamiseen ei tarvinnut erikoista vaivaa nähdä.” (TKK11)

”Tietysti parin saaminen hieman epäilytti, mutta se sujui odotettua paremmin. Pojat innostuivat pyytämään.” (TKK36)

Parin kysyminen vaatii myös rohkeutta ja sosiaalisia taitoja. Kuinka lähestyä toista sukupuolta ja miten asetella sanansa, jotta kuulostaisi järkevältä? Tässä tilanteessa voivat kaverit olla avuksi ja rohkaista arempaa kysymään. Samoilla linjoilla on myös vanhojen tansseista blogiinsa kirjoittanut tyttö. Hän kannustaa rohkeasti kysymään itseä kiinnostavaa henkilöä pariksi ja muistuttaa, ettei tansseja kannata jättää väliin vain sen takia, että ”en mä kehtaa pyytää ketään pariksi”. (Lehtinen 2014.) Tässä tutkimuksessa muutama opiskelija kirjoitti kavereiden auttamisesta parin löytämisessä sekä omasta epävarmuudesta kysyä paria.

”Ennen vanhojen tanssi -kurssin alkua autoimme yhdessä hankkimaan pareja niille, keillä ei vielä ollut ja halusivat tanssia.” (TKK13)

”En ensin uskaltanut mennä kysymään itselleni paria, mutta kaverien tuella ja kannustuksella uskalsin mennä.” (TKK19)

”En ole luonnollisesti mikään erityisen sosiaalinen ihminen, joten ajattelin ensin vain ilmoittautua kurssille ja nähdä sitten, onko ketään vapaata paria.”
(TKK25)

Parin saaminen voi onnistua vielä kurssin alettua. Tanssimaan haluavien ei kannata luovuttaa, vaikka tuntuisi, että kaikki ovat hankkineet itselleen jo parin eikä ketään ole enää vapaana. Joukossa on varmasti myös niitä, jotka eivät ole olleet asian suhteen niin kiireisiä, ovat viime hetkellä päättäneet osallistua ja eivät ole edes ehtineet kysyä itselleen paria tai arempia opiskelijoita, jotka eivät ole uskaltaneet kysyä paria. Tässä tutkimuksessa oli myös muutama nuori, joilla ei ollut paria kurssin alkaessa, mutta kuten heidän kommenttinsa osoittavat, vapaita pareja voi löytyä vielä kurssilta.

”Parin sain samana päivänä, kun ensimmäiset harjoitukset alkoivat ja parin valitsin sen mukaan, kuka oli vielä vapaana ja halukas tanssimaan.” (TKK26)

”Liikunnanopettaja sai minut kuitenkin osallistumaan, koska kurssille oli parittomia poikia. Parinvalintaan en siis itse osallistunut vaan tanssin vapaana olevan kanssa.” (TKK7)

Täysin ongelmitta parin valinta ei aina suju ja yllättäviä tilanteita voi tulla eteen, myös ihan viime hetkellä. Pari on lupautunut toisen pariksi, pari muuttaa toiselle paikkakunnalle tai pari sairastuu. Kun on kyse ihmisistä, on aivan inhimillistä, että voi olla väärinymmärryksiä tai virheellisiä oletuksia. Myös parien muodostuksen aikaisuus voi aiheuttaa sen, että tilanne muuttuu ennen kurssin alkua. Tässä tutkimuksessa neljä opiskelijaa kirjoitti kohtaamistaan parin muodostukseen liittyvistä yllätyksistä.

”Tansseihin valmistautuminen ei ollut kaikkein kivuttomin. Pari vaihtui syksyn aikana pienten väärinkäsitysten kautta. Sattumusten kautta sain jokatapauksessa loistotyypin pariksi.” (PKK8)

”Jotenkin olin koko ajan vanhanaikaisesti olettanut, että pojat kysyisivät tyttöjä, mutta selvästikin tätä oli aivan turha odottaa.” (TKK14)

”Oma parini ei valitettavasti pystynytkään osallistumaan tanssipäivänä, joten tanssin poikien liikunnanopettajan kanssa.” (TKK38)

”Lopulta sovin tanssivani henkilön kanssa, joka kuitenkin kesällä ilmoitti tanssivansa toisen tytön kanssa, kuka ei ollut silloin edes meidän lukiossa. No koulun alkaessa vaihdoin tanssiparia kenen kanssa olin hyvä kaveri. Joten loppu hyvin kaikki hyvin.” (TKK39)

7.1.2 Ulkonäkö

Ulkonäkötekijät ja niihin panostaminen ovat merkittävässä osassa Vanhojen Tansseja. Ennen kaikkea tytöille asun valitseminen, kampauksen, meikin ja mahdollisten muiden ulkonäköön liittyvien tekijöiden suunnittelu ovat tärkeä osa Vanhojenpäivään valmistautumista. Ei ole siis ihme, että yksi tähän tutkimukseen osallistuneista tytöistä kirjoitti *”Valmisteluja tähän kurssiin oli paljon. Triplasti enemmän kuin pojilla.” (TKK34)* Tänä päivänä monen tytön Vanhojen Tansseihin valmistautumiseen kuuluvat myös tekokynnet, ripsien pidennykset, hiuslisäkkeet ja suihkurusketus tai solarium käynnit. Tyttöjen valmistautumista Vanhojenpäivään voi verrata melkein pä morsianteen valmistautumista häihinsä (Naakka 2015).

”Mekoista, kampauksista ja meikeistä puhuttiin kavereiden kanssa paljon ennen h-hetkeä.” (TKK31)

”Parin valinnan jälkeen alkoi armoton pohdinta hiusten, mekon ja muiden yksityiskohtien suhteen kuten esimerkiksi kynnet ja korut.” (TKK10)

Tässä tutkimuksessa ulkonäkötekijät osoittautuivat nuorille tärkeiksi ja merkityksellisiksi Vanhojen Tansseihin liittyväksi asiaksi. Kokonaisuudessaan ulkonäöstä, kuten asun hankinnasta, asusteista, kampauksesta, meikistä ja muista ulkonäkötekijöistä kirjoitettiin runsaasti. Tytöt olivat poikia innokkaampia kirjoittamaan ulkonäöstä, ja he kirjoittivat myös pidempiä tekstejä kuin pojat. Tytöt kertoivat kattavasti ulkonäkötekijöiden suunnittelusta, kampauksesta, tanssiaismekon ja tarvittavien asusteiden hankinnasta. Pojat olivat huomattavasti lyhytsanaisempia ja yleensä mainitsivat lauseella tai kahdella vuokranneensa puvun. Muista ulkonäkötekijöistä pojat eivät juurikaan kirjoittaneet, muutama poika mainitsi hiusten laitton tai parturissa käynnin tanssiaisia varten.

Tytöt aloittivat ulkonäkötekijöiden suunnittelun ja hankinnan hyvissä ajoin. Tällä haluttiin varmistaa, että on riittävästi aikaa etsiä juuri sitä oikeaa, unelmien mekkoa. Tehtävä ei välttämättä ollut helppo runsaan mekkotarjonnan, väri vaihtoehtojen ja laajan hintahaitarin vuoksi. Osa tytöistä päätyi vuokraamaan mekon omaksi ostamisen sijaan, mikä pakotti myös olemaan ajoissa liikkeellä, koska vuokramekkoja oli rajallinen määrä ja halukkaita monia.

”Puvun ja muiden ulkonäöllisten asioiden hoitaminen alkoi jo aikaisin syksyllä ja oikean puvun löytyminen ei ollut helppo tehtävä.” (TKK11)

”...halusin hankkia mekon ajoissa, että saisin juuri oikeanlaisen ja sopivan mekon.”(TKK13)

”...kesäloman lopussa aloin katsella mekkoja... Liikkeessä kerrottiin, että monet ovat jo mekkoja käyneet varaamassa ja päädyin itsekkin varaamaan ajan mekkojen sovitukseen.”(TKK5)

Puvun vuokraamista perusteltiin halvemmilla hinnoilla ja sillä, että mekkoa käyttäisi vain tämän kerran. Tutkimuksen tytöistä moni osti mekon omakseen. Tyttöjen aineista kävi ilmi, että tämän päivän suosittu trendi on tilata vanhojentanssimekko verkkokaupasta. Verkkokaupasta ostamista perusteltiin laajemmilla mallivalikoimilla ja väri vaihtoehtoilla sekä huokeammilla hinnoilla kuin Suomesta ostettaessa. Yksi tutkimuksen tytöistä oli ommellut pukunsa itse ja mainitsi eduiksi malli-, kangas- ja väri vaihtoehtojen laajan valikoiman sekä puvun edullisuuden.

Vuosien varrella Vanhojenpäivän pukeutumistyyli on muuttunut. Alkuperäinen Vanhojenpäivän tarkoitus oli, että pukeuduttiin vanhoihin asuihin. (Pakarinen 2004, 39.) Ajatus oli pukeutua kotoa tai muualta löydettyihin käytettyihin vanhoihin pukuihin ja näyttää vanhalta (Lindfors 2012). Vanhoja asuja saatettiin hankkia myös teattereiden puvustamoista tai käytettiin muuten historiallisia asuja (Naakka 2015).

Tämän päivän Vanhojen Tansseihin osallistuvista harva käyttää vanhaa asua tai edes vanhan tyylistä asua. Tyttöjen asut ovat kauniita iltapukuluomuksia, tyllialushameineen ja erilaisine strassi-, helmi- tai glitterikoristeineen. Helsinkiläisissä pukumyymälöissäkin Vanhojenpäivän pukeutumistyylin muutos on huomattu. Juhla- ja hääpukuja myyvän Niinattaren omistajan

Niina Kuhdan mukaan viimeisen kymmenen vuoden aikana ei varsinaisia vanhoja pukuja ole käytetty vaan vanhojentanssiasut ovat hyvin samankaltaisia kuin amerikkalaislukioiden prom-tanssiaismekot. (Naakka 2015). Amerikan tanssiaisperinne on melko elitistinen. Siihen kuuluu hyvin yleisesti pukuloistetta ja limusiinilla ajelua. (Iisalmen Sanomat 2015; Jäppinen 2007.) Tässä tutkimuksessa kukaan nuorista ei kirjoittanut pukeutuneensa vanhaan tai vanhan tyyliin asuun. Muutama tyttö kertoi halunneensa näyttävän tanssiaismekon ja osalle oli tärkeää, millainen malli puvussa oli ja minkä värinen mekko oli. Mieleisen puvun löytämiseen käytettiin aikaa ja vaivaa. Mekkoja käytiin sovittamassa useammassa liikkeessä ja jopa muissa kaupungeissa.

”Halusin prinsessamekon ja sen myös sain.” (TKK4)

”Minulle oli pikkutyöstä asti ollut selvää, että tanssiaismekkonni oli oltava kuin prinsessoilla, mikä tarkoitti sitä että mekkonni oli kunnan tylliunelma.” (TKK17)

Pojille asun hankinta on yksinkertaisempaa, koska malli- ja väri vaihtoehtoja on huomattavasti vähemmän kuin tytöillä. Perinteinen tumma puku on aina suosiossa ja sen hankinta omaksi on järkevää, koska sillä on varmasti käyttöä Vanhojenpäivän jälkeenkin. Nykyään myös pojat haluavat panostaa Vanhojenpäivään ja tehdä siitä erityisen ja arvokkaan tapahtuman, mikä näkyy heidän asuvalinnoissa. Yhä useammin pojat sonnustautuvat vanhojen juhliin tummaan smokkiin, frakkiin tai sakettiin (Jussila ym. 2013). Tässä tutkimuksessa pojat kokivat asun valinnan ja hankinnan suhteellisen helpoksi. Neljä poikaa kirjoitti, kuinka heillä oli selkeä suunnitelma, millaisessa puvussa haluavat tanssia ja olivat myös sellaisen saaneet. Lähes kaikki asun hankinnasta kirjoittaneet pojat olivat vuokranneet puvun, vain yksi kertoi ostaneensa frakin omaksi. Tämän tutkimuksen poikien asun hankinnassa yleinen piirre oli se, että puvun hankinta oli jäänyt viime hetkeen ja asian hoitamisessa oli tullut kiire. Kahden pojan kirjoituksesta kävi ilmi tilaisuuden arvokkuus ja juhlallisuus, mitä haluttiin kunnioittaa asuvalinnalla.

”Puvun hankkiminen oli poikana helppoa eikä tuottanut ongelmia. Puvun vuokrasin juhlapukuliikkeestä ja vuokraus oli edullinen.” (PKK29).

”Pukuni oli smokki, jonka hommasin ehkä vähän liian myöhään, meinasi tulla kiire, mutta onneksi sopivia kokoja oli vielä jäljellä.” (PKK18)

”Puvuksi halusin vanhojen tansseihin alusta alkaen frakin, se sopii omasta mielestäni parhaiten teemaan. Vaikka eivät muut pukuvaihtoehtokaan huonoja olleet.” (PKK9)

Ulkonäkötekijöiden yhteydessä nuoret kertoivat usein myös budjetista, kustannuksista ja siitä, kuka kaiken maksoi. Kustannuksista kirjoitti 26 opiskelijaa. Pääasiassa maksajan roolissa olivat vanhemmat, muutama nuori kirjoitti itse maksaneensa osan kuluista kuten puolet puvusta, meikin, ripsienpidennykset tai rakennekynnet. Pojat pääsivät kustannuksissa huomattavasti tyttöjä halvemmalla. Kuluista kirjoittaneet pojat mainitsivat niiden olleen keskimäärin noin sata euroa. Pojat myös kommentoivat usein, että muita kuluja puvun vuokran lisäksi ei tullut ja poikana selvisi tapahtumasta halvalla. Tyttöjen kohdalla hintahaitari oli huomattavasti laajempi. Kuluista kirjoittaneet tytöt ilmoittivat rahallisen panostuksen olleen halvimmillaan 90 euroa ja kalleimmillaan 600 euroa. Kustannusten kohdalla on huomioitava, mitä nuoret ovat laskeneet mukaan kokonaissummaan. Osa nuorista kertoi vain asuun kuluneen rahasumman, ja osa on laskenut mukaan myös asusteisiin ja muuten ulkonäköön kuluneet rahat. Tämän lisäksi kuluja tuli vanhojen päivän ruokailusta, illanvietosta ja vanhojen risteilystä sekä mahdollisesti polttoaineesta. Vain yksi nuori kirjoitti risteilyn ja illanvieton kustannuksista. Yksi nuori mainitsi kokonaiskustannuksiksi noin 600 euroa. Huomion arvoista on, että seitsemän tyttöä kirjoitti vanhempien maksajina ymmärtäneen korkeat kustannukset. Vanhemmat olivat rahaa säästelemättä, hinnalla millä hyvänsä, halunneet tarjota tyttärelleen ikimuistoksen päivän.

”Vanhojen budjetti oli alusta asti selvä, sillä sellaista ei ollut. Päätimme jo ajoissa vanhempien kanssa, että teemme päivästä hinnalla millä hyvänsä ikimuistoksen.” (TKK11)

”Ulkonäköön eli mekkoon, meikkiin ja kampaukseen meni aika paljon rahaa, mutta kyllä se oli sen arvoista. Äiti ja isä ymmärsivät hyvin, että kyseessä oli kuitenkin vain kerran elämässä tapahtuva juttu.” (TKK31)

”Minulla ei ollut mitään budjettia, koska olimme äitini kanssa, joka siis maksoi kaiken, samaa mieltä, että vanhojen päivä on vain kerran elämässä ja siinä ei tarvitse säästellä.” (TKK38)

7.1.3 Vanhat Tanssit -kurssi ja Vanhojenpäivä

Tässä luvussa käsittelemme, mitä kaikkea Vanhat Tanssit -kurssiin ja Vanhojenpäivään sisältyvää nuoret pitävät merkityksellisenä. Nuoret ovat kirjoittaneet neljästä teemasta, tanssien harjoittelusta, esiintymisistä, oheistoiminnasta ja opiskelijoiden omasta tanssista. Eniten nuoret kirjoittivat esiintymisistä, joista kertoi 29 opiskelijaa. Tanssien harjoittelu, johon sisältyi tanssien opettelu, opettajien toiminta ja musiikki, nousi esille 24 nuoren kirjoituksesta. Oheistoiminnasta eli vanhojen päivän ruokailusta, illanvietosta ja vanhojen risteilystä kirjoitti 27 nuorta. Oppilaiden omasta tanssista nuoret olivat kirjoittaneet selvästi vähemmän, vain kuusi nuorta oli maininnut siitä.

Esiintymiset

Tutkimuskohteena olleen lukion vanhat esiintyivät neljä kertaa. Ensimmäinen esiintyminen oli jo Vanhojenpäivää edeltävänä iltana, jolloin nuoret esiintyivät vanhemmille ja muille perheenjäsenille. Tämä on ollut kyseisessä lukiossa jokavuotinen perinne. Vanhojenpäivänä esiintymisiä oli kolme, yläkoulussa yhdeksäsluokkalaisille, yhdellä alakoululla ja viimeiseksi yhteisesiintyminen naapurikaupungin lukioiden kanssa kaupungin liikuntahallissa. Heidän tanssiesityksensä muodostui kymmenestä vanhojen tanssista sekä vuosikurssin omasta tanssista, jonka oli suunnitellut ja ohjannut yksi tanssivista nuorista.

Nuorten kirjoituksissa esiintymisten isoimmaksi teemaksi nousi jännitys. Ensimmäinen esiintyminen torstai-iltana vanhemmille ja sukulaisille osoittautui monelle kaikkein jännittävimmäksi. Kirjoituksista kävi ilmi, että jännitystä ja hermostuneisuutta oli ilmassa jo pitkin päivä; aamulla penkkareissa, penkkareiden jälkeen kampaajalla ja meikissä tai viimeistään esiintymispaikalle saapuessa.

”Aamulla nähtiin kavereiden kanssa koulussa ja nautittiin penkkareista ja erotessa jännitys oli käsin kosketeltavana ilmassa...” (TKK5)

”Itse vanhojen tanssipäivä alkoi penkkareilla, joista suorinta tietä suuntasin kampaajalle ja meikkaukseen. Juhlahumu alkoi nousta ja vatsa täyttyi perhosista.” (TKK4)

”Kun päästiin liikuntahallille, niin jännityksen pystyi aistimaan, etenkin tytöissä. Tyttöjen pukkarissa kävi kauhea supina ja kaikki viimeistelivät meikkejään ja nauroivat hermostuneesti.” (TKK 19)

Jännitystä pidettiin luonnollisena ja asiaan kuuluvana, koska kyseessä oli ensimmäinen esiintyminen oikealle yleisölle oikeissa juhlavaatteissa. Jännitystä aiheutti myös yleisön runsas määrä ja se, että joukossa oli paljon tuttuja. Osalle jännitystä lisäsi tieto siitä, että kyseiset tanssit olivat viimeiset Vanhojen Tanssit kyseisessä lukiossa ja kaikki halusivat onnistua.

”Esiintyminen vanhemmille oli kaikista hermostuttavin, koska se oli ensimmäinen ja siinä totutteli vasta tanssimaan mekon kanssa.” (TKK7)

”Henkilökohtaisesti jännitin eniten luonnollisesti iltajuhlaa, jolloin yleisössä oli paljon tuttuja mukaan lukien koko perhe.” (PKK3)

”Esiintyminen jännitti, sillä tanssit olivat viimeiset lukion Vanhojen Tanssit eli kaikki halusivat onnistua.” (TKK17)

Satunnaisesti jännitys oli mainittu myös muiden esiintymisien kohdalla. Ala-asteen esiintymisessä oli jännittänyt sisääntulo, koska joutui kulkemaan mekossa ja korkokengissä rappusia pitkin. Myös viimeinen esiintyminen naapurikaupungin liikuntahallissa oli aiheuttanut jännitystä, koska ihmisiä oli joka puolella.

Jännityksestä huolimatta vanhemmille esiintyminen koettiin ikimuistoisena ja tunteita herättävänä tapahtumana. Esiintyminen sujui hyvin ja kaikilla oli hauskaa, oli ihanaa olla prinsessa. Muutama nuori kirjoitti jännityksen hävinneen tanssien alettua ja alun jännityksestä selvittyä rentoutuneensa ja jopa nauttineensa tanssimisesta. Illan kruunasi poikien antamat ruusut omalle parilleen kiitokseksi tansseista.

”Sanat eivät riitä kertomaan vanhojentanssi-illasta. Illan aikana oli niin monta unohtumatonta hetkeä. Illan aikana olin vain niin onnellinen ja iloinen, se oli ihan täydellinen prinsessapäivä.” (TKK5).

”Alku jännitysten mentyä ohi huomasin jopa vähän omaksi yllätyksekseni nauttivan vähän tansseista.” (PKK3)

”Esityksen jälkeen pojat antoivat kaikille tytöille ruusut ja kiittivät tyttöjä tansseista. Samanlaista käytäntöä ei kuulemma ole missään muussa lukiossa. Se kuitenkin oli mielestäni hauska ele pojilta.” (TEK20)

Vanhonpäivänä esiintymiset sujuivat monen nuoren mukaan huomattavasti rennommalla asenteella, ilman suurempaa jännitystä. Suurin jännitys oli purkautunut edellisillan esitykseen ja Vanhonenpäivänä tanssit lähtivät jo selkärangasta (PKK3). Moni nuori kirjoitti päivän raskaudesta ja koki kolmen esityksen olleen ihan riittävä esiintymismäärä. Raskaudesta ja uuvuttavuudesta huolimatta päivä oli mahtava kokemus, tunteita herättävä ja tunnelma oli korkealla.

”Itse päivästä ei ole muuta sanottavaa kun, että ikimuistoinen, raskas, palkitseva ja jalkoja raateleva päivä.” (TKK11).

”...vaikka perjantaina kaikki olivat todella väsyneitä ja jalkoihin koski, fiilis oli kuitenkin huipussa.” (TKK19)

Useampi esiintyminen nähtiin myös myönteisenä asiana, koska päivän eteen oli nähty niin paljon vaivaa, tansseja oli harjoiteltu ahkerasti ja asuihin oli panostettu rahallisesti. Tanssiminen naapurikaupungin lukioden kanssa koettiin mieluisana. Tällöin pääsi tapaamaan kaupungin lukioissa opiskelevia ystäviä ja näki, kuinka muissa kouluissa tanssittiin. Muutama nuori mainitsi ison yhteisesiintymisen kruunanneen hienon päivän.

”Oli kuitenkin kiva tanssia tanssit moneen kertaan kun niitä kerran oli paljon treenattu ja vaatteisiin oli kulunut rahaa.” (TEK20)

”Oli mukavaa esiintyä myös yhdessä Lahden koulujen kanssa, koska näimme, miten samat tanssit menivät eri tavalla eri koulujen välillä, sekä sain nähdä Lahden lukioissa olevia ystäviäni, joita ei olisi nähnyt muuten vanhojen päivinä mekkoihin pukeutuneina.” (TKK26)

”...yhteistanssit mielestäni kruunasivat kokonaisuuden loisteellaan.” (TKK11).

Useampi nuori koki ala-asteikäisille esiintymisen Vanhojenpäivän mieleenpainuvimmaksi esiintymiseksi. Pienet lapset olivat aidosti kiinnostuneita ja innostuneita esityksestä. Hauskaksi yksityiskohdaksi mainittiin lasten tanssittaminen esityksen päätteeksi. Toisaalta mieleen muistuvat myös omat ala-asteajat, jolloin istui ihailemassa silloisten vanhojen tanssimista. Muutamien tyttöjen kirjoituksista mainittiin lasten osoittama ihailu heidän asujaan kohtaan, mikä selvästi koettiin mieluisaksi.

”Kaikkein mieleenpainuvinta oli esiintyä ala-asteelaisille, sillä oli ihana nähdä lasten ihailevia katseita.” (TKK17)

”...pienien lasten tanssittaminen oli mielestäni todella hauska lisä päivään.”(TKK15)

”Mieleen palasivat ajat siitä, kun itse oli alakoululainen ja istui lattialla ihastelemassa tanssijoiden prinsessapukuja.” (TKK14).

”...kun joku pikkulapsi tuli vetämään kädestä kertoakseen, että mekko on todella kaunis tai hiukset ihanat, sydän sulii.” (TKK36)

Kaikki hauska loppuu aikanaan, pitää paikkansa myös Vanhojenpäivänä. Tämä tuli hyvin esille nuorten kirjoituksissa. Viimeisen esiintymisen jälkeen tunnelma oli korkealla, mutta samalla haikea. Haikeutta ei tuonut vain ihanan päivän päättyminen, vaan osalle tieto siitä, että nämä olivat kyseisen lukion viimeiset Vanhojen Tanssit, seuraavana vuonna koulussa ei enää tanssittaisi.

”Tanssien jälkeinen fiilis oli mahtava ja samalla haikea, että nyt se sitten oli ohi.” (TKK31)

”Juhlan jälkeen tuli haikea fiilis, sillä katsoessani ympärilleni, mietin että ensivuonna ystävänpäivänä täällä ei tanssita enään.” (TKK17)

Tanssien harjoittelu

Vanhojen Tanssit ovat merkittävä ja odotettu tapahtuma lukion toisen vuoden opiskelijoille. Tanssien harjoittelu aloitetaan jo hyvissä ajoin ennen juhlapäivää ja kurssin alkua odotetaan innokkaasti. Kertoessaan tanssien harjoittelusta nuoret kirjoittivat tanssien oppimisesta, ilmapiiristä, yhteistyöstä, opettajien toiminnasta ja musiikista. Tärkeä osa Vanhat Tanssit -kurssia on tanssien oppiminen. Nuorten teksteistä kävi ilmi, että tanssien oppimiseen oli käytetty paljon aikaa ja nähty vaivaa. Harjoituksia oli ollut usein, mutta ei kuitenkaan yhtään liikaa. Tanssien harjoittelu oli monien mielestä mukavaa, hauskaa tai kivaa ja kokonaisuudessaan nuoret kirjoittivat tanssien harjoittelusta myönteiseen sävyyn, vaikka haasteitakin oli matkassa.

”Syksyllä kun koulu alkoi, kaksi ensimmäistä jaksoa meni ihan vain odotellessa kolmatta, jolloin vihdoinkin alkaisivat tanssiharjoitukset.” (TKK5).

”Vanhojen tanssi -kurssilla tanssien harjoittelu oli suurimmaksi osaksi hauskaa, vaikka silloin tuntui, ettei valssin pyörähdykset tule ikinä onnistumaan.” (TKK13)

Tanssien oppiminen koettiin yllättävän helpoksi, vaikka ennakkoon kuvioiden oppimisen ja niiden muistamisen oletettiin olevan haastavaa. Muutamien nuorten kirjoituksista tuli hyvin esille halu oppia tanssit ja halu tehdä töitä oppimisen eteen, jopa niin paljon, että harjoittelua jatkettiin vapaa-ajalla.

”Jokaisen tunnin jälkeen kaikki tytöt puhuivat pukukopissa siitä miten tunti oli mennyt ja kyllä siellä muutaman kerran harjoiteltiin valssin pyörähdyksiä kavereiden kanssa.” (TKK19)

”Kurssilla harjoittelin ahkerasti ja jos jotain jäi epäselväksi, yritin harjoitella kotona.” (TKK32)

”Saimme parini kanssa kuitenkin tuntien jälkeistä yksityisopetusta, josta oli hiukan apua.” (TKK39)

Parin merkitys tanssien harjoittelussa tuli esille nuorten kirjoituksista. Oppimisen kannalta oli tärkeää, että pari oli harjoituksissa paikalla. Ilman paria harjoittelu koettiin vaikeaksi. Parin tanssitaitoa arvostettiin ja sen koettiin auttavan oppimisessa. Lisäksi osaavan parin kanssa tanssiminen tuntui vieläkin nautinnollisemmalta.

”Parikseni sain henkilön, joka harrastaa kansantanssia, joten sen takia oli varmaan hieman helpompaa.” (PKK18)

”...jos on pari, joka osaa viedä, niin pyörimisessä ei ole mitään ongelmaa.” (TKK39)

”Minulla oli hyvä pari, mikä teki tanssimisesta entistä mukavampaa.” (TKK32)

Toisaalta parin tanssitaito tai sen puute ei ollut este kurssista ja tapahtumasta nauttimiselle. Tärkeäksi ja merkitykselliseksi osoittautui se, että yhdessä oli hauskaa ja yhteiset onnistumiset lisäsivät entisestään riemua.

”Vaikka parini ei ollut mikään kummoinen tanssija, meillä oli silti todella hauskaa, niin treeneissä, kuin juhlissakin.” (TKK17)

”Tanssiparini ei ollut mikään parkettien partaveitsi, mutta se teki treenaamisesta vielä hauskeempaa. Varsinkin yhteiset onnistumiset askeleissa saivat molemmat todella iloisiksi.” (TKK36)

Oppimisen kannalta luokan tai ryhmän ilmapiirillä on merkittävä vaikutus. Kannustavalla ja myönteisellä oppimisilmapiirillä on oppimista edistävä vaikutus (Siljamäki 2013, 107.) Kurssin ilmapiiriä nuoret kehuivat ja ylistivät leveällä rintamalla. Hyvän ilmapiirin katsottiin syntyneen niin opiskelijoiden kuin opettajienkin luomana. Muutamat mainitsivat, että kurssin alkaessa oli selvästi havaittavissa jännitystä, mutta kokonaisuudessaan kurssin ilmapiiri oli *rento kaikesta stressistä huolimatta* (TKK38). Kurssille osallistuneet tulivat hyvin toimeen keskenään ja tapahtumalla nähtiin olevan vuosikurssia yhdistävä vaikutus.

”Kaikki kurssilaiset olivat todella mukavia.” (TKK15)

”Ilmapiiri oli todella hyvä ja tapahtuma yhdisti vuosikurssilaisiamme.” (TKK4)

Vuosikurssin yhteishenkeä keuhuttiin. Eräs tyttö kirjoitti kurssin ilmapiirin olleen hyvä juuri ryhmän hyvän yhteishengen vuoksi. Tanssien harjoittelu koettiin mielekkääksi, koska kurssin ilmapiiri oli kannustava ja suurin osa osallistujista yritti parhaansa. Toki joukkoon mahtui myös niitä, jotka olivat mukana hiukan rennommalla asenteella tai kuten yksi tytöistä kirjoitti *hällä väliä- tyylillä (TKK25)*. Eräs tytöistä löysi näille koko ajan äänessä oleville, *yleisille häseltäjille (TKK7)*, kuitenkin tärkeän merkityksen: *”tämä juuri teki vuosiluokastamme ainutlaatuisen ja unohtumattoman” (TKK7)*. Myös opettajien asenteella, *sopivasti huumoria ja sopivasti kuria (TKK36)*, katsottiin olevan myönteistä vaikutusta kurssin ilmapiiriin.

Tanssien harjoittelun yhteydessä nuoret pohtivat yhteistyön sujumista parin kanssa. Osa kommentoi myös yhteistyötä muun ryhmän ja opettajien kanssa. Kaikki yhteistyöstä kirjoittaneet kertoivat yhteistyön parin kanssa sujuneen hyvin ja ilman suurempia ongelmia, pieniä varpaille astumisia lukuun ottamatta. Toimivasta yhteistyöstä, yhteen hiileen puhaltamisesta ja halusta saada onnistuneet tanssiaisat, on osoituksena seuraava kirjoitus:

”...jos joku ei muistanut tai osannut, neuvoivat sekä oma pari että muut tanssijat heti, miten jokin meni (TKK15).

Yksi tyttö kirjoitti kurssin alussa jännittäneensä paria ja yhteistyön sujumista, koska pari ei ollut entuudestaan kovinkaan tuttu. Jännitys oli kuitenkin turhaa, kurssin edetessä kaikki sujuikin luontevasti ja tanssien opettelu oli yhdessä hauskaa. Muutama opiskelija kirjoitti yhteistyöstä muun ryhmän tai opettajan kanssa. Heidän mukaan yhteistyö koko ryhmän kanssa sujui erittäin hyvin. Opettajien kanssa oli ollut pientä erimielisyyttä järjestelyiden suhteen, mutta muutoin yhteistyö oli onnistunut hyvin.

Opettajilla on tärkeä rooli kurssin vetäjinä, ei vain tanssien oppimisen kannalta vaan myös kurssin ilmapiirin ja hengen luojina. Omalla toiminnallaan ja esimerkillään he viestivät tapahtuman arvoa ja siirtävät sitä oppilaisiin. Lukioikäinen ymmärtää jo opettajan merkityksen ja osaa antaa arvoa työhönsä panostavalle opettajalle. Tässä tutkimuksessa opiskelijat arvostivat opettajiensa työpanosta.

*”...opettajat toivat kortensa täysillä keloon ja saatiin onnistuneet tanssit.”
(TKK36)*

Kurssilla opettajina toimivat sekä tyttöjen että poikien liikunnanopettaja. Tyttöjen opettajalla oli pitkä työura kyseisessä koulussa ja vankka tausta Vanhat Tanssit -kurssin vetämisestä. Poikien opettajalla oli myös useiden vuosien työkokemus liikunnanopettajana, mutta kyseisessä koulussa hän oli toiminut vasta muutamia vuosia. Opettajilla oli ilmeisesti selkeä ja johdonmukainen työnjako, mikä välittyi myös oppilaille.

”Naisopettaja johti selkeästi aina harjoituksia ja hyvin johtikin. Näytti siltä, että miesopettajan tehtävä oli lähinnä olla aina valmiina seuraamaan naisopettajan ohjeita.” (TKK5)

Vanhat Tanssit -kurssin luonne poikkeaa huomattavasti perinteisistä teoriapainotteisista lukiokursseista ja myös muista lukion liikuntakursseista. Tämän vuoksi myös opettajilla on hiukan erilainen rooli kuin muilla kursseilla. Opettajalta odotetaan ”vähemmän tiukkapipoista” asennetta, mutta silti jämäkkää ja asian osaavaa otetta opetukseen. Tähän olivat selvästi tutkimuksen opettajat pystyneet.

”Opettajien toiminta kurssilla oli hyvää ensinnäkin siksi, että heillä oli hyvä ammattitaito ja napakka opetus. Välillä tuli kehuja ja moittimisia, mutta hyvällä kannustavalla tavalla.”(TKK34)

”Opettajat olivat rentoja, mutta sopivan tiukkaa, koskaan ei tullut epätoivoinen olo, ja jos ei kertakaikkiaan osannut tai ymmärtänyt jotakin, olivat opettajat rientämässä apuun. Opettajilla oli tosi hyvä tsemppaus ja ohjeistus koko kurssin ajan.” (TKK15)

Ristiriitaisiakin kommentteja opettajien toiminnasta ja lähinnä opetuksesta nuorten kirjoituksista nousi esille. On aivan ymmärrettävää, että näin on, koska kyseessä on kuitenkin iso joukko eritasoisia tanssijoita ja kaikilla erilaiset oppimistavat ja -tarpeet. Siinä, missä toinen on tyytyväinen saamaansa opetukseen, toinen saattaa kokea saamansa ohjauksen liian pieneksi.

”Käytiin tanssit aina askel askeleelta ja jos jotain ei oppinut, niin naisopettaja tuli kädestä pitäen opettamaan.” (TKK19)

”...tansseja olisi pitänyt mielestäni opettaa enemmän ns. ”kädestä pitäen”.
(TKK33)

Joitakin kriittisiä kommentteja ja kehitysehdotuksia tanssiharjoitukset saivat myös osakseen. Yksi tytöistä pohti eritasoisten tanssijoiden huomioimista paremmin eriyttämällä opetusta. Hänestä heikoimmille tulisi antaa enemmän opetusta ja osaavien opetusta kehittää niin, etteivät he menettäisi kiinnostusta kurssia kohtaan. Tanssien yksipuolisuuteen toivottiin myös muutosta. Esimerkkinä mainittiin valssit, jotka koettiin kaikki melko samantyyllisiksi. Lisäksi tanssilajien kirjoa haluttiin laajentaa tuomalla esitykseen erityyppisiä tanssilajeja. Kritiikkiä sai osakseen myös loppukurssin kiireinen aikataulu.

Musiikki on luonnollinen osa tanssia. Se antaa tanssille luonteen, tanssijalle eväät ilmaisuun ja katsojalle elämyksen liikkeen, ilmaisun ja musiikin yhdistämisestä. (Siljamäki 2007.) Vanhojen tansseissa soiva musiikki ei ole mitä tahansa tanssimusiikkia, vaan juuri vanhojen tansseihin kuuluvia perinteisiä kappaleita. Vanhojen tansseissa soiva musiikki ei välttämättä ole tämän päivän nuorison lempimusiikkia, mutta sillä on arvonsa nuorten keskuudessa perinteikkäänä vanhojen tanssimusiikkina.

”Musiikki oli perinteisiä tanssikappaleita, jotka kaikki ovat kuulleet moneen kertaan, mutta ne ovat tietenkin perinteisiä syystä, joten se ei minua haitannut.”
(TKK25)

”Musiikkeja on kuullut pienestä pitäen ja osannut yhdistää ne vanhojen tansseihin, jos musiikkeja muuttaisi, ei kurssi olisi enää sama (TKK7).

Samat musiikit pyörivät kurssilla tunnista toiseen, jopa niin, että niihin ehti kyllästyä. Toisaalta kurssilla tutuksi tullut musiikki koettiin myös myönteisenä asiana ja auttavan esiintymisissä. Tuttu kappale helpotti tanssien ja askelten muistamista.

”Vaikka musiikkiin kerkesi välillä kyllästyä, tai jopa ärsyyntyä, kun valssi ei pyörinytkään, niin vanhojen tansseissa tuttu biisi toi turvallisuutta: ”Kyllä mä osaan!”” (TKK36)

”...ja musiikin alettua siihen kuuluvan tanssin muisti onneksi heti.” (TKK38)

Vanhojen tansseissa musiikki soitetaan levyltä, mikä ei välttämättä ole huono asia. Eräs tutkimukseen osallistuneista nuorista kirjoitti levymusiikin toimivan hyvin, koska musiikissa esimerkiksi tempo pysyi aina samana, mikä tuki heikompia oppilaita. Elävä musiikki toisi esityksiin juhlavuutta, mutta sen toteuttaminen on monessa koulussa haastavaa. Orkesterin soittama musiikki voisi olla mahdollista musiikkipainotteisissa kouluissa, joissa on koulun oma orkesteri. Tällaiset järjestelyt vaatisivat myös aktiiviset ja yhteistyöhaluiset opettajat. Elävän musiikin käyttö ja sen tuomat haasteet nousivat esiin nuorten kirjoituksista.

”Livemusiikki tuo muutenkin aina oman jännitysmomentin asiaan, koska muusikotkin voivat erehtyä.” (TKK7)

Oheistoiminta

Hyvin tavallista on, että Vanhojenpäivään kuuluu esiintymisten lisäksi erilaista oheistoimintaa. Monissa lukioissa on järjestetty päivän aikana juhlaruokailu, jossa nuoremmat lukion opiskelijat toimivat tarjoilijoina. Päivän päätteeksi vanhat ovat saattaneet varata pöydän jostakin paikallisesta ravintolasta vanhojen illallista varten, ja sen jälkeen mahdollisesti siirrytään vielä juhlimaan yökerhoon. Vanhoille järjestetään myös oma vanhojen risteily, jonne halukkaat voivat osallistua. Tutkimuskohteena olleessa lukiossa Vanhojenpäivä oli kiireinen kolmen esiintymisen ja siirtymisten vuoksi. Kiireisestä aikataulusta johtuen oheistoiminta oli järjestetty vasta kaikkien esiintymisten jälkeen. Oheistoimintaa opiskelijat olivat suunnitelleet jo hyvissä ajoin ennen juhlapäivää, sopineet vastuuhenkilöistä ja tehneet tila- ja pöytävaraukset. Esiintymisten jälkeen he olivat päättäneet mennä ravintolaan yhdessä syömään, illalla oli yhteiset vanhojen jatkot, jotka olivat kyseisessä lukiossa jo perinteeksi muodostuneet, ja myöhemmin hiihtolomaviikolla oli vanhojen risteily halukkaille.

Nuorten kirjoittaessa oheistoiminnasta merkittäväksi asiaksi nousi yhdessä tekeminen. Yhdessä tekeminen tuli esille jo oheistoiminnan suunnitteluvaiheessa, kun tanssiaisten jälkeisestä illanvietosta oli päätetty yhdessä koko ryhmän kanssa. Vanhojenpäivänä

esiintymisten jälkeen kaikki olivat menneet yhdessä syömään ja illalla vielä olivat vanhojen jatkot, jossa koko vuosikurssi juhli yhdessä. Lähes jokainen oheistoiminnasta kirjoittanut nuori mainitsi jollain tavalla yhdessä olemisen tai tekemisen. Tanssiaisten ohessa järjestetyn opiskelijoiden oman toiminnan katsottiin kasvattaneen ryhmän yhteishenkeä, ja oheistoiminta nähtiin tärkeäksi yhteisöllisyyden kannalta. Ainoa oheistoimintaan liittyvä kritiikki koski ravintolaruokailua ja siellä osittain epäonnistunutta yhdessä oloa.

”Syömässä olimme hieman jakautuneet, koska emme mahtuneet yhteen pöytään. Se oli harmi.” (TKK33)

”Jotkut olivat menneet jo aikaisemmin syömään ja osittain sen takia pöytäamme olivat hajanaisesti. Jotkut lähtivät jo silloin kun jotkut saivat vasta ruokansa.” (TKK25)

Yhteinen illanvietto, jota varten oli vuokrattu vanha seurantalo ja palkattu dj soittamaan musiikkia, koettiin erittäin onnistuneeksi ja sitä keuhuttiin kovasti. Tanssinut vuosiluokka oli tiivis ja yhteistyökykyinen. Eräs tyttö arveli jatkojen onnistuneen hyvin, koska *vuosiluokkamme oli niin pieni, kaikki mahtuivat hyvin yhteen paikkaan ja tilaisuus pysyi tarpeeksi pienenä (TKK7)*. Lisäksi illanvieton eteen oli nähty vaivaa ja yhdessä tehty töitä onnistumisen eteen, kaikki halusivat ikimuistoksen päätöksen ikimuistoiselle päivälle. Yksi nuorista kiteytti osuvasti monen kirjoituksista kummunneen ajatuksen:

”Bileet olivat kyllä hyvät ja piste iin päälle. Kruunasivat nämä hienot kaksi päivää!” (TKK4)

Oppilaiden oma tanssi

Vanhojen juhlassa on hyvin tyypillistä, että perinteisten vanhojen tanssien jälkeen esitys huipentuu oppilaiden suunnittelemaan omaan tanssiin. Tanssin on yleensä suunnitellut yksi tai useampi sen vuoden vanhoista. Oma tanssi on usein rakennettu potpuriksi eli esityskokonaisuudeksi, joka muodostuu useammasta pienestä tanssiosiesta ja erityyppisten musiikkien yhdistämisestä kuten Hyrylän lukiossa, jossa oppilaiden omassa tanssissa yhdistyivät sekä nykypäivän että menneiden vuosikymmenten hitit (Pietarinen & Lindström 2014). Lisäksi koreografiaa voidaan höystää huumorilla, hauskoilla yksityiskohdilla ja erilaisella rekvisiitilla. Oppilaiden oman tanssin suunnittelu ei ole mikään pikkujuttu, joka

hoidetaan vasemmalla kädellä, vaan sen miettimiseen ja opetteluun käytetään aikaa ja vaivaa, kuten Mikkelin lukion vuoden 2015 oma tanssista vastaava Wilma Jokinen toteaa: ”Olemme käyttäneet yli 30 tuntia sen tekemiseen ja opettamiseen muille ryhmille.” (Keskitalo 2015).

Tässä tutkimuksessa oma tanssin suunnittelusta ja opettamisesta vastasi yksi vuosikurssin työistä, *lupasin ottaa vastuulleni oman tanssin suunnittelun, mikä oli aika iso juttu (TKK5)*. Tanssin suunnitteluun hän käytti paljon vapaa-aikaansa ja ideoinnissa hyödynsi vanhoja youtube-videoita. Tanssissa oli selkeä juoni ja siinä käytettiin sateenvarjoja, jotka toivat esitykseen erilaisuutta. Kaikki oma tanssista kirjoittaneet nuoret kehuivat tanssin koreografiaa, sen harjoittelun mukavuutta ja esityksen onnistumista. Nuorten kirjoituksista tuli esille, että oma tanssilla on tärkeä asema perinteisten tanssien rinnalla.

”Omalla tanssilla saadaan erikoisuutta perinteisten ja joka vuosi esitettävien tanssien joukkoon. Se on myös tanssi, jossa ei tarvitse olla niin vakava.” (TKK7)

Eräs nuori oli havainnut omassa parissaan myönteistä kehitystä oman tanssin harjoittelun jälkeen. Hän arveli, että oma tanssin harjoittelu *oli viimeistään se hetki, milloin viimeisetkin löysivät yhteisen polun omille liikkeille, rytmille ja musiikille (TKK36)*. Tämä oli varmasti paikkansapitävä havainto, sillä oma tanssi saattaa olla erilaisuutensa ja rentoutensa vuoksi monien kohdalla vapauttava ja itseluottamusta omaan tekemiseen lisäävä tanssi. Eräs tytöistä ylisti oma tanssin olleen illan kohokohta, koska siinä kiteytyivät hauska tarina ja koulun yhteishenkisyys.

Ainoa kritiikki omaa tanssia kohtaan tuli harjoittelun kiireisestä aikataulusta, koska tiukka aikataulu *kiristi hermoja ja usein valitettavasti moni kaatoi syyn koreografian tehneelle (TKK7)*. Tanssin suunnitellut ja ohjannut tyttö kuitenkin kehui luokkakavereidensa positiivista vastaanottoa ja heiltä saamaansa tukea. Hänen kommentteja lukiessa voi vain kuvitella, miten ikimuistoinen hetki on ollut, kun tanssi ensimmäistä kertaa esitettiin. Sillä hetkellä kaikki tanssin suunnitteluun ja opettamiseen nähty vaiva ja siihen kulunut aika on varmasti saanut palkkionsa.

”Se, kun minun nimi kuulutetaan oma tanssin ohjaajana, juuri ennen kuin ensimmäinen minun koskaan suunnittelema tanssi esitetään. Kun ihmiset alkavat

taputtaa musiikin tahtiin tanssin aikana ja tietysti aplodit tanssin lopussa.”
(TKK5)

7.2 Vanhat Tanssit -kurssi ja -tapahtuma opiskelijoiden kokemana

Tässä luvussa selvitetään, millaisena kokemuksena lukion toisen vuosikurssin opiskelijat pitivät Vanhat Tanssit -kurssia ja -tapahtumaa. Vanhat Tanssit eivät ole nuorille vain tanssien harjoittelua, ”päivä prinsessana tai prinssinä” -huumaa tai pukujen loistetta ja kampausten säihkettä, vaan tapahtumalla on heille myös jotain pysyvämpää ja syvällisempää merkitystä. Vanhat Tanssit on monelle ikimuistoinen kokemus ja unohtumaton muisto, jota he uskovat muistelevansa vielä monien vuosien päästä. Tämä tuli vahvasti esille nuorten kirjoituksista. Pohtiessaan kurssin tarkoitusta nuoret kirjoittivat kurssista ja tapahtumasta kokemuksena sekä yksilö että ryhmätasolla. Lisäksi he arvioivat vanhojen tansseja osana lukio-opiskelua sekä mikä kurssissa ja tapahtumassa oli mieleenpainuvaa ja olisiko halunnut tehdä jotain toisin kurssilla tai tapahtumassa.

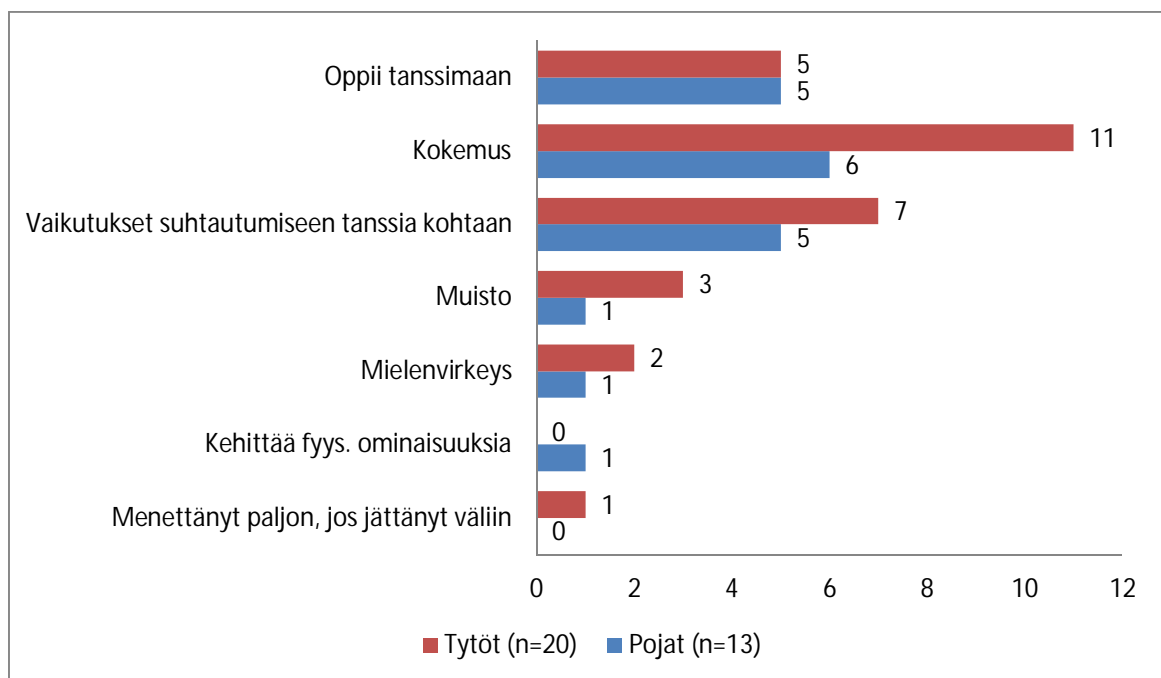
Nuoret kirjoittivat runsaasti siitä, millainen kokemus Vanhat Tanssit -kurssi ja -tapahtuma olivat. Lähes kaikki nuoret kertoivat kokemuksistaan useammasta näkökulmasta ja löysivät useampia merkityksiä vanhoille tansseille, mikä kertoo lukiolaisten kyvystä pohtia asioita jo laajemmin. Kirjoituksista nousi esille yli sata yksittäistä kommenttia, jotka luokiteltiin sisällön perusteella 17 alaluokkaan ja nimettiin seuraavasti: *vaikutti yhteenkuuluvuuteen, oppii tanssimaan, kokemus, arvio kurssista, vaikutukset suhtautumiseen tanssia kohtaan, perinne, tutustuu uusiin ihmisiin, muisto, mielenvirkeys, tapakasvatus, yleissivistävä, keiden kanssa saa kokea, tapahtumat tärkeitä, lisäsi vuorovaikutustaitoja, kehittää fyysisiä ominaisuuksia, esiintymistaitojen oppiminen ja tuo juhlallisuuden tunnetta*. Alaluokat luokiteltiin vielä kolmeen pääluokkaan. Ensimmäinen pääluokka, *Vanhat Tanssit subjektiivisena kokemuksena*, sisältää alaluokat, jotka kuvaavat, millaisena henkilökohtaisena kokemuksena nuoret pitävät vanhojen tansseja. Toisessa pääluokassa, *Vanhat Tanssit yhteisöllisenä kokemuksena*, ovat alaluokat, jotka kertovat, miten nuoret ovat kokeneet vanhat tanssit osana ryhmää ja yhteisöä. Kolmas pääluokka on *Vanhat Tanssit osana lukiokulttuuria* ja siinä olevat alaluokat kuvaavat, kuinka nuoret kokevat vanhat tanssit osaksi lukio-opiskelua ja millainen merkitys kurssilla ja tapahtumalla on lukiossa. Pää- ja alaluokat on esitelty taulukossa 4.

TAULUKKO 4. Pää- ja alaluokat Vanhat Tanssit -kurssi ja -tapahtuma opiskelijoiden kokemana.

Vanhat Tanssit subjektiivisena kokemuksena	Vanhat Tanssit yhteisöllisenä kokemuksena	Vanhat Tanssit osana lukiokulttuuria
Oppii tanssimaan Kokemus Suhtautuminen tanssia kohtaan Muisto Mielenvirkeys Kehittää fyys. ominaisuuksia	Vaikutukset yhteenkuuluvuuteen Tutustuu uusiin ihmisiin Keiden kanssa saa kokea Lisäsi vuorovaikutustaitoja	Perinne Tapakasvatus Yleissivistävä Tapahtumat tärkeitä Esiintymistaitojen oppiminen Tuo juhllisuuden tunnetta Arvio kurssista

7.2.1 Vanhat Tanssit subjektiivisena kokemuksena

On hyvin henkilökohtaista, miten eri ihmiset kokevat erilaiset elämäntilanteet ja tapahtumat. Ihmisen persoona, luonne ja tausta vaikuttavat siihen, miten ympäristöä tulkitaan ja millainen kokemus siitä muodostetaan. (Anttila 1994, 25) Tutkimuskohteena olevat nuoret kokivat Vanhat Tanssit kokonaisuudessaan hyvin myönteisenä asiana ja kirjoittivat paljon hyvää sekä kurssista että tapahtumasta. Heidän teksteistään nousi esille erilaisia henkilökohtaisia merkityksiä, subjektiivisen kokemuksen muotoja. Kirjoituksista nousseet subjektiivisen kokemuksen muodot näkyvät kuviosta 2.

KUVIO 2. Vanhat Tanssit opiskelijoiden subjektiivisena kokemuksena.

Eniten kirjoitetuksi subjektiivisen kokemuksen muodoksi nousi Vanhat Tanssit *kokemuksena*. Siitä kirjoitti 17 opiskelijaa. Opiskelijat eivät säästelleet ylistyssanoja kirjoittaessaan vanhojen tansseista kokemuksena. Moni mainitsi vanhojen tanssien olleen huikea, upea, mieletön, mahtava, hieno tai hyvä kokemus. Yksi tytöistä epäili, että olisi menettänyt paljon, jos ei olisi osallistunut kurssille. Tapahtuma koettiin myös unohtumattomaksi, mieleenpainuvaksi ja yhdeksi tähänastisen elämän kohokohdista. Muutama opiskelija kirjoitti tapahtuman ainutkertaisuudesta.

”Toista samanlaista kokemusta ei elämässä tule.” (TKK31)

”Ainutlaatuinen elämys, josta en mistään hinnasta olisi halunnut jäädä paitsi.” (TKK5)

Opiskelijat kertoivat vanhojen tanssien vaikuttaneen heidän käsitykseensä ja suhtautumiseensa tanssia kohtaan. Aiheesta kirjoitti 11 nuorta. Seitsemän opiskelijan tekstissä oli maininta, että vanhat tanssit vaikuttivat myönteisesti suhtautumiseen tanssia kohtaan. Huomionarvoista on, että heistä viisi oli poikia. Vanhat Tanssit -kurssin ja itse tanssitapahtuman kirjoitettiin vaikuttaneen asenteisiin niin, että yleisesti tanssimista kohtaan suhtaudutaan nykyään positiivisemmin kuin ennen. Eräs nuori ilmaisi asian osuvasti *kurssi lisäsi reippaampaa suhdetta tanssimiseen (PKK16)*. Kurssi oli opettanut, etteivät perinteiset tanssit olleet niin tylsiä, vaan tanssiminen voi olla hauskaa. Harjoitusten myötä ajatus tanssimisen ja valssin pyörähdysten vaikeudestakin oli muuttunut. Muutama nuori arveli, että myönteisellä tanssikokemuksella on vaikutusta tulevaisuuteen ja kurssin lisänneen itseluottamusta tanssimista kohtaan.

”Kurssi antoi tanssimisesta hyvän ja hauskan kuvan, sellaisen että voi tanssia jatkossakin.” (PKK9)

”Se antoi minulle rohkeutta mennä tanssimaan ”viihteelläkin” paritansseja.” (TKK36)

Neljä nuorta kirjoitti, etteivät kurssi ja tapahtuma vaikuttaneet omiin näkemyksiin tanssista. Kolme heistä suhtautui jo ennen Vanhoja Tansseja myönteisesti tanssimiseen oman tai siskon

tanssiharrastustaustan vuoksi tai tanssimisen hauskuuden vuoksi. Vain yksi nuori ilmaisi selkeästi, ettei pitänyt tanssimisesta ennen kurssia, eikä kurssi muuttanut tätä näkemystä.

”Ei tanssiminen kurssilla mitenkään ikävää ollut, mutta itse en vaan erityisemmin pidä kyseisestä puuhasta.” (PKK1)

Yhdeksi subjektiivisen kokemuksen muodoksi nuorten teksteistä nousi tanssitaidon oppiminen. Ennakolta olisi voinut arvella, ettei tanssitaitojen oppiminen saa nuorten keskuudessa suurtakaan merkitystä, vaan tärkeämmäksi nousevat kaikki muu tapahtuman ympärillä oleva säihke ja glamour. Tanssimaan oppimisen merkityksen nosti esille kymmenen nuorta. Yllättävää oli, että viisi poikaa arvosti tanssitaitojen oppimista ja mainitsi sen tärkeyden. Tanssitaitojen oppiminen nähtiin tärkeänä tietenkin tanssiaisten ja esiintymisten onnistumisen takia, mutta nuoret löysivät myös laajemman merkityksen. Perinteisten tanssien oppimista, esimerkkinä mainittiin valssi, pidettiin tärkeänä, koska tanssiaskelten osaamisesta uskottiin olevan hyötyä myöhemmin elämässä. Erilaisten tanssien oppimisesta ei arveltu olevan mitään haittaa. Sen sijaan yksi tytöistä arveli, että ilman kurssia ei olisi koskaan tansseja oppinut.

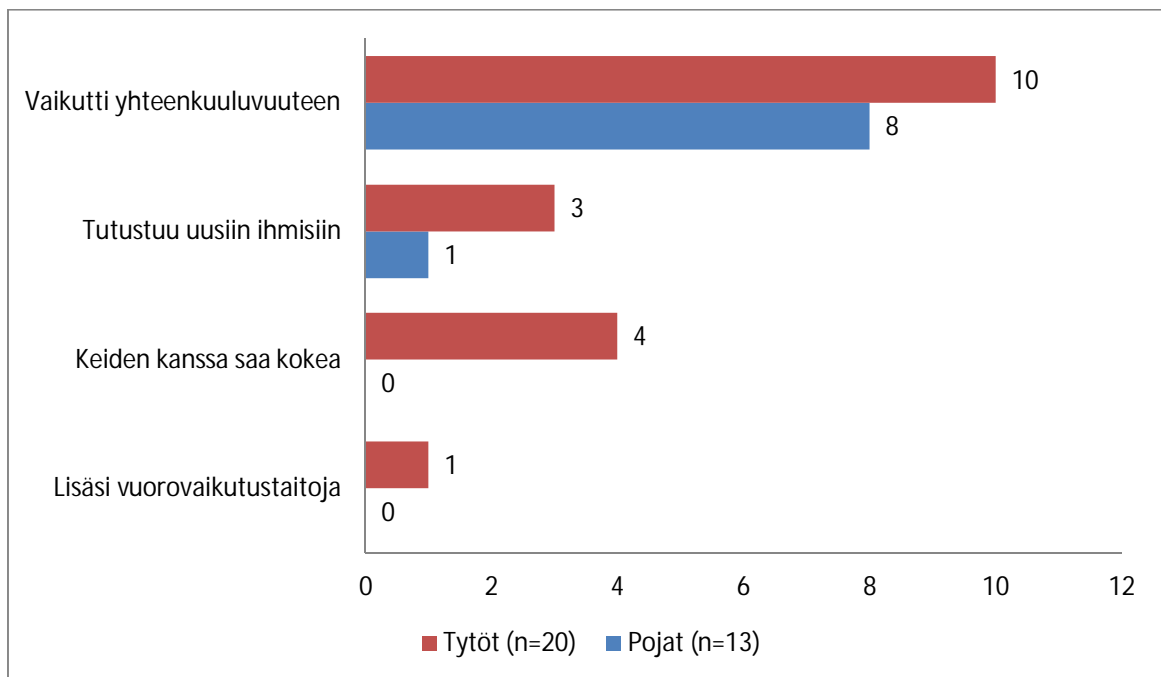
Muut subjektiivisen kokemuksen muodot, *muisto, mielenvirkeys ja fyysisten ominaisuuksien kehittyminen*, saivat huomattavasti vähemmän mainintoja nuorten kirjoituksissa. Vanhat Tanssit on tapahtuma, josta uskottiin jäävän kaikille paljon hyviä muistoja. Kuusi nuorta oli kirjoittanut, miten hieno muisto heille jää Vanhat Tanssit -kurssille ja -tapahtumaan osallistumisesta, *voin todeta, että vanhat ovat yksi parhaista muistoistani (TKK20)*. Yksi tytöistä kirjoitti, että kahdesta tanssipäivästä ja illanvietosta jäi monia hyviä muistoja, jotka ovat kaiken valmistautumisen ja rahan arvoisia. Näitä ikimuistoisia tapahtumia nuoret muistelevat vieläkin yhdessä. Muistot myös elävät pitkään, ja niihin voi palata aina uudestaan ja uudestaan. Yksi tytöistä totesikin, että vanhat tanssit ovat *muisto, jonka uskon muistavani vielä kiikkustuolissa (TKK4)*. Toisaalta muistelu koettiin myös haikeaksi, koska vastaavaa kokemusta ei uskottu enää tulevan kohdalle.

Kolme opiskelijaa löysi Vanhojen Tansseista myös henkisen voimavaran. Teoriapainotteisen lukio-opiskelun lomaan Vanhat Tanssit -kurssi toi mukavaa vaihtelua ja piristystä. Tapahtumalla katsottiin olevan mieltä piristävä ja positiivista mielialaa lisäävä vaikutus. Tanssin fyysinen merkitys ja vaikutus ihmisen fysiikkaan tulivat esille vain yhden pojan

kirjoituksessa. Hän mainitsi vanhojen tanssi -kurssin lisäävän koordinaatiota. Vanhat Tanssit -kurssi on luonteensa vuoksi normaaleista lukion liikuntakursseista poikkeava, ja tämän vuoksi nuoret eivät ehkä osaa ajatella sitä liikunnaksi ja nähdä sitä fysiikkaa kehittävänä samalla tavalla kuin muita liikuntakursseja. Lukion opetussuunnitelman perusteissa kurssin tavoitteeksi ei ole asetettu fyysisiä tavoitteita, vaan päämääräksi on määritelty opiskelijoiden yhteisten liikuntaharrastusten edistäminen (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003, 208).

7.2.2 Vanhat Tanssit yhteisöllisenä kokemuksena

Tähän työhön lähdetessä meillä tutkijoilla oli ennako-oletuksena, että yhteisöllisyys tulisi esille opiskelijoiden kirjoituksista. Koulun suhteellisen pienestä koosta ja koulun lakkauttamistiedosta johtuen uskoimme yhteisöllisyyden olevan ehkä entistä merkityksellisempi opiskelijoille, ja sen näkyvän heidän teksteissään. (Kuvio 3.)

KUVIO 3. Vanhat Tanssit yhteisöllisenä kokemuksena.

Näin myös oli, sillä vanhojen tanssien vaikutuksesta ryhmän yhteishengen ja yhteenkuuluvuuteen kirjoitti 18 nuorta. Yhtä lukuun ottamatta kaikki kertoivat, kuinka kurssilla, tapahtumalla ja oheistoiminnalla oli vain myönteistä vaikutusta ryhmän yhteishengen. Moni nuori kehuu lukiossa olleen jo ennen Vanhojen Tansseja hyvä

yhteishenki koulun pienuudesta johtuen, mutta koki Vanhojen Tanssien entisestään parantaneen opiskelijoiden välisiä suhteita. Myös Pakarisen (2004) Vanhoja Tansseja koskevassa tutkimuksessa lukiolaiset kokivat vanhojen tanssien kasvattaneen ryhmähenkeä ja yhteenkuulumisen tunnetta. Oppilaiden kirjoituksista nousi esille pienen koulun myönteinen vaikutus hyvän ryhmähengen muodostumiseen. (Pakarinen 2004, 53-54.)

Vanhat Tanssit -kurssille osallistuvilla on yhteinen päämäärä ja tavoite: onnistunut tanssiesitys ja ikimuistoinen vanhojen tapahtuma. Jokainen pyrkii henkilökohtaisesti parhaimpaansa ja myös ryhmänä tavoitellaan mahdollisimman onnistunutta kokonaisuutta. Yhteiseen päämäärään pyrkimisellä ja sen eteen pinnistelyllä on yhteenkuuluvuuden tunnetta lisäävä vaikutus (Antikainen ym. 2003, 14). Myös tässä tutkimuksessa nuoret kokivat kaikkien yrittävän parhaansa yhteisen hyvän saavuttamiseksi.

”Kaikki panostivat yhdessä päästäkseen yhteiseen tavoitteeseen, eli hienoihin tanssiaisiin.” (TKK7)

”Kyllä kurssilla selkeästi huomasi, että kaikki puhaltaa yhteen hiileen.” (PKK30)

Osa nuorista harmittelikin koulun lakkauttamista ja vuosikurssin hajoamista juuri, kun yhteishenki oli muodostunut hyväksi. Kun keräsimme tätä aineistoa, oli lähes vuosi kulunut tapahtumasta, lukio oli lakkautettu ja opiskelijat käyneet jo melkein syyslukukauden uutta koulua. Kaikesta huolimatta yhteishengen koettiin säilyneen myös uudessa koulussa.

Vanhat Tanssit sisältävät useita parinvaihtotansseja, jolloin oma pari vaihtuu ja pääsee tanssimaan myös muiden ryhmäläisten kanssa. Eräs nuori arveli yhteishengen lähentyneen juuri parinvaihtotanssien myötä, koska *täytyi ottaa kontaktia toisten, myös niiden ei-niin-läheisten ihmisten kanssa (TKK33)*. Yhteiset tanssiharjoitukset eivät vain kohottaneet yhteishenkeä, vaan jaettujen kokemusten ansiosta ryhmästä tuli entistä tiiviimpi. Myös Pakarisen (2004) tutkimuksessa eräs tyttö näki Vanhojen Tanssien tärkeyden juuri toisen vuosikurssin tiivistymisen vuoksi (Pakarinen 2004, 54). Muutama tämän tutkimuksen opiskelija kirjoitti myös tanssien ohessa järjestetyn oppilaiden oman toiminnan eli ruokailun, illanvieton ja vanhojen risteilyn kasvattaneen yhteishenkeä ja lähentäneen opiskelijoita. Yksi pojista arveli, *että jopa enemmän kuin itse varsinaiset tanssit (PKK1)*. Vain yksi kurssille

osallistunut poika kirjoitti, ettei uskonut yhteishengen muuttuneen kurssin aikana. Hän koki, että tansseihin keskittyminen vaati niin paljon ja mielessä oli vain tanssikuvioiden osaaminen.

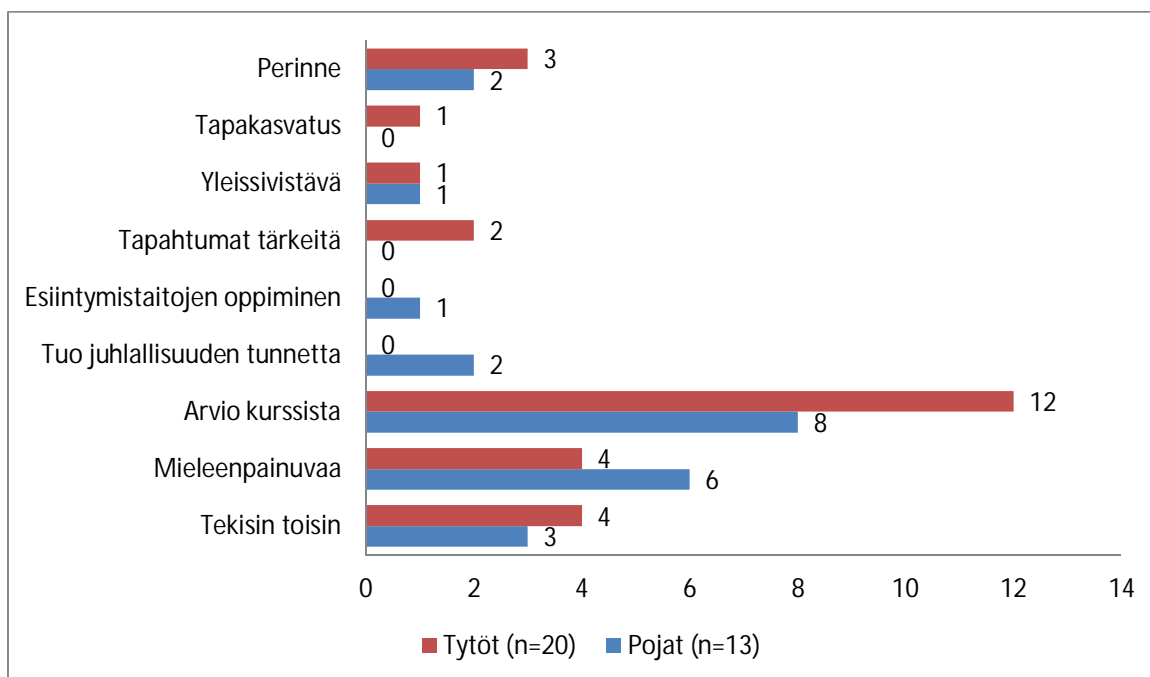
Yhteishengen paranemisen ja yhteenkuuluvuuden lisääntymisen ohella muutamat opiskelijat pitivät kurssin tärkeänä merkityksenä uusiin ihmisiin tutustumista ja sitä, keiden kanssa sai kokea kaiken. Huomioitavaa on, että kaikki, jotka mainitsivat uusiin ihmisiin tutustumisen merkityksellisenä, olivat myös kirjoittaneet kurssin vaikuttaneen yhteenkuuluvuuteen. Sen sijaan nuoret, jotka pitivät tärkeänä, keiden kanssa sai kokea kaiken, eivät maininneet kurssin vaikuttaneen yhteenkuuluvuuteen. On oletettavaa, että juuri uusiin ihmisiin tutustumisen koettiin lähentävän ryhmää ja parantavan yhteishenkeä. Toisaalta taas ne, jotka pitivät merkityksellisenä, keiden kanssa sai kokea tapahtuman, tarkoittivat ilmeisesti hyviä ja läheisiä ystäviään, joiden kanssa yhteishenki oli jo valmiiksi hyvä.

Uusiin ihmisiin tutustuminen oli mahdollista, koska lähes kaikki koulun toisen vuosikurssin opiskelijat osallistuivat kurssille. Eräs pojista kirjoittikin, että *pääsi tutustumaan niihin ihmisiinkin, joiden kanssa ei hirveesti ollut tekemisissä ennen (PKK9)*. Yksi tytöistä piti tärkeänä, että tutustui ihmisiin paremmin, koska tällöin ennakkoluulot murtuivat. Kurssi mahdollisti myös ystäväystymisen muiden kanssa, kuten eräs poika kirjoitti. On mahdollista, että joku ystäväystyi sellaisen ihmisen kanssa, johon ei muutoin opiskeluarjessa olisi tutustunut. Yksi nuori arvioi, että kurssilla uusien ihmisten kohtaaminen kehitti myös vuorovaikutustaitoja.

Kurssin toteuttaminen pienellä ryhmällä hyvien kavereiden kanssa nousi esille niiden opiskelijoiden teksteistä, jotka pitivät tärkeänä, keiden kanssa he saivat kokea vanhat tanssit. Eräs tyttö kiteyttää osuvasti kurssin ja tapahtuman merkityksen itselleen, *tajusin, että vanhojen tanssien merkitys minulle ei ole itse tanssi vaan se, keiden kanssa saan kokea sen (TKK36)*. Sanotaan, että kun menee kauas, voi nähdä lähelle. Tämä tuli hyvin esille tässä tutkimuksessa, kun paikkakunnalta kesän aikana muuttanut opiskelija kertoi, kuinka opiskeleminen uudessa yhteisössä oli saanut hänet huomaamaan, miten upeaa aikaa vanhassa koulussa oli ollut. Hänelle oli tärkeää tanssia juuri kyseisen ryhmän kanssa, koska *jos olisin tanssinut vanhat uudessa lukiossani, en varmasti olisi ollut yhtä onnellinen (TEK20)*. Muutama muu nuori kirjoitti myös pitäneensä tärkeänä, että sai tanssia ja kokea vanhat tanssit vielä tässä lukiossa ennen koulun lakkauttamista.

7.2.3 Vanhat Tanssit osana lukiokulttuuria

Nuorten kirjoituksista nousi esille yksittäisiä kokemuksia Vanhojen Tansseista, jolle löydettiin tarkemman tarkastelun jälkeen yhteiseksi tekijäksi lukiokulttuuri, Vanhojen Tanssien kuuluminen osaksi lukiossa opiskelua. Viisi opiskelijaa näki Vanhat Tanssit tärkeänä *perinteenä* lukiossa, kaksi nuorta oli kirjoittanut Vanhojen Tanssien kuuluvan *yleissivistykseen*, toiset kaksi Vanhojen Tanssien olevan *tärkeä tapahtuma* lukiossa, kaksi muuta arvioivat Vanhojen Tanssien *tuovan juhlallisuutta ja* vielä kaksi eri nuorta koki Vanhoilla Tansseilla olevan merkitystä *opiskeluun ja opintoihin lukiossa*. Yksittäisinä kommentteina Vanhat Tanssit nähtiin *tapakasvatuksena ja opettavan esiintymistaitoja*. Yhdeksi osaksi Vanhat Tanssit osana lukiokulttuuria sisältyy opiskelijoiden arvio kurssin tarpeellisuudesta ja sopivuudesta lukioon. Tämä osoittautui tärkeäksi aiheeksi, jos tarkastellaan kirjoittajien määrää. Kaksikymmentä nuorta kirjoitti arvion kurssin tärkeydestä lukiossa. Opiskelijat pohtivat myös, mitkä asiat kurssilla ja tapahtumassa nousivat mieleenpainuviksi ja mitä asioita olisi halunnut tehdä toisin. (Kuvio 4.)

KUVIO 4. Vanhat Tanssit osana lukiokulttuuria.

Lukiossa on muutamia tapahtumia, jotka ovat vain lukio-opiskeluun kuuluvia, eikä vastaavia ole muissa oppilaitoksissa. Siinä, missä potkiaiset, penkkarit, ylioppilaskirjoitukset ja lakkiaiset ovat jokavuotinen perinne kaikissa maamme lukioissa, ovat myös Vanhat Tanssit

perinteikäs toisen vuosikurssin opiskelijoiden juhla. (Suomen Lukiolaisten Liitto.) Tämän toivat esille myös muutamat tutkimukseemme osallistuneet nuoret. He näkivät Vanhojen Tanssit tärkeänä perinteenä lukiomaailmassa. Heidän mielestään on hienoa, että lukioissa järjestetään vuosittain Vanhojen Tanssit ja perinteen toivottiin säilyvän vielä monia vuosia eteenpäin. Tapahtuman perinnettä arvostetaan, vaikka kurssilla ei ole suurtakaan merkitystä lukiosta valmistumisen kannalta, kuten eräs tyttö asian ilmaisi *vaikkei kurssi sinänsä ole tärkeä, on mukava noudattaa vanhoja perinteitä.* (TKK25) Perinteen merkitys tuli esille myös Pakarisen (2004) tutkimuksessa. Opiskelijat kuvailivat tapahtumaa hienoksi perinteeksi, joka kuuluu lukioon (Pakarinen 2004, 54.)

Lukion opetussuunnitelman perusteissa (2003) lukion tehtäväksi määritellään laaja-alaisen yleissivistyksen antaminen (Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003, 12). Tässä tutkimuksessa mielenkiintoista ja ehkä hiukan yllättävääkin oli muutaman nuoren näkemys Vanhojen Tanssien merkityksestä yleissivistävänä kurssina.

”Sitäpaitsi, kun lukiosta puhutaan, tulee usein esille sana ”yleissivistys”. Ainakin minun mielestäni tanssin alkeet kuuluvat yleissivistykseen.” (PKK3)

”Lukiokurssina tanssikurssia voidaan pitää sinänsä yleissivistävänä, että kaikki tietävät ainakin nämä perustanssit.” (TKK25)

Nuoret pitivät myös tärkeänä, että lukioaikana on erilaisia tapahtumia, koska niiden katsottiin tuovan vaihtelua arkiseen opiskeluun. Vanhojen Tanssien tärkeyttä tapahtumana perusteltiin sillä, että ne opettavat esiintymistaitoja ja tuovat elämään juhlallisuuden tunnetta. Eräs poika koki esiintymistapahtuman arvokkaana tilaisuutena, koska kaikki olivat pukeutuneina hienoihin pukuihin. Arvokkuuden tunnetta lisäsi vielä se, että yleisössä oli tärkeitä ja läheisiä ihmisiä. Yksi tytöistä arvioi Vanhat Tanssit -kurssilla ja -tapahtumalla olevan myös tapakasvatusta antava vaikutus, koska oppilaiden hyvät tavat kehittyvät. Tämä pitää varmasti paikkansa, koska paritansseissa hyvin luontevasti ja ehkä huomaamattaan tulee harjoiteltua toisen ihmisen kohtaamista, kunnioittamista ja kohteliaista käytöstä. Erityisesti vanhojen tansseissa parin huomioiminen korostuu, koska jokaisen tanssin jälkeen paria kiitetään kumarruksella tai niiauksella ja tanssi aloitetaan kohteliaalla parin tervehdyksellä.

Yli puolet tutkimukseen osallistuneista nuorista arvioi Vanhat Tanssit -kurssin sopivuutta lukiokurssina. Pääasiassa kurssista ja sen sopivuudesta lukioon kirjoitettiin myönteiseen sävyyn ja vanhoilla tansseilla nähtiin olevan paikkansa lukio-opinnoissa. Kurssi arvioitiin merkitykselliseksi ja tärkeäksi, eräs poika jopa tärkeimmäksi, lukiokurssiksi. Useampi koki kurssin mukavana ja hauskana sekä yhtenä koko lukioajan kohokohdista. Kurssin erilaisuus ja poikkeavuus normaaleista lukion kursseista miellyttivät nuoria ja tekivät kurssista kiinnostavan. Lukiossa on varmasti paikkansa myös hiukan helpommille kursseille, kuten eräs tyttö totesi *mukavaa, että lukiossa järjestetään ns. ”Kevyempiä” ja erilaisia kursseja (TKK34)*. Kurssi nähtiin opettavaisena ja parhaana lukion liikunnan kursseista. Opiskelijat arvostivat, että kurssi lasketaan kokonaiskurssimäärään.

Kymmenen opiskelijaa kirjoitti kurssin ja tapahtuman olleen jollain tavalla mieleenpainuva. Mieleenpainuvaksi mainittiin monia asioita, eikä mikään noussut selvästi yli muiden. Välttämättä mikään yksittäinen asia ei edes jäänyt mieleen, vaan koko tapahtuma ja tunnelma koettiin erityisen mieleenpainuvaksi. Yksi tytöistä kirjoitti odottamisen ihanuudesta. Hänestä mieleenpainuvinta oli odotuksen tunnelma, kun tiesi vanhojen tanssien lähestyvän ja keskittyi vain tuleviin tansseihin. Muutama opiskelija mainitsi ensimmäisen esiintymisen, *hieno iltajuhla, jossa esiinnyimme vanhemmille (PKK9)*, olleen kaikkein mieleenpainuvinta. Yksi pojista kirjoitti, kuinka ennen kokemattoman hienoa oli saapua ensimmäisen tanssin johdolla esiintymään ja olla osana sitä kulkuetta. Myös opiskelijoiden oma tanssi oli mainittu muutaman opiskelijan tekstissä mieleenpainuvimpana. Tähän saattoi vaikuttaa tanssin toteutus ja harjoittelu ilman opettajan valvontaa. Eräs tytöistä mainitsi, että mieleenpainuvaa oli moni asia, mutta päällimmäiseksi jäi tanssien harjoittelu ja sen tuomat haasteet, kun mikään ei tahtonut onnistua. Yksi poika koki oheistoiminnan olleen kaikkein mieleenpainuvinta asia. Koulun lakkauttaminen nousi myös tässä osiossa esille, kun eräs poika kirjoitti *mieleenpainuvinta oli se että olimme viimeiset oppilaat jotka tanssivat vanhojen tanssit tässä lukiossa. (PKK29)*

Tähän tutkimukseen osallistuneet nuoret kokivat Vanhat Tanssit -kurssin ja -tapahtuman onnistuneen pääasiassa hyvin, koska kritiikki oli erittäin vähäistä eikä monikaan kirjoittanut asioista, joita olisi halunnut tehdä toisin. Muutama opiskelija jopa kirjoitti, että kaikki oli sujunut hyvin. Edes esityksissä tulleista pienistä virheistä ei välitetty, vaan niillekin löydettiin myönteinen merkitys.

”Vanhojen tanssi -kurssi, -tapahtuma ja kaikki niihin liittyvä onnistui hienosti, enkä tekisi mitään toisin.” (TKK13)

”...vaikka mokasinkin pari kertaa tanssiessa, en haluaisi muuttaa sitäkään, sillä se naurukohtaus jonka parini kanssa saimme rentoutti todella paljon.” (TKK39)

Yksi tytöistä nosti esille tärkeän seikan, vaikka ei kokenut minkään epäonnistuneen, hän pohti, muistiko nauttia riittävästi ainutlaatuisesta kokemuksesta. Jännityksen ja paineen keskellä tämä tärkeä asia saattaa unohtua ja vasta myöhemmin ymmärtää, että hetkestä olisi pitänyt nauttia enemmän. Vain kolme opiskelijaa nimesi selkeästi, mitä olisi halunnut tehdä toisin. Korjattavat asiat koskivat kaikilla kampausta tai pukeutumista.

”Jos jotain haluaisin toisin tehdä niin käydä parturissa ennen vanhoja.” (PKK8)

”Jos voisin tehdä jotain toisin hankkisin puvun aikaisemmin koska sopivan puvun löytäminen oli hankalaa ja kenkäni olivat liian pienet jonka kyllä tunsin viimeisten tanssien aikana.” (PKK30)

”Toisin tekisin sen, että olisin valinnut eri puvun ja kampauksen. Kampausta ei ollutkaan niin mieleeni, kun silloin kuvittelin sen olevan. (TKK33)

7.3 Osallistuminen

7.3.1 Vanhat Tanssit -kurssille osallistumisen syyt

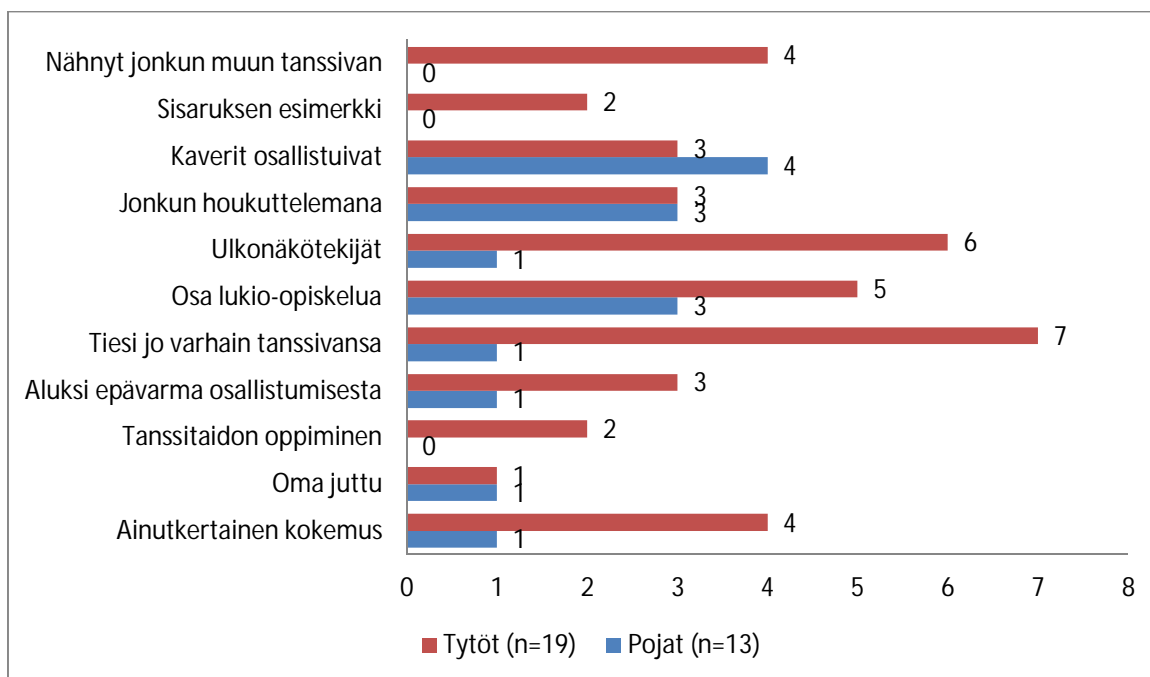
Vanhojen Tansseihin osallistuminen on monille pitkän ajan haaveen, suunnittelun ja valmistautumisen huipennus. Erityisesti tyttöjen keskuudessa ei ole mitenkään poikkeuksellista, että vanhojen tansseista haaveilu ja osallistumisen suunnittelu aloitetaan jo peruskoulussa, viimeistään lukioon tultaessa.

”Jo lukioon ilmoittautuessa oli selvää, että haluan ehdottomasti tanssia vanhat.” (TKK5)

”Itselleni oli päivän selvää osallistua tälle kurssille, sillä olin haaveillut omasta prinsessapäivästäni jo ala-asteella ollessani.” (TKK17)

Haave omasta tanssiaispäivästä on saattanut jopa ohjata peruskoulun jälkeisen opiskelupaikan valintaa, kuten yksi tähän tutkimukseen osallistuneista tytöistä kirjoitti *se oli unelmani ja ainakin yksi peruste valita lukio (TKK4)*. Tässä tutkimuksessa yhdeksän opiskelijaa kertoi tienneensä jo varhaisessa vaiheessa, ennen lukioon menoa tai lukioon mennessään, osallistuvansa Vanhojen Tansseihin. Kirjoittaneista vain yksi oli poika ja kahdeksan tyttöä.

Vanhat Tanssit -kurssille osallistuneista 27 pohti kirjoitelmassaan syitä, miksi oli valinnut Vanhat Tanssit -kurssin ja miksi halusi osallistua kurssille. Luokittelun jälkeen kurssille osallistumisen syiksi muodostui 11 pääluokkaa, jotka nimettiin seuraavasti: *nähty jonkun muun tanssivan, sisaruksen esimerkistä, kaikki kaverit osallistuivat, jonkun houkuttelemana, ulkonäkötekijät, osa lukio-opiskelua, tiesi jo varhain tanssivansa, aluksi epävarma osallistumisesta, tanssitaidon oppiminen, oma juttu ja ainutkertainen kokemus*. Opiskelijoiden syyt osallistua Vanhat Tanssit -kurssille on esitelty kuviossa 5.

KUVIO 5. Vanhat Tanssit -kurssille osallistumisen syyt.

Merkittävimmäksi Vanhat Tanssit -kurssille osallistumisen syyksi nousi jonkun toisen henkilön vaikutus. 15 opiskelijan kirjoituksessa oli maininta, että kurssille osallistumiseen oli

vaikuttanut joku toinen ihminen kuten kaveri, opettaja, oma vanhempi tai jopa sosiaalinen paine. Seitsemän opiskelijaa perusteli omaa osallistumista muiden vuosikurssilaisten ja kavereiden osallistumisella. Yhdeksi kurssin valitsemisperusteeksi nousi oman sisaruksen tai muun sukulaisen esityksen näkeminen tai heidän esimerkkinsä seuraaminen. Muutamalla opiskelijalla osallistumispäätökseen oli vaikuttanut kaksi eri henkilötekijää.

”Sanotaanko, että ryhmäpaine saattoi vaikuttaa valintaani.” (TKK10)

”Ensin en ollut edes varma, että haluanko tanssia, mutta koska melkein kaikki kaverini osallistuivat niin en halunnut jäädä siitä paitsi.” (PKK18)

”Minulle oli itsestään selvää, että osallistun vanhojen tansseihin, koska olin jo pienestä pitäen katsonut, kun vanhemmat sukulaiset tanssivat niissä, ja tiesin, että kaikki kaverini osallistuvat myös.” (TKK13)

”Osallistuin vanhojentansseihin osittain siksi, että vanhemmat sisaruksetkin olivat tanssineet ne...” (TKK25)

Kaikille Vanhat Tanssit -kurssille osallistuminen ei ollut itsestään selvää, vaan osallistumiseen tarvittiin houkuttelua ja kannustusta. Opettajan, vanhempien tai kaverin innoittamana kurssille osallistui neljä opiskelijaa. Kahden pojan kurssin valitsemispäätökseen oli vaikuttanut se, että heitä pyydettiin tanssipariksi ennen kuin olivat tehneet lopullista päätöstä osallistumisesta.

”Liikunnanopettaja sai minut kuitenkin osallistumaan...” (TKK7)

”...myös vanhempien painostus lisäsi halukkuuttani tanssia Vanhat.” (PKK16)

”Aluksi en aikonut edes osallistua vanhojen tansseihin, mutta sitten yksi saman vuosikurssin työistä sai minut suostuteltua mukaan.” (TKK26)

”Minua kysyttiin tanssipariksi jo ennen kuin kerkesin edes ajatella asiaa. Silloin tein myös lopullisen päätöksen siitä, että ylipäätään tanssin ollenkaan.” (PKK3)

Lukio-opiskelu on vahvasti teoria- ja lukupainotteista. Kurssien tarkoitus on valmistaa opiskelijoita ylioppilaskirjoituksiin ja sitä kautta jatko-opintoihin. Tämän teoriapainotteisuuden keskellä Vanhat Tanssit -kurssi tekee piristävän poikkeuksen erilaisuudellaan. Toisaalta lukioon liitetään tiettyjä perinteisiä tapahtumia, kuten abiturienttien penkinpajaiset, Vanhojenpäivä ja lakkiaiset, joiden katsotaan olevan luonnollinen osa lukiomaailmaa ja lukiossa opiskelua. Tässä tutkimuksessa kahdeksan opiskelijaa kirjoitti Vanhat Tanssit -kurssin olevan luonnollinen osa lukio-opiskelua ja mainitsivat sen yhdeksi syyksi osallistua kurssille. Heistä kolme piti Vanhojen Tansseja isona tai perinteikkäänä tapahtumana lukiossa. Kurssin helppous, kurssi huomiointi kokonaiskurssimäärään ja kurssin tuoma vaihtelu opiskeluarkeen toimivat myös kurssin valintaperusteina.

”...oletin, että niiden tanssiminen on osa lukioelämää, jonka kaikki käyvät läpi.”
(TKK25)

”Osallistuin, koska ajattelin, että tanssit kuuluu lukioon.” (PKK28)

”Osallistuin vanhojen tansseihin, koska mielestäni se on suurin tapahtuma lukiossa, jos valmistumista ja penkkareita ei lasketa.” (TKK33)

Ulkonäkö, pukeutuminen ja puvun hankinta ovat tärkeässä ja merkittävässä osassa Vanhojen Tansseja. Erityisesti tytöillä ulkonäkötekijät ja niihin panostaminen ovat isossa roolissa. Ulkonäkötekijöillä perusteltiin myös kurssin valitsemista. Seitsemän opiskelijaa kirjoitti ulkonäkötekijöiden vaikuttaneen osallistumispäätökseen. Tämän päivän nuorten arkipukeutuminen on vahvasti housu- ja tennaripainotteista. Mahdollisuus poiketa arkisesta tyylistä ja saada kerrankin laittautua nousi esille opiskelijoiden kirjoituksista. Tärkeinä osallistumispäätökseen vaikuttavina tekijöinä mainittiin halu pukeutua hienosti, mahdollisuus pukeutua mekkoon, sai laittautua ja olla kaunis sekä itse puvun hankinta. Hienosti pukeutuminen ja ulkonäköön panostaminen tekevät Vanhojen Tansseista entistä hienomman ja arvokkaamman juhlan, mikä mainittiin myös opiskelijoiden kirjoituksissa kurssin valitsemisperusteena. Neljä opiskelijaa perusteli kurssin valitsemista unelmalla, haaveella omasta prinsessapäivästä tai halulla olla osana hienoa tilaisuutta sekä päivällä, joka osuu vain kerran kohdalle ja yksi epäili, että olisi varmasti katunut, jos ei olisi osallistunut. Toisaalta myös päättämisen vapaus osallistumisesta sekä ulkonäköön liittyvien asioiden suunnittelussa mainittiin kahdessa kirjoitelmassa yhdeksi osallistumisen perusteeksi.

Yksi Vanhat Tanssit -kurssin päätavoitteista on tanssien harjoittelu ja niiden esittäminen. Kurssille osallistuvat saavat kattavan opetuksen monista perinteisistä ja arvokkaista juhlatansseista. Osa tansseista pohjautuu perinteiseen seurataanssiin valssiin. Valssitaidon oppimisesta on monille hyötyä myöhemmin elämässä kuten häävalssia tanssittaessa tai vapaa-ajalla vaikkapa lavatansseissa. Tanssitaidon oppimisen mahdollisuudesta huolimatta vain kaksi tutkimukseen osallistuneista kirjoitti tanssitaidon oppimisen syyksi osallistua Vanhat Tanssit -kurssille.

Kaikille Vanhat Tanssit eivät ole pitkäaikainen haave ja kauan odotettu päivä prinsessana tai prinssinä. Ajatus vanhojentansseista ei ole välttämättä käynyt lainkaan mielessä tai ajatukset ovat olleet lähinnä kielteisiä. Taustalla saattaa olla epävarmuus omia tanssitaitoja tai sosiaalisia taitoja kohtaan, tanssimista ei koeta ”omaksi jutuksi” tai tapahtuman kaupallisuus ja kalleus aiheuttavat halun kieltäytyä kurssista ja koko tapahtumasta. Tässä tutkimuksessa neljä opiskelijaa kirjoitti olleensa aluksi epävarmoja osallistumisesta. Kaksi mainitsi, etteivät alun perin olleet lainkaan aikeissa osallistua ja kaksi opiskelijaa oli empinyt osallistumisen suhteen. Huomioitavaa on, että kaikki neljä mainitsevat myös yhdeksi osallistumisensa syyksi kavereiden osallistumisen tai jonkun houkutelleen osallistumaan.

7.3.2 Miksi nuori ei osallistunut Vanhat Tanssit -kurssille

Tähän tutkimukseen haluttiin mukaan myös opiskelijat, jotka eivät osallistuneet Vanhat Tanssit -kurssille tai tapahtumaan. Osallistumattomia opiskelijoita oli kuusi, joista yksi oli tyttö ja viisi poikaa.

Opiskelijoilla oli erilaisia syitä olla osallistumatta vanhojen tansseihin. Mikään yksittäinen syy ei noussut ylitse muiden. Eniten mainintoja saivat sosiaaliset syyt, jotka kolme opiskelijaa mainitsi yhdeksi osallistumattomuuden syyksi. Yhdellä opiskelijoista syynä oli se, että kaikki kaverit eivät tanssineet, toinen piti sosiaalisia taitojaan heikkoina ja kolmannen jo hankittu pari oli vaihtanut koulua. Kaksi opiskelijaa oli maininnut osallistumattomuuden syyksi stressin. Heistä toinen kirjoitti, *jännitän helposti ja tanssiminen olisi aiheuttanut turhaa stressiä (PEE22)*. Stressaavaksi koettiin myös tansseihin valmistautuminen puvun hankintoineen ja kampauksen suunnitteluineen sekä tanssiaskelten oppiminen. Kahdella opiskelijalla kurssi oli jäänyt käymättä ajanpuutteen vuoksi. Yksi ajanpuutetta selittävä tekijä

oli jääkiekkoharrastus, joka oli päällekkäin tanssiharjoitusten kanssa. Kaksi opiskelijaa kirjoitti, etteivät kokeneet tanssimista omaksi jutuksean eivätkä itselle tärkeänä asiana. Epäilyt omia tanssitaitoja kohtaan tulivat yhden nuoren kirjoituksesta esille. Vain yksi opiskelija mainitsi jättäneensä tanssit väliin taloudellisiin seikkoihin vedoten, eikä se ollut ainoa syy, miksi hän ei osallistunut.

Kahdessa vastauksessa tuli kuitenkin selkeästi esille, että opiskelijoiden mielestä vanhana oleminen on paljon muutakin kuin vanhojen tanssit. Toinen heistä kiteytti asian seuraavasti, *Vanhana oleminen tarkoittaa oikeastaan aivan kaikkea muuta, kuin itse tanssimista (TEE6)*. Molemmat tästä kirjoittaneet osallistuivatkin tapahtumaan muilla tavoilla. Toinen heistä oli tapahtumassa videokuvaajana ja toinen valokuvasi sekä oli apuna tarvittaessa. He osallistuivat myös ruokailuun, jatkoille ja vanhojen risteilylle.

Kaikki kurssin väliin jättäneet eivät osanneet sanoa, mikä olisi saanut heidät osallistumaan tapahtumaan. Yhdeksi syyksi kuitenkin mainittiin se, että tapahtuman pitäisi olla rennompi ja tansseihin pitäisi pystyä vaikuttamaan enemmän. Lisäksi tanssiharjoitusten erilainen ajankohta, esimerkiksi aamuaika, olisi saanut yhden vastaajan osallistumaan. Vanhojen Tanssien harjoittelu sijoittui pääasiassa päivän viimeisiin tunteihin.

8 POHDINTA

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää erään eteläsuomalaisen lukion toisen vuosikurssin opiskelijoiden näkemyksiä ja kokemuksia Vanhat Tanssit -kurssista ja -tapahtumasta. Lisäksi tutkimuksessa selvitettiin opiskelijoiden syitä osallistua tai olla osallistumatta kurssille. Tutkimusote oli luonteeltaan laadullinen ja aineisto kerättiin opiskelijoilta vapaa-ajalla kirjoitettuna ainekirjoituksina. Suurin osa opiskelijoista kirjoitti otsikolla *Kokemuksia Vanhat tanssit -kurssista ja -tapahtumasta*. Kuusi opiskelijaa kirjoitti otsikolla *Miksi en osallistunut kurssille*. Ainekirjoitus soveltui hyvin aineistonkeruutavaksi lukioikäisille, sillä heidän kirjallinen ilmaisunsa on yleensä hyvällä tasolla. Pääosa kirjoituksista oli monipuolisia ja pitkiä. Muutama kirjoituksista oli suppeita, mutta pääasiassa aineisto oli rikas ja monipuolinen. Jokaisessa kirjoituksessa oli tutkimuksemme kannalta arvokasta sisältöä, emmekä joutuneet hylkäämään yhtään kirjoitusta. Tyttöjen tekstejä oli aineistossa hieman enemmän kuin poikien ja tyttöjen tekstit olivat pituudeltaan keskimäärin poikien tekstejä pitempiä. Lyhyemmistä kirjoituksista huolimatta poikien tekstit olivat sisällöltään ansiokasta pohdintaa. Opiskelijoiden apuna ollut ohjepaperi oli mielestämme hyödyllinen, koska tapahtumasta oli kulunut aikaa jo yli puoli vuotta. Apukysymykset ovat todennäköisesti ohjanneet opiskelijoiden kirjoituksia ja vaikuttaneet kirjoitusten sisältöön sekä tätä kautta tutkimuksemme tuloksiin.

Vanhojen Tanssien suosio lukiolaisten keskuudessa ja asema maamme lukioissa on vankka. Tapahtumalla on myös vahvat perinteet aina 1950-luvulta lähtien. Suosiosta ja perinteestä huolimatta Vanhojen Tansseja on tutkittu vähän (Happonen & Mustonen 2013; Jäppinen 2007; Pakarinen 2004). Aiemmista tutkimuksista kaksi ovat pro gradu -tutkielmia (Happonen & Mustonen 2013; Pakarinen 2004) ja yksi Helsingin kaupunginmuseon tekemä Vanhojen Tanssien historiaa käsittelevä tutkimus (Jäppinen 2007). Halusimme tällä tutkimuksella saada yksityiskohtaisempaa ja syvällisempää tietoa tämän hetken Vanhat Tanssit -kurssista ja -tapahtumasta opiskelijoiden kokemana. Happonen ja Mustosen (2013) tutkimus oli määrällinen ja kohdejoukkona olivat Vanhojen Tansseja opettavat opettajat. Pakarinen (2004) keskittyi laadullisessa tutkimuksessaan Vanhojenpäivään ja siihen valmistautumiseen.

8.1 Tutkimuksen päätulosten tarkastelua

Nuoret nostivat kirjoituksissaan esille monenlaisia Vanhat Tanssit -kurssiin ja -tapahtumaan liittyviä asioita. Kurssilla ja tapahtumalla oli tärkeä merkitys nuorten toisen vuoden opiskelussa. Valtaosa nuorten aineista oli kirjoitettu myönteiseen sävyyn ja teksteistä kumpusi positiivinen suhtautuminen kurssia ja tapahtumaa kohtaan. Eniten kirjoitetuiksi aihealueiksi nousivat kurssille valmistautuminen, ulkonäkö sekä Vanhat Tanssit -kurssin ja Vanhojenpäivän sisältö. Lisäksi opiskelijat pohtivat, millainen henkilökohtainen ja yhteisöllinen kokemus Vanhat Tanssit olivat sekä arvioivat kurssin ja tapahtuman merkitystä osana lukio-opiskelua. Opiskelijat myös kertoivat, miksi osallistuivat tai eivät osallistuneet kurssille.

Merkittäväksi kurssille valmistautumiseen kuuluvaksi tekijäksi nousi parin valinta. Erityisesti tyttöjen keskuudessa parin valinta koettiin hyvin tärkeänä asiana. Sopivaa paria mietittiin jo hyvissä ajoin ennen kurssin alkua. Parin valinta haluttiin tehdä ajoissa, jotta oma osallistuminen ei jäisi ainakaan parin löytämisestä kiinni. Myös Pakarisen (2004) tutkimuksessa tanssiparin valinta nousi tärkeäksi asiaksi ja se haluttiin hoitaa ajoissa kuntoon (Pakarinen 2004, 19). Happonen & Mustosen (2013) tutkimuksessa merkittävimmäksi Vanhat Tanssit -kurssille osallistumattomuuden syyksi nousi se, ettei oppilas ollut saanut itselleen paria (Happonen & Mustonen 2013, 46). Tanssipariksi ei välttämättä kelpuuteta ketä tahansa ja kriteerejä mietitään tarkkaan ennen parin kysymistä. Tässä tutkimuksessa vain tytöt kirjoittivat pariin kohdistuneista kriteereistä. Tytöille oli tärkeää, että parin kanssa tulisi hyvin toimeen, yhdessä olisi mukavaa ja parin tuntisi jo ennestään. Tytöt arvostivat myös parin tanssitaitoa ja pojan pituutta, pojan toivottiin olevan tyttöä pidempi.

Tämän tutkimuksen nuorille tärkeä ja merkityksellinen Vanhojen Tansseihin liittyvä teema oli ulkonäkö. Ulkonäöstä, kuten asun hankinnasta, kampauksesta ja meikistä, kirjoitettiin runsaasti. Erityisesti tytöt kertoivat aiheesta innokkaasti ja laveasti. Myös moni poika oli maininnut asun hankinnasta, mutta huomattavasti suppeammin kuin tytöt. Tyttöjen kirjoituksissa korostui ulkonäkötekijöiden suunnittelun ja hankinnan varhainen aloittaminen, kun taas monella pojalla asun hankinta oli jäänyt viime hetkeen ja asian kanssa oli tullut kiire. Niin tytöissä kuin pojissakin oli puvun vuokranneita sekä omaksi ostaneita, yksi tytöistä oli valmistanut puvun itse. Tämän päivän trendi on puvun tilaaminen ulkomailta verkkokaupan välityksellä, mikä tuli ilmi tässäkin tutkimuksessa tyttöjen kirjoituksista. Ulkomailta

tilaamista perusteltiin laajemmalla valikoimalla niin mallien kuin värienkin suhteen ja huokeammilla hinnoilla.

Vanhojen Tanssien historian aikana ulkonäkötekijät ovat muuttuneet merkittävästi. Alkuperäinen ajatus oli pukeutua vanhoihin vaatteisiin ja korostaa omaa kypsyyttä. Parin viime vuosikymmenen aikana tilalle ovat tulleet modernit tanssiaismekot ja vanhojen päivä on alkanut muistuttaa enemmän amerikkalaisia prom-tanssiaisia kuin alkuperäistä suomalaista ideaa. (Yle uutiset Satakunta 2011.) Tutkimuksen nuorista kukaan ei maininnut pukeutuneensa vanhaan asuun tai vanhan tyyliseen asuun. Sen sijaan tytöistä muutamat kertoivat halunneensa prinsessatyylisen tanssiaismekon. Tytöille oli myös tärkeää, että puvun väri ja malli olivat mieleisiä, minkä vuoksi pukuja käytiin sovittamassa useammassa paikoissa ja myös muissa kaupungeissa. Poikien kohdalla asujen hankinta oli huomattavasti yksinkertaisempaa niukemman valikoiman johdosta. Pojille oli tärkeää, että asu kuvasti tapahtuman juhlavuutta ja sen vuoksi moni pukeutui frakkiin.

Vanhojen Tanssit ovat saaneet viime vuosina paljon huomiota niin mediassa kuin sosiaalisessakin mediassa kaupallisuuden ja elitististen piirteiden vuoksi (Härsilä 2015; Iisalmen Sanomat 2015; Naakka 2015; Yle uutiset Satakunta 2011). Rahaa vanhojen tansseihin saa uppoamaan juuri niin paljon kuin on valmis käyttämään. Asu ei ole ainoa kustannuserä vaan rahaa kuluu muihin ulkonäkötekijöihin, asusteisiin ja Vanhojenpäivään liittyvään oheistoimintaan. Osa jopa vuokraa päivän kyytejä varten limusiinin ja osa haluaa ikuistaa päivän valokuvaajalla. (Naakka 2015.) Tässä tutkimuksessa tytöt kertoivat kustannusten olleen 90 euron ja 600 euron välillä. Moni tytöistä mainitsi asun olleen kallein kustannuserä. Lisäkustannuksia oli tullut kampaajasta, meikistä ja asusteista, muutama oli hankkinut myös päivää varten kunnolliset kengät. Pojat pääsivät kustannuksissa tyttöjä halvemmalla. He ilmoittivat puvun vuokran olleen keskimäärin sata euroa, eikä muita kuluja heidän mukaansa ollut. Kustannusten kohdalla onkin huomioitava, mitä nuoret ovat laskeneet kustannuksiin. On mahdollista, että moni on ilmoittanut asuun ja muuten ulkonäköön kuluneen rahasumman, eikä ole laskenut mukaan muita kuluja kuten ruokailua, illanviettoa tai vanhojen risteilyä. Todelliset kustannukset ovat siis voineet olla huomattavasti suuremmat. Nuoret kertoivat, että pääasiassa maksajan roolissa oli omat vanhemmat. Osa nuorista oli osallistunut kustannuksiin maksamalla itse osan kuluista kuten rakennekynnet ja ripsienpidennykset, jotka eivät olleet ihan välttämättömiä tapahtumassa. Useampi tyttö kirjoitti, ettei heillä ollut ennakolta laadittua budjettia ja vanhemmat olivat ymmärtäneet

korkeat kustannukset. Vanhemmat olivat halunneet tarjota tyttärilleen ikimuistaisen päivän hinnalla, millä hyvänsä.

Vanhat Tanssit -kurssin ja -tapahtuman merkityksellisimmäksi teemaksi nousivat esiintymiset. Vaikka kurssilla on kasvatuksellisia ja taidollisia tavoitteita, ovat esiintymiset, päivä prinsessana ja tyylikkäänä herrasmiehenä, monelle nuorelle kurssin kohokohta. Esiintymisistä ikimuistoisimpana pidettiin esiintymistä vanhemmille, vaikka se koettiin myös kaikkein jännittävimmäksi. Nuoret kertoivat runsaasti esiintymisjännityksestä. Jännitystä oli aiheuttanut ensimmäinen esiintyminen juhlavaatteissa oikealle yleisölle, yleisön runsas määrä ja se, että joukossa oli paljon tuttuja. Tavoitteet olivat myös korkealla, koska kyseessä oli lakkautuspäätöksen saaneen koulun ja koko kunnan viimeiset Vanhojen Tanssit, ja kaikki halusivat onnistua. Jännityksestä huolimatta esiintymisistä oli pystytty nauttimaan ja tunnelma oli korkealla.

Tutkimuksen nuoret pitivät tanssien harjoittelua tärkeänä osana Vanhat Tanssit -kurssia. Harjoittelu aloitettiin hyvissä ajoin syksyllä. Tanssien oppimisen eteen nähtiin vaivaa ja käytettiin runsaasti aikaa. Vaikka harjoituksia oli usein, niitä ei ollut yhtään liikaa ja ne koettiin mielekkäiksi pienistä valssin pyörimishaasteista huolimatta. Moni nuori oli ennakkoon arvellut tanssikuvioiden oppimisen ja niiden muistamisen olevan haasteellista, mutta yllätyksekseen huomasikin oppimisen olevan suhteellisen helppoa. Tanssien oppimisen kannalta parin paikallaolo harjoituksissa koettiin tärkeäksi ja hänen tanssitaitoaan arvostettiin. Osaavan parin kanssa tanssiminen oli entistä nautinnollisempaa. Kaikkien mielestä tanssitaito ei ollut niin merkitsevää vaan tärkeämpää oli, että yhdessä oli hauskaa ja yhteisten onnistumisten kautta riemu vain kasvoi.

Nuoret kehuivat harjoitusten ilmapiiriä. Ilmapiiri oli rento kaikesta jännityksestä ja stressistä huolimatta. Kurssille osallistuneet tulivat hyvin toimeen keskenään ja tapahtumalla nähtiin olevan vuosikurssia yhdistävä vaikutus. Hyvän ilmapiirin katsottiin syntyneen niin opiskelijoiden kuin opettajienkin vaikutuksesta. Opiskelijoiden hyvää yhteishenkeä keuhuttiin ja sen uskottiin edistäneen myönteisesti kurssin ilmapiiriä. Kurssin ilmapiiri koettiin kannustavaksi, minkä vuoksi tanssien harjoittelu oli mielekästä ja valtaosa yritti parhaansa. Kannustava ja rento ilmapiiri sekä hyvä yhteishenki oli edesauttanut myös yhteistyön sujumista. Nuorten aineista nousi esille hyvin toiminut yhteistyö sekä parin että koko ryhmän kanssa. Kaikilla oli yhteinen päämäärä, onnistuneet tanssiaiset, minkä eteen ponnisteltiin.

Omaa paria ja muita autettiin, jos jokin oli epäselvää. Isoon joukkoon mahtui myös hiukan rennommalla asenteella mukana olevia, mutta heidän ansiostaan vuosikurssi oli ainutlaatuinen ja unohtumaton. Opettajien humoristisella, mutta jäməkällä asenteella uskottiin olleen myönteistä vaikutusta kurssin ilmapiiriin. Lisäksi opiskelijat arvostivat opettajien työpanosta ja ammattitaitoa.

Oheistoiminta oli tutkimuksen nuorille merkityksellinen vanhojen tanssien osa-alue. Oheistoiminnassa tärkeää oli yhdessä oleminen ja yhdessä tekeminen. Ravintolaruokailun, illanvieron ja vanhojen risteilyn katsottiin kasvattaneen vuosikurssin yhteishenkeä, ja ne nähtiin tärkeiksi yhteisöllisyyden kehittymisen kannalta. Erityisesti illanviettoa nuoret kehuivat onnistuneeksi, minkä arveltiin osittain johtuneen vuosikurssin pienuudesta. Tilaisuus pysyi riittävän pienenä ja kaikki juhlijat mahtuivat samaan paikkaan. Ryhmä oli myös tiivis ja yhteistyökykyinen. Onnistuneen illanvieron eteen oli nähty vaivaa ja tehty yhdessä töitä, ikimuistoiselle päivälle haluttiin ikimuistoinen päätös.

Vanhat Tanssit; kauniiden tanssiaismekkojen loistetta, upeita kampauksia, tummiin pukeutuneita nuoria miehiä ja viimeiseen asti hiottuja tanssikuvioita. Näistä elementeistäkö Vanhat Tanssit muistetaan? Osittain kyllä, ainakin me suuri yleisö, joka seuraa tapahtumaa kerran vuodessa median välityksellä tai osa jopa katsomon penkiltä. Upeiden tanssien lomassa näemme sädehtivän kauneuden ja ylvään komeuden, mikä välittyy tanssijoiden olemuksista, kun he pyörähtelevät tanssilattialla. Tämän tutkimuksen perusteella tanssijoille tapahtuma on paljon muutakin. Kurssi ja tapahtuma olivat olleet monelle huikea henkilökohtainen kokemus ja muisto, jota he uskoivat muistelevansa vielä monien vuosien päästäkin. Vanhojen Tanssit koettiin ainutlaatuisena tilaisuutena, jollaista myöhemmin elämässä ei tulisi eteen.

Nuoret kertoivat kurssin vaikuttaneen myönteisesti heidän suhtautumiseen tanssimista kohtaan. Kurssilla oli opittu, että tanssiminen voi olla hauskaa, eivätkä perinteiset tanssit olleet niin tylsiä. Harjoittelun myötä tanssiminen oli helpottunut ja ajatus tanssikuvioden vaikeudesta oli muuttunut. Onnistumisen kokemukset olivat lisänneet itseluottamusta tanssimista kohtaan, minkä uskottiin rohkaisevan myöhemmin vapaa-ajallakin tanssimaan paritansseja. Tärkeänä kurssin antina nuoret pitivät myös tanssitaidon oppimista. Arveltiin, että ilman kurssia, tanssiaskeleita ei koskaan olisi ollut mahdollisuus oppia. Tanssimaan oppimista ei pidetty tärkeänä vain esiintymisten onnistumisen kannalta vaan myös

tulevaisuuden kannalta. Tanssiaskelten osaamisesta uskottiin olevan hyötyä myöhemmin elämässä.

Vanhat Tanssit -kurssi ja -tapahtuma oli opiskelijoille arvokas yhteisöllinen kokemus. Valtaosa tutkimuksen nuorista kertoi vanhojen tanssien vaikuttaneen myönteisesti ryhmän yhteishenkeen ja yhteenkuuluvuuteen. Vaikka opiskelijoiden keskuudessa oli jo ennen vanhojen tansseja hyvä yhteishenki koulun pienuudesta johtuen, koettiin kurssin ja tapahtuman lähentäneen entisestään vuosikurssia. Myös muissa tutkimuksissa on havaittu vanhojen tanssien tärkeä merkitys ryhmätyöskentelytaitojen oppimisessa sekä ryhmähengen ja yhteenkuuluvuuden kehittymisen kannalta. Pienellä ja tiiviillä opiskeluyhteisöllä on katsottu olevan vain positiivista vaikutusta asiaan. (Happonen & Mustonen 2013, 44; Pakarinen 2004, 53-54.) Tutkimuksemme nuoret arvelivat, että yhteishengen kehittymisen taustalla oli kaikkien voimakas halu työskennellä yhteisen päämäärän, hienojen ja ikimuistoisten tanssiaisten, eteen. Vanhojen Tansseihin kuului myös monia parinvaihtotansseja, jolloin pääsi tutustumaan muihin kurssilaisiin. Uusiin ihmisiin tutustumisen arveltiin kasvattaneen yhteishenkeä ja hälventäneen ennakkoluuloja. Lisäksi harjoituksissa ja tapahtumassa hankitut yhteiset kokemukset tiivistivät ryhmää entisestään. Osa nuorista koki oheistoiminnalla; ruokailulla, illanvietolla ja vanhojen risteilyllä, olleen tärkeä yhteishenkeä kasvattava vaikutus. Tärkeä yhteisöllisen kokemuksen muoto oli keiden kanssa tapahtuman sai kokea. Erityisesti tytöille tapahtuman kokeminen hyvien kavereiden kanssa oli arvokkaampaa kuin itse tanssiminen. Tärkeäksi nousi myös Vanhojen Tanssien kokeminen kyseisessä lukiossa kyseisen ryhmän kanssa ennen koulun lakkauttamista.

Tutkimuksemme nuoret kokivat Vanhojen Tanssien kuuluvan tärkeänä osana lukio-opiskeluun. Vanhat Tanssit ovat hieno perinne lukioissa, minkä toivottiin jatkuvan vielä vuosia eteenpäin. Kurssi ja tanssitaidon oppiminen nähtiin kuuluvan yleissivistykseen, mikä on linjassa Lukion opetussuunnitelman perusteissa (2003) lukiokoulutukselle määriteltyjen tavoitteiden kanssa. Opiskelijat näkivät erilaisten tapahtumien tuovan mielekästä vaihtelua teoriapainotteiseen opiskeluun. Vanhojen Tanssien katsottiin opettavan esiintymistaitoja, hyviä käytöstapoja ja tuovan juhlallisuutta arjen keskelle. Valtaosa tutkimuksemme opiskelijoista koki kurssin hauskana ja mieleenpainuvana, yhtenä lukioajan välietappina. Kurssin mielenkiintoa lisäsi sen poikkeavuus muista lukiokursseista. Nuoret arvioivatkin, että tällaisilla hiukan kevyemmällä kursseilla on myös paikkansa lukio-opinnoissa. Tanssien harjoittelu, esiintyminen vanhemmille ja Vanhojenpäivän tunnelma koettiin erityisen

mieleenpainuviksi. Lisäksi opiskelijoiden oma tanssi oli erilaisuutensa ja vapaamuotoisen toteuttamisen vuoksi koettu mieleenpainuvana. Opiskelijat olivat hyvin tyytyväisiä kurssiin ja tapahtumaan, edes pienet kömmähdykset esiintymisissä eivät haitanneet. Mietityttämään oli vain jäänyt, muistiko ikimuistoisesta päivästä nauttia riittävästi jännityksen keskellä.

Merkittävimmäksi Vanhat Tanssit -kurssille osallistumisen syyksi nousivat sosiaaliset tekijät, jonkun toisen ihmisen vaikutus. Lähes puolet tutkimukseemme osallistuneista nuorista mainitsi yhdeksi osallistumisen syyksi kavereiden osallistumisen, oman sisaruksen tai sukulaisen esimerkin seuraamisen sekä opettajan tai oman vanhemman houkuttelun. Tärkeäksi osallistumisen syyksi nostettiin myös Vanhojen Tanssien kuuluminen luonnolliseksi osaksi lukio-opiskelua. Vanhoilla Tansseilla katsottiin olevan vahvat perinteet, joissa haluttiin olla osallisena ja perinnettä haluttiin olla jatkamassa. Myös ulkonäkötekijät vaikuttivat osallistumispäätökseen. Opiskelijoiden mielestä oli hienoa, kun sai kerrankin laittautua ja poiketa arkisesta tyylistä. Moni tyttö oli jo kauan haaveillut prinsessapäivästä. Vaikka tanssiminen ja tanssitaidon oppiminen on yksi Vanhat Tanssit -kurssin tavoitteista, oli huomioitavaa, ettei tanssitaidon oppiminen ollut kuin kahden nuoren kurssille osallistumisen syy. Kurssin jälkeen moni kuitenkin huomasi, että kurssi oli vaikuttanut myönteisesti omiin käsityksiin tanssia kohtaan ja kurssia pidettiin tärkeänä juuri tanssitaidon oppimisen kannalta.

Tässä tutkimuksessa opiskelijat kirjoittivat yleisesti ottaen varsin myönteisesti osallistumisestaan kurssille ja tapahtumaan. Opiskelijoiden vastausten joukossa oli ainoastaan yksi vastaus, jossa useampaa Vanhojen Tansseihin liittyvää osa-aluetta, kuten opettajien toimintaa, tanssien liian yksinkertaisia askelkuvioita sekä musiikkia, kritisoi. Herää kysymys, oliko kurssi ja tapahtuma todellisuudessa opiskelijoiden mielestä niin myönteinen kuin mitä he antoivat vastaustensa perusteella ymmärtää, vai oliko aikaa kulunut jo niin kauan, että tapahtuma oli muuttunut sen johdosta myönteiseksi? Toisaalta tapahtumalla on voinut olla suurimmalle osalle opiskelijoista positiivinen merkitys, koska kyseessä on kuitenkin varsin pieni koulu ja opiskelijoita oli vähän. Lisäksi koulun lakkauttaminen ja tieto siitä, että kyseessä ovat viimeiset Vanhojen Tanssit, saattoi lisätä tapahtuman merkitystä opiskelijoiden keskuudessa ja lakkauttamistieto on mahdollisesti saanut opiskelijat myös panostamaan enemmän tapahtumaan.

Tähän tutkimukseen osallistui kuusi opiskelijaa, yksi tyttö ja viisi poikaa, jotka eivät tanssineet Vanhojen Tansseja eivätkä osallistuneet Vanhat Tanssit -kurssille. Mikään

yksittäinen tekijä ei noussut selkeäksi syyksi olla osallistumatta kurssille tai tapahtumaan. Sosiaaliset syyt, kuten kaverien osallistumattomuus sekä heikot sosiaaliset taidot, olivat yleisimmät syyt olla tanssimatta. Tapahtuman ja siihen valmistautumisen stressaavuus oli mainittu yhdeksi osallistumattomuuden syyksi. Tanssia ei myöskään koettu omaksi jutuksi tai itselle tärkeänä asiana. Lisäksi oman harrastuksen ja tanssikurssin päällekkäisyys oli ollut esteenä kurssille osallistumiseen. Vanhojen Tanssien kalleus ja yhteen päivään käytettävä rahamäärä on puhuttanut ja aiheuttanut kritiikkiä tapahtumaa kohtaan. Osa nuorista jättää tanssimatta tapahtuman kalleuden vuoksi. (Achté 2007; Hiironen 2015; Härsilä 2015). Tässä tutkimuksessa tapahtuman kalleus syynä olla tanssimatta tuli esille vain yhden opiskelijan aineessa, ja hänellä oli myös muita syitä jättää tanssit väliin. Vanhojen Tansseista on kasvanut merkittävä lukion vanhimmaksi tuleminen riitti. Kaksi tämän tutkimuksen opiskelijaa muistutti kuitenkin Vanhojenpäivän pohjimmaisesta ajatuksesta, vanhana oleminen on paljon muutakin kuin pelkät tanssit. Vanhojenpäivässä ja opiskelijoiden oheistapahtumissa voi olla mukana, vaikka ei tanssisi.

8.2 Tutkimuksen luotettavuus

Laadullisessa työskentelyssä tutkijan toiminnalla on keskeinen rooli ja laadullisessa tutkimuksessa luotettavuutta tulisi tarkastella koko tutkimusprosessin kannalta. Tuomen ja Sarajärven (2013, 140-141) mukaan huomiota voidaan kiinnittää esimerkiksi tutkimuksen kohteeseen ja tarkoitukseen sekä omiin oletuksiin tutkimusta aloitettaessa. Hirsjärvi ym. (2009) määrittelevät laadullisen tutkimuksen luotettavuuden lisääntyvän tutkijan raportoidessa tarkasti tutkimuksen toteuttamisen kaikista vaiheista. Aineiston keruun olosuhteet tulisi kertoa selvästi ja totuudenmukaisesti. Laadullisen aineiston analysoinnissa on keskeistä luokittelujen tekeminen, ja luokittelun syntyminen ja niiden perusteet tulisi kertoa tarkkaan raportissa. Tulosten tulkinnan yhteydessä on tärkeää määritellä tutkijan tulkintaperusteet ja mihin hän perustaa päätelmät. Tutkimusselosteiden rikastuttaminen autenttisilla dokumenteilla, kuten suorilla sitaateilla, auttaa lukijaa. Lisäksi arvioinnin tulisi aina kohdistua koko tutkimukseen. (Hirsjärvi ym. 2009, 232-233.) Tässä tutkimuksessa olemme pyrkineet raportoimaan tarkasti kaikista tutkimuksen vaiheista. Tulosten yhteyteen lisätyt opiskelijoiden vastauksista poimitut sitaatit, on valittu kuvaamaan opiskelijoiden monipuolisia vastauksia.

Tässä tutkimuksessa aineisto kerättiin ainekirjoituksilla. Aineistonkeruutapaa valitessa oletuksena oli, että lukiolainen kykenee ilmaisemaan ajatuksiaan kattavasti kirjoittamalla, ja siksi

ainekirjoitus valittiinkin aineistonkeruumenetelmäksi. Tekstejä lukiessa kuitenkin huomasi, että joistakin asioista oli kirjoitettu vain yhdellä lauseella ja melko pintapuolisesti. Haastattelulla olisi voinut saada syvällisempää tietoa ja tarvittaessa olisi voinut pyytää opiskelijaa tarkentamaan vastaustaan. Toisaalta osa opiskelijoista on saattanut vastata kysymyksiin avoimemmin, koska aineisto kerättiin anonymisti. (vrt. Tuomi & Sarajärvi 2013, 139, 140.) Opiskelijat vastasivat kyselyyn omalla ajalla kotonaan apunaan vain ohjepaperi. On voinut käydä myös niin, että osa opiskelijoista on lukenut ohjeet huolimattomasti tai ymmärtänyt tehtävänannon väärin. Kokonaisaineistossa olikin vastauksia, jotka osoittivat näin käyneen. Muutama opiskelija pahoitteli vastausta palauttaessaan, että oli unohtanut asian ja joutui kiireen takia palauttamaan vain lyhyen vastauksen. On myös mahdollista, että vastaamiseen ei ole ehditty tai jaksettu panostaa niin paljon kuin olisi voitu panostaa, jos vastaaminen olisi tapahtunut kouluajalla. Toisaalta osa vastauksista saattaa olla myös laajempia, mitä olisi yhden oppitunnin aikana ehtinyt laatia.

Eskola ja Suoranta (1998) käyttävät termiä triangulaatio kuvaamaan useamman kuin yhden tutkijan työskentelemässä saman tutkimuksen parissa. Kahden tai useamman tutkijan on neuvoteltava havainnoistaan ja näkemyksistään sekä päästävä yksimielisyyteen erilaisista ratkaisuksista, kuten aineiston hankinnasta, luokittelusta ja tulkinnasta sekä raportin kirjoittamisesta. Useampi tutkija myös monipuolistaa tutkimusta tarjoamalla aiheesta useampia näkökulmia. (Eskola & Suoranta 1998, 69-70.) Olemme tässä tutkimuksessa työskennelleet sekä yhdessä että erikseen. Aineiston analysointivaiheen alussa teimme kumpikin omat analyysisapluunamme, koska halusimme saada aineistosta irti monipuolisempia näkökulmia kuin mitä olisimme ehkä yhdessä työskennellessämme saaneet. Tämän jälkeen vertasimme muodostuneita luokkia ja päätimme yhdessä, millaisilla luokilla jatkoimme analysointia. Pyrimme myös tekemään kaikissa vaiheissa aineiston analysointia mahdollisimman objektiivisesti.

8.3 Jatkotutkimusaiheita

Vanhat tanssit -kurssista ja tapahtumasta on tehty vain vähän tutkimuksia, joten aiheen tutkiminen on perusteltua (kts. Happonen & Mustonen 2013; Jäppinen 2007; Pakarinen 2004.) Tehdyt tutkimukset ovat pääasiassa pro gradu -tutkielmia, joten esimerkiksi väitöskirjatasoinen tutkimus laajentaisi Vanhojen Tanssien tutkimuskenttää merkittävästi.

Tässä tutkimuksessa käytettiin ainekirjoituksia aineistonkeruutapana. Erilaisella aineistonkeruumenetelmällä, kuten haastattelulla, tietyistä osa-alueista voisi saada syvällisempää tietoa. Aihetta olisi mahdollista lähestyä myös tutkimalla jotain tiettyä Vanhat Tanssit -kurssiin tai -tapahtumaan liittyvää osa-aluetta syvällisemmin. Yksi mielenkiintoinen tutkimuskohde voisi olla esimerkiksi tapahtumaan liittyvä yhteisöllisyys. Vanhat Tanssit -kurssi ja -tapahtuma, sekä niihin liittyvät asiat, kuten valmistautuminen ja rahan kuluminen, herättävät paljon keskustelua mediassa ja erilaisilla internetin keskustelupalstoilla. Tutkimalla aiheeseen liittyvää mielipidekirjoittelua, saisi mielenkiintoisen tutkimuksen. Lisäksi voisi olla kiinnostavaa vertailla erityyppisissä kouluissa toteutettua Vanhat Tanssit -tapahtumaa. Pienen maalaiskoulun tapahtuma olisi todennäköisesti erilainen kuin suuren kaupunkikoulun tapahtuma. Vanhat Tanssit -kurssia opettavat opettajat voisivat hyötyä aiheesta työstetystä materiaalipaketista. Vanhat Tanssit -kurssilla opetettavista tansseista ei ole olemassa kaikkia tansseja kattavaa opaskirjaa, vaan tansseja opetetaan vaihtelevasti eri kunnissa ja kaupungeissa. Yleisimpien Vanhat Tanssit -kurssilla opettavien tanssien kokoaminen yksiin kansiin voisi auttaa monia opettajia kurssin suunnittelussa.

LÄHTEET

- Achté, I. 2007. Vanhojentanssit nielevät rahaa lukiolaisilta. Viitattu 25.3.2015. <http://yle.fi/aihe/artikkeli/2007/02/08/vanhojentanssit-nielevat-rahaa-lukiolaisilta>.
- Antikainen, A., Rinne, R. & Koski, L. 2003. Kasvatussosiologia. Helsinki: WSOY.
- Anttila, E. 1994. Tanssin aika. Opas koulujen tanssikasvatukseen. Helsinki: Liikuntatieteellinen seura.
- Anttila, E. 2013. Koko koulu tanssii! Kehollisen oppimisen mahdollisuuksia koulu yhteisössä. Teatterikorkeakoulu. Helsinki: Edita Prima Oy. Viitattu 21.11.2014. https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/42322/Acta_Scenica_37.pdf?sequence.
- Brinson, P. 1991. Dance as Education. Towards a National Dance Culture. London: Falmer Press.
- Buckroyd, J. 2000. The Student Dancer. Emotional Aspects of the Teaching and Learning Dance. London: Dance Books.
- Dans i skolan. En Metodiskrift från Danshögskolan. 1990. Stockholm: Danshögskola.
- Eskola, J. 2010. Laadullisen tutkimuksen juhannustaiat. Laadullisen aineiston analyysi vaihe vaiheelta. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 3. painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 179-203.
- Eskola, J. & Suoranta, J. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. 8. painos. Tampere: Vastapaino.
- Eskola, J. & Vastamäki, J. 2010. Teemahaastattelu: opit ja opetukset. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 3. painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 26-44.
- Hakulinen, K. & Yli-Jokipii, P. 2007. Tanssilavakirja. Tanssista, lavoista ja lavojen tansseista. Helsinki: AtlasArt.
- Hall, S. 2003. Kulttuuri, paikka, identiteetti. Teoksessa M. Lehtonen & O. Löytty (toim.) Eri-laisuus. Tampere: Vastapaino, 85-128.
- Hanna, J. L. 1979. To Dance is Human: a theory of nonverbal communication. Austin Texas: University of Texas Press.

- Happonen, M. & Mustonen, A. 2013. Haastavaa, mutta aina yhtä mukavaa! Liikunnanopettajien näkemyksiä ja kokemuksia Vanhat Tanssit -tapahtumasta. Jyväskylän yliopisto. Liikuntakasvatuksen laitos. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 11.3.2015. <https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/42177/URN:NBN:fi:jyu-201309172312.pdf?sequence=1>.
- Heikkinen, H. 2010. Narratiivinen tutkimus - todellisuus kertomuksena. Teoksessa Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 3. painos. Jyväskylä: PS-kustannus. 143-159.
- Hiiro, J. 2015. Vanhojenpäivä maksaa sataasia, eikä kaikkia edes kiinnosta. Viitattu 16.3.2015. <http://www.hs.fi/kaupunki/a1423721417816>.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Hämeenlinna: Karisto.
- Hoppu, P. 2003. Tanssintutkimus tienhaarassa. Teoksessa H. Saarikoski (toim.) Tanssi, tanssi. Kulttuureja, tulkintoja. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 19–51.
- Hyvärinen, M. 2006. Kerronnallinen tutkimus. Viitattu 15.5.2015. www.hyvarinen.info.
- Hyyppä, M. T. 2002. Elinvoimaa yhteisöstä. Sosiaalinen pääoma ja terveys. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Hännikäinen, M. & Rasku-Puttonen, H. 2006. Johdanto: Päiväkoti ja koulu vuorovaikutuksellisia yhteisöinä. Teoksessa K. Karila, M. Alasuutari, M. Hännikäinen, A. Nummenmaa & H. Rasku-Puttonen (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino. 11-16.
- Hänninen, V. 2010. Narratiivisen tutkimuksen käytäntöjä. Teoksessa Aaltola, J. & Valli, R. (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 3. painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 160-178.
- Härsilä, T.-R. 2015. Wanhaksi rahalla. Viitattu 8.2.2015. <http://www.ksml.fi/mielipide/kolumnit/wanhaksi-rahalla/1981598>.
- Iisalmen Sanomat 2015. Vanhojen tansseihin helposti palaa rahaa. Viitattu 25.3.2015. <http://www.iisalmensanomat.fi/news/vanhojen-tansseihin-helposti-palaa-rahaa/>.
- Juntunen, M-L., Perkiö, S. & Simola-Isaksson, I. 2010. Musiikkia tanssien. Musiikkiliikunnan käsikirja 2. Helsinki: WSOYpro.
- Jussila, N., Raahenmaa, N. & Ikonen, J. 2013. Wanhojen tyyli 2013. Viitattu 23.3.2015. <http://www.hyvelehti.fi/tyyli/2013/02/wanhojen-tyyli-2013/>.

- Jäppinen, J. 2007. Mitä vanhaa on vanhojenpäivässä? Sofia – Helsingin kaupunginmuseon asiakaslehti (28), 13-17. Viitattu 10.2.2015. http://www.hel.fi/static/hkm/sofialehdet/sofia2007_2b.pdf.
- Kahila, H. & Kahila, P. 2006. Kun Suomi sanoi: Saanko luvan. Jyväskylä: Gummerus.
- Keskitalo, E. 2015. Poikien etsimistä ja poliisilupia – näin syntyvät vanhojen tanssit. Viitattu 9.4.2015. <http://www.lansi-savo.fi/uutiset/lahella/poikien-etsimista-ja-poliisilupia-nain-syntyvat-vanhojen-tanssit-260740>.
- Laakso, L. 2007. Johdatus liikuntapedagogiikkaan ja liikuntakasvatukseen. Teoksessa P. Heikinaro-Johansson & T. Huovinen (toim.) Näkökulmia liikuntapedagogiikkaan. Helsinki: WSOY. 16-30.
- Laine, K. 2003. Koulukuvia. Koulu nuorten kokemistilana. 3. painos. Jyväskylän yliopisto: SoPhi 43.
- Laine, T. 2010. Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. 3. painos. Jyväskylä: PS-kustannus. 28-45.
- Layson, J. 1994. Historical perspectives in the study of dance. Teoksessa J. Adshead-Landsdale & J. Layson (toim.) Dance history. An introduction. 2. painos. London: Routledge, 3-17.
- Lehtinen, S. 2014. Vanhojen tanssit 2014. Stop for a minute. Viitattu 16.3.2015. http://sofi-stop-for-a-minute.blogspot.fi/2014_02_01_archive.html.
- Lindfors, A. 2012. Päivä prinssinä ja prinsessana. Viitattu 15.5.2015. <http://www.hyvelehti.fi/tyyli/2012/03/paiva-prinssina-ja-prinssana/>.
- Lukion opetussuunnitelman perusteet. 2003. Helsinki: Opetushallitus. Viitattu 10.2.2015. http://www.oph.fi/download/47345_lukion_opetussuunnitelman_perusteet_2003.pdf
- Lukion opetussuunnitelman perusteet. 2015. Luonnos. Helsinki: Opetushallitus. Viitattu 28.5.2015. http://www.oph.fi/download/166556_lukion_opetussuunnitelman_perusteet_2015_luonnos_14042015.pdf
- Luukko, T. 1998. Vanhoja tansseja ja vuosisadan vaihteen tansseja II. Tanssittavaksi akateemisissa tilaisuuksissa, lukioiden vanhojen päivän tanssiaisissa, koulujen juhlissa.
- Luukko, T. 2003. Ajatuksia tanssista koulun liikunta- ja kulttuurikasvatuksessa.

Liikunnanopettaja (4), 46.

- McCutchen, B. P. 2006. *Teaching Dance as Art in Education*. Champaign, IL: Human Kinetics.
- Melkko, U. 1977. *Seuratansseja*. 3. painos. Porvoo: WSOY.
- Metsämuuronen, J. 2005. *Tutkimuksen tekemisen perusteet ihmistieteissä*. Helsinki: International Methelp.
- Milad, M. 2002. *PariTanssien: tanssilavakirja*. Vantaa: Suomen Nuorisoseurojen Liitto.
- Naakka, I. 2015. Vanhojen tanssit rahallisesti iso paukku - kuin minihäät!. Viitattu 16.3.2015. http://www.iltalehti.fi/perhe/2015021019173219_pr.shtml.
- Nieminen, P. 1998. Four dance subcultures. A Study of Non-Professional Dancers' Socialisation, Participation Motives, Attitudes and Stereotypes. University of Jyväskylä. *Studies in Sport, Physical Education and Health* 199.
- Nieminen, P. 2007. Tanssin monet kasvot. Teoksessa P. Heikinaro-Johansson & T. Huovinen. (toim.) *Näkökulmia liikuntapedagogiikkaan*. Helsinki: WSOY, 284-298.
- Nieminen, P. & Varstala, V. (2002). A Study of Male and Female Physical Education Teachers' Perceived Competence in Dance and Their Opinions About Dance in Schools and in Physical Education Teacher Education. Teoksessa T. Arnold (toim.) *Facing Change. Proceedings of the AISEP World Sport Science Congress in Australia*, 263-271.
- Nurmi, A-M. 2012. Kadulta liikuntasaliin. Toimintatutkimus hiphop-tanssista osana lukion liikuntakasvatusta. University of Jyväskylä. *Studies in Sport, Physical Education and Health* 184.
- Ollila, A. 2005. Tanssi-ilmaisuprojektin toteuttaminen peruskoulun toisella luokalla. Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos. Pro gradu -tutkielma. Viitattu 22.5.2015. https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/10297/URN_NBN_fi_jyu-2005467.pdf?sequence=1.
- Opettajan haastattelu. Viitattu 19.3.2015.
- Pakarinen, E. 2004. ”Wienervalssin jälkeen meinasi pyörtyä”: oppilaiden kokemuksia vanhojen päivästä ja siihen valmistautumisesta. Jyväskylän yliopisto. Liikuntakasvatuksen laitos. Pro gradu -tutkielma.
- Palomäki, S. & Heikinaro-Johansson, P. 2011. Liikunnan oppimistulosten seuranta-arviointi perusopetuksessa 2010. Koulutuksen seurantaraportti 4. Helsinki: Opetushallitus.

- Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet. 2014. Helsinki: Opetushallitus. Viitattu 10.2.2015.
http://www.oph.fi/download/163777_perusopetuksen_opetussuunnitelman_perusteet_2014.pdf.
- Pietarinen, P. & Lindström, V. 2014. Ikimuistoinen vanhojen päivä. Viitattu 9.4.2015.
<http://www.hyvelehti.fi/tapahtumat/2014/02/ikimuistoinen-wanhojen-paiva/>.
- Pihlaja, R. 2015. Vanhojen tanssien prinssit ja prinsessat palautetaan maan pinnalle. Viitattu 16.3.2015.
http://yle.fi/uutiset/vanhojen_tanssien_prinssit_ja_prinsessat_palautetaan_maan_pinnalle/7796564.
- Rasku-Puttonen, H. 2006. Oppijoiden yhteisö, osallisuus ja kasvattajan merkitys. Teoksessa K. Karila, M. Alasuutari, M. Hännikäinen, A. Nummenmaa & H. Rasku-Puttonen (toim.) Kasvatusvuorovaikutus. Tampere: Vastapaino, 111-125.
- Saarikoski, H. 2003. Ruumiintekniikoista tanssien antropologiaan. Teoksessa H. Saarikoski (toim.) Tanssi, tanssi. Kulttuureja, tulkintoja. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, 9-17.
- Salovaara, R. & Honkonen, T. 2011. Rakenna hyvä luokkahenki. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Schreier, M. 2012. Qualitative Content Analysis in Practice. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Siljamäki, M. 2007. Tanssin oppiminen - enemmän kuin askeleita. Teoksessa P. Heikinaro-Johansson & T. Huovinen (toim.) Näkökulmia liikuntapedagogiikkaan. Helsinki: WSOY, 275-283.
- Siljamäki, M. 2013. Kulttuurinen kiinnostus heräsi tanssiharrastukseni myötä. Flamenco, itämainen tanssi ja länsiafrikkalaiset tanssit tanssinopettajien ja -harrastajien kokemana. University of Jyväskylä. Studies in Sport, Physical Education and Health 199.
- Suomen Lukiolaisten Liitto. Lukioperinteet. Viitattu 16.3.2015.
<http://www.lukio.fi/opiskelijalle/navigoi-lapi-lukion/ajattelen-olen-siis-lukiossamiita-lukiolaisuus-on/lukioperinteet/>.
- Suuri perinnekirja. Suomalaista juhlaperinnettä ennen ja nyt. 2011. S. Aalto (toim.) 7. painos. Hämeenlinna: Karisto.
- Swindlehurst, G. & Chapman, A. 2008. Teaching dance. A framework for creativity. Teoksessa J. Lavin (toim.) Creative Approaches to Physical Education. Helping children to achieve their true potential. London: Routledge, 29-54.

- Syrjälä, L. 2010. Elämäkerrat ja tarinat tutkimuksessa. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.)
ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä
aloittelevalle tutkijalle. 3. painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 247-261.
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2013. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 11. uudistettu painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Vanhat tanssit 2014. Viitattu 21.10.2014. <http://www.tanssi.net/fi/vanhat/index.html>.
- Viitanen, S. 1984. Kansantanssin perusohjelma. Helsinki: Vapaan sivistystoimen liitto.
- Välimäki, J. 2006. Tanssimatkalla - Ruumiillisia kokemuksia koulun tanssikurssilla. Jyväskylän yliopisto. Liikuntatieteiden laitos. Lisensiaatintutkimus. Viitattu 25.5.2015.
https://jyx.jyu.fi/dspace/bitstream/handle/123456789/9633/URN_NBN_fi_jyu-2006504.pdf?sequence=1.
- Wright, J. 2003. Social Dance: Steps to Success. 3. painos. Champaign: Human Kinetics.
- Yle uutiset 2014. Viitattu 21.10.2014.
http://yle.fi/uutiset/vanhojen_tanssit_tekee_tytosta_prinsessan/7089713.
- Yle uutiset Satakunta. 2011. Vanhojenpäivästä tullut kallis gaalajuhla. Viitattu 27.5.2015.
http://yle.fi/uutiset/vanhojenpaivasta_tullut_kallis_gaalajuhla/5315768.

Liite 1. Kirje opiskelijoille

Muistoksi menetetyille lukiollemme...

Muistatko vielä viime talvena päivän 14.2.2014?... Vanhat Tanssit!

Varmasti muistat, koska päivä oli todennäköisesti ikimuistoinen ja merkittävä päivä elämässäsi. Päivä, joka on jättänyt sydämeesi ihania, koskettavia ja ehkä myös haikeita muistoja. Yksi teistä kuvaili paikallislehdessä päivää tunteita herättävästi:

”Tieto siitä, että tämä oli viimeinen kerta, kun vanhojen tansseja järjestetään, teki tilaisuudesta jotenkin vielä tärkeämmän tuntuisen ja vähän surullisenkin. On ollut sellainen tunne, että tämä on tehtävä niin hyvin kuin ikinä, sillä tästä meidät tullaan muistamaan, kun olemme viimeiset, jotka tanssivat. Samalla tämä on aivan ihana päivä.”

Toivoisimme, että haluaisit jakaa **kokemuksiasi ja muistojasi** osallistumalla tutkimukseemme, joka käsittelee... lukiossa lukuvuonna 2013-2014 järjestettyä Vanhat Tanssit -kurssia ja -tapahtumaa? **Osallistumalla antaisit todellista tietoa siitä, miltä sinusta opiskelijana tuntui osallistua Vanhat Tanssit -kurssille, valmistautua Vanhat Tanssit -tapahtumaan ja esiintyä kaikille läheisille ja vieraille ihmisille. Mitä tämä kaikki merkitsi sinulle?** Samalla jättäisit kauniin muiston kotikuntasi lakkautetusta lukiosta, olithan todellakin viimeinen siellä tanssinut vanha.

Me tutkijat emme ole ketä tahansa tutkijoita jostakin, vaan olemme Katja Latonummi ja Heidi Heiska ja olemme opettaneet liikunnassa useita teistä yläasteella ollessanne. Olemme nyt ”matkalla” kohti liikuntatieteiden maisterintutkintoa ja siinä onnistuaksemme tarvitsisimme teidän apuunne. Meitä ei kiinnosta tutkia vain jonkin lukion vanhojen kokemuksia, vaan haluamme nimenomaan teidät ”... lukion viimeiset vanhat”, teidän muistonne ja kokemuksenne.

Tämä on alustava kysely, kuinka moni olisi valmis lähtemään tutkimukseen mukaan. Aineiston tulemme keräämään ennen joulua 2014 kyselylomakkeella, johon jokainen saa vastata vapaa-ajallaan noin kahden viikon aikana parhaaksi katsomana ajankohtana. **Vastauksiin ei tule vastaajan nimeä ja ne suljetaan kirjekuoreen ennen palautusta, joten edes me tutkijat emme tule tietoisiksi vastaajan henkilöllisyydestä.** Tutkimukseen osallistuneiden kesken tulemme arpomaan pieniä kannustus-palkintoja (esim. elokuvalippuja).

Meillä on nimilista kaikista ... lukion viime vuoden 2.vuosikurssin opiskelijoista (tanssit tai et) ja olisimme kiinnostuneita kaikkien vastauksista, myös niiden, jotka eivät tanssineet. Olemme saaneet jo muutamalta teistä myönteisen vastaanoton asiaan ja olemme siitä erittäin kiitollisia.

Toivottavasti sinäkin kiinnostuit tutkimuksestamme!

Toimi seuraavalla tavalla:

Ilmoita meille, että olet mukana, nimesi ja puhelinnumerosi, joko tekstiviestillä tai sähköpostilla.

Katja ja Heidi

Liite 2. Taustakysymykset ja ohjepaperi opiskelijoiden ainekirjoitusten tueksi

KOKEMUKSIA VANHAT TANSSIT -KURSSISTA JA -TAPAHTUMASTA

Kiitos, kun päätit osallistua tutkimukseemme. Vastaamalla saamme arvokasta tietoa siitä, miltä sinusta opiskelijana tuntui osallistua Vanhat Tanssit -kurssille ja Vanhat Tanssit -tapahtumaan.

Olemme miettineet valmiiksi teemoja, joista haluaisimme sinun kirjoittavan. Kirjoita yhtäjaksoinen kirjoitelma, jossa voit hyödyntää numeroituja teemoja ja niiden alla olevia vinkkejä. Kirjoita juuri siitä, mikä oli Vanhojen Tanssit -kurssissa ja -tapahtumassa itsellesi merkityksellistä.

Vastaa erilliselle paperille tai halutessasi voit kirjoittaa vastauksesi koneella ja tulostaa sen. Muistathan merkitä vastauspaperin oikeaan yläkulmaan, oletko tyttö vai poika (T / P).

Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, joten voit kirjoittaa avoimesti ja rehellisesti.

Vastattuasi laita vastauspaperi kirjekuoreen ja sulje kuori.
Kirjekuorien palautus koululle pe 14.11.2014. Tuo kuori kanslian eteen klo 11.15-11.45.
Katja on vastaanottamassa kuoria.

Mikäli sinulle tulee kysyttävää vastaamisen aikana, ota rohkeasti yhteyttä!

Katja ja Heidi

Käännä ->

TAUSTAKYSYMYKSET:

Olen TYTTÖ_____ POIKA_____

Osallistuitko Vanhat Tanssit -kurssille?
Tanssitko Vanhat Tanssit -tapahtumassa?

KYLLÄ _____
KYLLÄ _____

EN _____
EN _____

Jos vastasit molempiin edellä oleviin kysymyksiin KYLLÄ, vastaa kysymyksiin 1-4.

Jos vastasit molempiin edellä oleviin kysymyksiin EN, vastaa kysymykseen 5.

1. KERRO VANHAT TANSSIT -KURSSISTA JA SIIHEN VALMISTAUTUMISESTA.

(esim. mikä vaikutti osallistumispäätökseen, parinvalinta, muut valmistelut kuten puvun ja kampausten suunnittelu, tanssiaisten jälkeisen illanvieton suunnittelu, tanssien harjoittelu ja musiikki, yhteistyö parin ja muiden kurssilaisten kanssa, kurssin ilmapiiiri, opettajien toiminta kurssilla)

2. KERRO VALMISTAUTUMISESTA VANHAT TANSSIT -TAPAHTUMAAN.

(esim. puvun / asun valinta, kampaus ja muut ulkonäköön liittyvät tekijät, rahan käyttö, budjetti, kuka kustansi)

3. KERRO VANHOJEN ILTAJUHLASTA JA VANHOJEN PÄIVÄSTÄ.

(esim. esiintyminen illalla vanhemmille, päiväesiintymiset eri paikoissa: yläaste, kunnanvirasto, alakoulu, yhteisesiintyminen kaupungissa, vanhojen päivän iltaohjelma ja tunnelmat: Mitä teitte tanssiaisten jälkeen? Olitteko yhdessä vai jakaannuitteko pieniin ryhmiin?)

4. MILLAINEN KOKEMUS VANHAT TANSSIT -KURSSI JA -TAPAHTUMA OLIVAT SINUN MIELESTÄSI? MITEN TÄRKEÄNÄ LUKIOKURSSINA PIDÄT VANHAT TANSSIT -KURSSIA?

(esim. Vaikuttiko kurssi omiin näkemyksiisi tanssista ja tanssimisestä? Muuttuiko yhteishenki kurssin myötä? Mitä ajattelet kurssista ja sen tärkeydestä, merkityksestä lukiokurssina? Mikä oli mieleenpainuvaa ja miksi? Tekisitkö jotain toisin ja miksi? Mahdolliset muut kommentit kurssista)

5. KERRO, MIKSI ET OSALLISTUNUT VANHAT TANSSIT -KURSSILLE ETKÄ VANHAT TANSSIT -TAPAHTUMAAN.

(Mitkä asiat vaikuttivat siihen, että et osallistunut? Mikä olisi saanut sinut osallistumaan?)